

ŽELEZAR

JESENICE, 30. MAJA 1985

ŠTEVILKA 21 • XXXIV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z ordenom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik — novinar Dare Bradasčka, lektorica — novinarka Cvetka Martinčič, novinarka Lilijana Kos, administracija — Marija Lužnik in Mira Keserovič. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

S konstituantne seje delavskega sveta

(foto I. Kučina)

URESNIČEVANJE SOCIALISTIČNEGA SAMOUPRAVLJANJA

Za eno največjih povojnih pridobitev štejemo uresničitve Titovega gesla: »Tovarne delavcem!«. Jeseniški železarji smo upravičeno lahko ponosni, da smo med prvimi v Jugoslaviji dejansko prevzeli ključ naše tovarne v svoje roke, s tem pa tudi odgovornost za poslovne rezultate, pa tudi za naše boljše in srečnejše življenje. Ta zgodovinski datum 20. avgust 1950 je zapisan na plošči, ki je vgrajena v pročelje naše upravne stavbe in nas kot pomemben življenjski mejnik opozarja na našo veliko priložnost, ki jo moramo uresničiti tudi v teh neugodnih gospodarskih razmerah.

V sistemu socialističnega samoupravljanja že 35 let delamo in ustvarjamo, se borimo s težavami, jih odpravljamo in odločamo o vseh pomembnih vprašanjih našega dela in življenja. To je naša velika izkušnja, ki jo morda premalo upoštevamo pri reševanju vsakdanjih aktualnih problemov v praksi.

Nihče ne more oporekati že doseženim rezultatom, veliko pa lahko storimo za boljše in kvalitetnejše odločitve, ki jih oblikujemo danes. Gre predvsem za to, da se poleg svojih samoupravnih pravic zavemo tudi dolžnosti, za katere se zdi, kot da jih nekateri odpravljajo na stran, češ naj se s samoupravljanjem ukvarja kdo drug, nas pa pustite, da bomo lahko delali in tako dalje. Seveda tako ne gre! Pri uresničevanju samoupravljanja v združenem delu ne bi smeli ločevati teh nalog, kajti pravica do samoupravljanja izhaja iz dela in obratno, samo aktivno izvrševanje dogovorjenih nalog daje vsakemu pravico do samoupravljanja. V tej odvisnosti bi morali sodelovati tudi vsi delavci Železarnje, predvsem pa naši delegati v samoupravnih organih temeljnih organizacij in delovne organizacije, pa tudi v organih širše družbene skupnosti.

Ko se na začetku novih mandatov v samoupravnih organih delegati na novo organiziramo in načrtujemo svoje aktivnosti, ne bi smeli prezreti velike odgovornosti za vestno opravljanje samoupravljalških funkcij, ki smo jih sprejeli z izvolitvijo. Po drugi strani pa si moramo delegati tudi prizadevati, da se že sprejete odločitve uveljavijo v praksi, saj bomo le tako uresničevali naše sestankovanje, za katerega si želimo, da bi bilo učinkovitejše kot doslej.

Prav gotovo to ni lahka naloga, zato si moramo za njeno uresničitve prizadevati vsi, od delavca v samoupravni delovni skupini pa do predsednika poslovnega odbora; vsak v svojem delovnem in delegatskem okolju. Prenehati moramo z ločevanjem dela od samoupravljanja, iskati moramo enostavnejše poti za uresničitve temeljnih prvin delegatskega odločanja, razvijati in obvladovati moramo dohodkovne odnose s posebnim poudarkom na poštenem nagrajevanju za kvalitete in v roku opravljene naloge itd. Prav tako moramo spodbujati iniciativo in ustvarjati pogoje, v katerih bo mogoče intenzivno uveljavljati znanje in strokovnost domačih kadrov v proizvodnji delovne organizacije, na katero moramo opirati naše odločitve. Kakršnokoli zapiranje v preozke okvire TOZD lahko bolj škodi kot koristi razvoju produkcijskih odnosov, čeprav je prav v teh okvirih potrebno zaostri odgovornost za že sprejete programe in v zvezi s tem tudi za poslovne rezultate. Aktivirati je potrebno člane kolektiva, poiskati moramo notranje rezerve v kapacitetah, materialih in kadrih, pa tudi v naših sestankih od samoupravnih delovnih skupin pa do sej delavskega sveta Železarnje. Za izboljšanje tega področja bi morali storiti predvsem naslednje:

- na vsak sestanek se pripravimo pravočasno, zberimo gradivo in pravočasno pošljimo vabila;
- dnevni red ne sme biti preobširen, čeprav je problemov dovolj (bolje dva krajša sestanka kot eden slabo pripravljen in predolg);
- gradivo naj bo napisano razumljivo in poslano pravočasno, da ga delegati lahko obravnavajo v svoji delegatski bazi in da sprejmejo določeno stališče za rešitev problema (ne dajemo gradiva delegatom na mizo šele tik pred sejo!);
- zagotoviti moramo strokovno razlago gradiva, toda predvsem s poudarkom in opredeljevanjem do stališč, ki so bila izpostavljena v že opravljeni razpravi;
- smiselno oblikujemo sklepe, da se vedno ve, za kaj smo se odločili;
- delegati morajo svojo funkcijo opravljati vestno in z vso odgovornostjo za sprejete odločitve, tako tudi sklepčnost nikoli ne bi smela biti vprašljiva.

Za nami so prve seje samoupravnih organov, zato vsem novoizvoljenim delegatom čestitam z željo, da z zaupanjem v lastne sile aktivno sodelujemo pri reševanju delovne in druge aktualne problematike. Samo s takim odnosom do zaupanih nalog bomo lahko okrepiли tudi medsebojno zaupanje, ki je bilo v preteklosti velikokrat preizkušano.

Edo Kavčič, predsednik delavskega sveta Železarnje

KONSTITUANTNA SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

V sredo, 22. maja, je v dvorani samoupravljalcev potekala konstituantna seja delavskega sveta delovne organizacije. Poleg obveznih točk dnevnega reda konstituante so obravnavali še poročilo o izvrševanju sklepov prejšnje seje, poročilo o sklepih seje delavskega sveta SOZD Slovenske železarnje, poslovno poročilo delovne organizacije za prvo tromesečje ter sklepali o predračunski vrednosti projekta namenske proizvodnje.

Na predlog izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata so najprej izvolili delovno predsedstvo in verifikacijsko komisijo.

Predsednik volilne komisije Železarnje Viktor Rakovec je podal poročilo o izidu volitev delegatov in članov v organe upravljanja temeljnih organizacij, delovnih skupnosti in delovne organizacije. Ugotovili so, da so predlagani kandidati dobili potrebno večino glasov v vseh TOZD in delovnih skupnostih, le v TOZD Jeklarna niso bili izvoljeni kandidati za člana v odboru posebne službe Železarnje, odboru samoupravne delavske kontrole Železarnje in podpredsednika skupne disciplinske komisije Železarnje. Pri nadomestnih volitvah so predlagani kandidati dobili potrebno večino glasov. Volilna komisija TOZD Jeklarna mora izvesti ponovne volitve za delegata v odboru posebne finančne službe in samoupravne delavske kontrole Železarnje, osnovna organizacija sindikata pa predkandidacijske in kandidacijske postopke. Koordinator volilnih priprav bo volilna komisija Železarnje v sestavi: Viktor Rakovec, Janjo Kavalir, Bojan Dolinšek z namestniki Igor Logar, Vaso Stana in Ferdo Kikelj. Delavski svet Železarnje je določil, da bodo ponovne volitve v TOZD Jeklarna 12. junija.

Predsednik verifikacijske komisije Aleksander Kotnik je nato prebral poročilo verifikacijske komisije. Ta je ugotovila, da ima delavski svet delovne organizacije na podlagi določil samoupravnih aktov 72 delegatskih mest, da jih je bilo prav toliko tudi izvoljenih na volitvah, tako da ima vsaka temeljna organizacija in delovna skupnost najmanj dva delegata oziroma sorazmerno s številom zaposlenih delavcev v vsaki TOZD in delovni skupnosti. Vsi delegati so bili pravilno izvoljeni. Na podlagi potrdil o izvolitvi so delegati pooblašeni za opravljanje funkcije delegatov v delavskem svetu delovne organizacije za dobo dveh let. Mandat izvoljenih delegatov traja od 23. aprila 1985 do 23. aprila 1987.

Delavski svet je poročilo o ugotovitvi mandata potrdil. V tem mandatnem obdobju bodo delegati delavskega sveta:

— TOZD PLAVŽ: Anton Bohak, Marjan Drolc, Milan Kogovšek,

— TOZD JEKLARNA: Blaž Cvetko, Bojana Lavtižar, Andrej Kutina, Branko Prešeren, Henrik Zupan,

— TOZD LIVARNA: Anton Avbar, Miro Kelc,

— TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL: Jozo Bugudič, Miro Mohorič, Veljko Vukalič, Ciril Zmitek,

— TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV: Fehrudin Ključanin, Janez Kovač, Ivan Zvan,

— TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE: Dušan Kržišnik, Janez Rozman,

— TOZD HLADNA VALJARNA BELA: Branko Banko, Mujaga Haskič, Vladimir Perko,

— TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE: Vinko Junež, Franc Makše, Milan Pukšič,

— TOZD ŽIČARNA: Edo Cetina, Stane Gorenc, Ivan Oreški,

— TOZD PROFILARNA: Alojz Markelj, Savo Milovanovič,

— TOZD VRATNI PODBOJI: Karolina Bajt, Gregor Hudrič,

— TOZD JEKLOVLEK: Milojko Rajakovič, Anton Klemenc,

— TOZD ELEKTRODE: Janez Kosmač, Franc Legat, Janez Zaveljina,

— TOZD ŽEKLARNA: Peter Grubar, Jože Hlebanja,

— TOZD STROJNE DELAVNICE: Albin Bregant, Vojo Jovičič, Valentin Mulej,

— TOZD REMONTNE DELAVNICE: Jože Bernik, Vanda Eniko, Rado Gartner, Stane Martinuč,

— TOZD VZDRŽEVANJE: Branko Cepič, Edo Kavčič, Andrej Merzel, Ivan Sušteršič,

— TOZD ENERGETIKA: Drago Dudič, Tomaž Mencinger, Robert Starc,

— TOZD TRANSPORT: Jurij Kalan, Peter Kisič, Franc Piberčnik, Mitja Resman,

— TOZD DRUŽBENA PREHRANA: Marija Logar, Boris Vrtačnik,

— DELOVNA SKUPNOST KSI: Božo Pančur, Cveto Bizjak, Aleksander Kotnik,

— DELOVNA SKUPNOST KOFI: Anton Kurboš, Janez Novak, Julka Slamnik,

— DELOVNA SKUPNOST ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVO-

GRADNJE: Žare Lozar, Janez Berce, Anton Skube, Franc Urbanc,

— TOZD MONTER DRAGOGRAD: Mirko Epšek, Martin Klemenc, Ivan Mozgan.

V nadaljevanju seje je predsednik delavskega sveta Železarnje v preteklem mandatnem obdobju Edo Kavčič podal poročilo o delu delavskega sveta. Poudaril je, da so delegati v času zaostrenih gospodarskih razmer in priprav na gradnjo jeklarn 2 opravljali zahtevne in odgovorne naloge. V tem času je bilo potrebno združiti vse sile, voljo in znanje. Čeprav je bil položaj večkrat negotov, so delegati ob sprejemanju sklepov in ukrepov zaupali delavcem, ki so se v zgodovini delavskega samoupravljanja naučili, da si je potrebno vse pomembne zmage izboriti z delom, strokovnostjo, pridnostjo in pogumom. Na vseh štirinajstih sejah so največ pozornosti namenili zagotavljanju pozitivnih rezultatov poslovanja, pripravam na gradnjo jeklarn 2 in reševanju dohodkovnih odnosov, kadrovske problematike in nagrajevanja.

Ob koncu poročila se je za sodelovanje in uspešno delo zahvalil vsem delegatom delavskega sveta, članom

(Nadaljevanje na 3. strani)

ŠE VEDNO POD PLANOM

Po podatkih statistične službe smo v Železarni do 27. maja izdelali 101.649 ton skupne proizvodnje, kar je 99,9 % družbenega plana in enakega operativnega programa. Precej pod planom so TOZD Livarna (73,9 %), Valjarna debele pločevine (77,5 %) in Profilarna (87,6 %).

V TOZD Plavž so izdelali 13.095 ton grodlja, kar je 95,7 % družbenega plana in operativnega programa.

V TOZD Jeklarna so vili 34.090 ton jekla in izpolnili družbeni plan in operativni program 101,1 %.

V sedemnajstih odpremnih dneh smo poslali 23.494 ton gotovih izdelkov in storitev in izpolnili 89,8 % družbenega plana in operativnega programa. Plan odpreme so do sedaj izpolnili v TOZD: Valjarna bluming-štekla, Valjarna žice, Hladna valjarna Bela in Žeklarna.

KONSTITUANTNA SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

(Nadaljevanje s 1. strani)

izvršilnih in drugih organov upravljanja, poslovnemu odboru, strokovnim službam in družbenopolitični koordinaciji.

Na predlog izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata so nato izvolili predsednika in namestnika predsednika delavskega sveta.

Za predsednika delavskega sveta so ponovno izvolili Eda KAVČICA, TOZD Vzdrževanje, za njegovega namestnika pa Janeza ROZMANA, TOZD Valjarna debele pločevine.

Izvršni odbor konference osnovnih organizacij sindikata je pripravil predlog tudi za imenovanje izvršilnih in drugih organov upravljanja, njihovih predsednikov in namestnikov.

Delavski svet je imenoval:

— **ODBOR ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD:** predsednik Miro Mohorič, namestnik Janez Vilman, člani: Boris Vrtačnik, Janez Kovač, Mujaga Haskič, Karolina Bajt, Milojko Rajakovič, Franc Urbanc, Anton Aubar, Ivan Mežik, Tomaž Mencinger;

— **ODBOR ZA STANOVANJSKA VPRAŠANJA:** predsednik Branko Cepič, namestnik Stane Martinuč, člani: Alojz Markelj, Milan Koderšek, Bojana Lavtarič, Aleksander Kotnik, Mirko Podlipnik;

— **ODBOR ZA SPLOŠNE ZADEVE:** predsednik Cveto Bizjak, namestnik Franc Legat, člani: Anton Bohak, Branko Prešeren, Ivan Oreški, Vojo Jovičič, Janez Hočvar, Ivan Šušteršič, Marija Logar, Anton Skube, Ivan Zvan;

— **ODBOR ZA GOSPODARSTVO:** predsednik Henrik Zupan, namestnik Branko Strmole, člani: Branko Banko, Ludvik Komljanec, Janez Kosmač, Berti Krapež, Igor Logar, Franc Bassanese, Jurij Kalan, Milena Šolar, Gregor Hudrič;

— **ODBOR ZA INFORMIRANJE:** predsednik Danilo Svetlin, namestnik Igor Arh, člani: Jože Hlebanja, Drago Dudič, Marija Ravnik, Ivanka Zupančič, Vanda Eniko, Alojz Pivar, Mirko Bogataj, Janko Cerkovnik, Darko Gregorič;

— **UREDNIŠKI ODBOR GLASILA ŽELEZAR:** Mile Crnovič, Oto Kečih, Dušan Thaler, Miloš Piščanec, Simona Smolej, Franc Treven, Mojca Polc, Miha Šibar, Marjan Žurman.

Odbor za uresničevanje zakona o združenem delu bo delavski svet imenoval na naslednji seji.

Delegati so obravnavali še poročilo o izvajanju sklepov prejšnje seje, ki ga je podal predsednik poslovnega odbora.

Na osnovi poročila o prostovoljnem delu železarjev so ugotovili, da je bila akcija zelo uspešna, saj se je udeležilo 93,7 % delavcev, skupni finančni rezultat pa je bil 126.998.000 din.

Seznani so se tudi z odločitvijo poslovnega odbora o ureditvi lužilnic. Tehnološki proces v žičarni in hladni valjarni Bela zahteva kemično čiščenje vložnega materiala, zato bo na teh lokacijah organizirano luženje z vsemi objekti za zaščito okolja. Vse druge potrebe se morajo vključevati v dolgoročne programe.

Finančno-računovodski sektor je preveril možnost povišanja izplačila gotovinskega dela osebnega dohodka: **pri izplačilu osebnih dohodkov 15. junija se bo gotovinski del povišal s 4.000 na 10.000 din.**

Sklep o razmejiti pristojnosti volilnih komisij TOZD, delovnih skupnosti in delovne organizacije se izvaja. Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje pripravlja rokovnik, ki bo sestavni del poslovnika za delo samoupravnih organov in delegacij Železarne.

Delegati so se seznani tudi s poročilom o stanju projekta jeklarne 2. Precej časa so namenili obravnavi poslovnih rezultatov prvega četrtletja. Uvodno razlago je podala članica poslovnega odbora Jelka Vidali.

Ugotovili so, da so vse temeljne organizacije in delovne skupnosti obravnavale in sprejele poslovno poročilo, odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne pa je usklajal pripombe delavskih svetov.

Delavski svet Železarne je sprejel naslednje pripombe oziroma pobude odbora za gospodarstvo:

— Nabavni oddelk naj zaradi vedno slabše kvalitete zaščitnih sredstev poišče dobavitelja, ki izdeluje kvalitetnejša zaščitna sredstva, da bi tako znižali stroške.

— Temeljne organizacije ugotavljajo, da je pomanjkanje delavcev kljub vsem akcijam pereče, zato naj kadrovski sektor pripravi načrte, kakšne akcije predvideva za pridobivanje delavcev in izboljšanje strukture ter jih časovno opredeli. Gradi-

vo mora pripraviti do naslednje seje delavskega sveta, poslati pa ga mora tudi odboru za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne.

— Vodstva TOZD in delovnih skupnosti naj zaradi povečanja izdatkov čekov poostrijo kontrolo nad tem.

— Strokovne službe delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve naj pripravijo strokovno razlago predloga za poenostavitev knjigovodstva, o tem pa bo delavski svet razpravljajal na naslednji seji.

— Delavski svet je sprejel pobudo, da je treba rešiti problematiko nadurnega dela preko zakonskega limita 30 ur. Sklenil je, naj strokovna služba pripravi predlog za boljše notranjo organiziranost in kvalitetejši pristop k remontom in drugim nujnim ter obsežnim delom.

Delegat iz temeljne organizacije Remontne delavnice je posredoval pripombe te temeljne organizacije, delavski svet pa je sprejel naslednje:

— Strokovne službe naj pripravijo pojasnilo, kaj je vzrok nenehne padanju deleža osebnih dohodkov v strukturi celotnega prihodka.

— Sektor novogradenj naj pripravi odgovor, kje naj bi bile delavnice za področje Bele in kdo je odgovoren za stanje instalacij v zgradbi kantine na Javorniku, saj je potrebna popolna obnova odtokov in razvoda sanitarne vode, čeprav je zgradba razmeroma nova.

— Kadrovski sektor naj čimprej zagotovi ustrezen kader, ki se bo usposabljal za testiranje jeklarne 2.

Po razpravi je delavski svet poslovno poročilo delovne organizacije za prvo četrtletje sprejel.

Seznani se je tudi s poročilom o izvajanju ukrepov za odpravo motenj v poslovanju delovne organizacije in ponovno sprejel sklep, naj vodstva TOZD in delovnih skupnosti še naprej redno mesečno pripravljajo poročila o rezultatih izvajanja ukrepov.

Vodja delegacije Železarne Jesenice za delavski svet SOZD Slovenske železarne je prisotne seznani s sklepi šeste seje, ki je bila 16. maja v Kropi. Med drugim je poudaril, da so bile pripombe Železarne Jesenice na dolgoročne usmeritve SOZD Slovenske železarne sprejete.

V nadaljevanju je delavski svet potrdil predlagano novo predračunsko vrednost in višje ter pogoje financiranja projekta namenske proizvodnje ter pooblastil podpisnika pogodb.

Ob koncu seje je delegat iz temeljne organizacije Družbena prehrana opozoril, da v sklepu prejšnje seje med naštetimi temeljnimi organizacijami in delovno skupnostjo, ki so sprejele predlog samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe, ni navedena temeljna organizacija Družbena prehrana. Delavski svet je ugotovil, da je prišlo le do tiskovne napake, zato naj se drugi stavek v tem sklepu dopolni še z navedbo te temeljne organizacije.

CPSI—Z. V.

SAMOUPRAVNE AKTIVNOSTI V JUNIJU

Novokonstituirani delavski sveti vseh temeljnih organizacij in delovnih skupnosti se bodo sestali na prvi seji v začetku junija. Obravnavali bodo:

1. Odobritev gradbenih posojil

Strokovna skupina si je že ogledala gradnje vseh prijavljenih za gradbena posojila in ugotovila, kdo izpolnjuje razpisne pogoje za novogradnjo ali nakup stanovanjske hiše v zasebni lasti in za adaptacijo. Delavski sveti bodo na osnovi te informacije na prvi seji posameznim delavcem odobrili gradbena posojila v višini po 800.000 din za novogradnjo in 250.000 din za adaptacijo. Seznam vseh prosilcev, ki jim bo gradbeno posojilo odobreno, bo objavljen v Železarju in dan v 30-dnevno javno razpravo.

2. Potrditev prednostne liste pričakovalcev stanovanj

Vsi, ki so zaprosili za dodelitev stanovanj, so že točkovani v skladu s pravilnikom o urejanju stanovanjskih zadev. Izdelana je tudi prednostna lista pričakovalcev stanovanj. Delavski sveti jo bodo potrdili in dali

v 30-dnevno javno razpravo. Objavljena bo na oglednih deskah v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

3. Načrt interne banke SOZD SŽ (objavljen je v tej številki Železarja)

Delavski sveti bodo razpravljali tudi o gibanju osebnih dohodkov v letu 1985.

V TOZD Jeklarne, Hladna valjarna Bela in delovni skupnosti za ekonomiko, TKR in novogradnje se bodo seznani z informacijo o refinanciranju obveznosti po kreditih, ki jo je pripravil FRS in sprejeli ustrezne sklepe o refinanciranju obveznosti iz leta 1984.

V TOZD Želbljarna pa bodo obravnavali še predlog samoupravnega sporazuma o 6 % združevanju deviz za objekte splošnega družbenega pomena.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja delovne skupnosti KSI in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

VABIMO

upokojene delavce Železarne Jesenice in drugih delovnih organizacij jesniške občine za sklenitev pogodbenega dela na delih in nalogah II. vratar v splošni varnostni službi.

Pogodbeno delo bi v skladu z zakonom o delovnih razmerjih trajalo 60 dni.

Kandidati se lahko oglašijo v pisarni splošne varnostne službe ali na kadrovskem sektorju Železarne Jesenice, C. železarjev 8, vsak dan od 8. do 13. ure.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Elektrode

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge

1. asistent za delovne naprave, šifra 2503, U-4, 1 oseba,
2. kontrolni varilec, šifra 2552, U-3, 1 oseba.

POGOJI:

Ad. 1 — visoka ali višja izobrazba strojne smeri in pasivno znanje nemškega jezika;

Ad. 2 — poklicna šola — ključavničar varilec in tri leta delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh na kadrovski sektor Železarne Jesenice, Cesta železarjev 8, z oznako »za TOZD Elektrode«.

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu juniju bodo praznovali petdeset let svojega življenja naslednji naši sodelavci: Oto TARMAN, ETN-OTK — 1. junija; Franc POGAČNIK, Vzdrževanje — 3. junija; Anton ŠMIT, Energetika — 5. junija; Anton NOČ, Valjarna debele pločevine — 6. junija; Zdravko MAJĐANAC, Jeklarne — 7. junija; Anica VIDOVIČ, Valjarna bluming-štel — 8. junija; Alojz VARL, Remontne delavnice — 13. junija; Jože GREGORČIČ, Plavž — 19. junija; Janez MAKOVEC, Hladna valjarna Jesenice — 22. junija in Franc STRAŽIŠAR, ETN-OTK — 24. junija.

Vsem sodelavcem iskreno čestitamo!

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 3. DO 9. JUNIJA

3. junija, Jože OSVALD, vodja TOZD Livarna, Rateče 21, tel. 88-012.
4. junija, Janko PERNE, vodja invest. razvoja, Jesenice, Titova 20, tel. 81-904.
5. junija, Janez POLJŠAK, vodja splošnega sektorja, Hrušica 12.
6. junija, Boris PESJAK, vodja FRS, Jesenice, C. revolucije 2/a, tel. 82-726.
7. junija, Ernest PUŠNIK, vodja komercialne, Hrušica 138.
8. junija, Bogdan RAVNIK, vodja TOZD HV Bela, Jesenice, Tavčarjeva 3/b, tel. 83-734.
9. junija, Vinko ROTAR, vodja TOZD Remont., delav., Jesenice, Cesta talcev 8/a, tel. 82-792.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja za- pažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva pod- predniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM: PONEDELJEK — 3. 6. PETER SEKLOČA PRIMOŽ ŽVAB
TOREK — 4. 6. DUŠAN BAK MITJA KERNIK
SREDA — 5. 6. FRANC CERKOVNIK FRANC NOVAK
ČETRTEK — 6. 6. PAVEL ŽMITEK MIRKO ZUPAN
PETEK — 7. 6. IVAN MEŽIN AHMED TELALOVIČ
SOBOTA — 8. 6. BOŽIDAR INTIHAR MARTIN BRUMAT
NEDELJA — 9. 6. IGOR LOGAR JANEZ KOVAČ

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 3. do 8. junija bodo delale naslednje obratne ambulante:

DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik.

POPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

DISPANZER ZA BORCE: dr. Ivica Vreš, od 13,30 do 15. ure.

V soboto, 8. junija, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

ZA BORCE: od 7. do 8. ure dr. Alojz Smolej.

POPOLDNE: III. zobna ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.

V soboto, 8. junija, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — mag. dr. Be- la Gazafi.

RAZPORED DEŽURNIH VATROSTALNE ZENICA TOZD JESENICE

1. in 2. junija, Edi CENČEK, Mojstrana, Delavska 11.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure v Vatrostalni, telefon 81-743, oziroma telefon Železarne 34-65.

V preostalem času do ponedeljka zjutraj je dežurni dosegljiv na domu.

SŽ-ŽELEZARNA JESENICE — z o. sol. o., C. Železarjev 8, 64270 JESENICE

RAZPIS ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 1985/86

Šola-usmeritev	Stop. zaht.	Štev. razp. stipendij
VISOKE ŠOLE		
dipl. ing. metalurgije	VII	14
dipl. ing. strojništva	VII	6
dipl. ing. elektrotehnike	VII	6
dipl. ing. matematike	VII	2
dipl. ing. računalništva ali	VII	3
dipl. org. računalništva		
dipl. ekonomist	VII	10
dipl. org. kadrovske izobr. smeri	VII	1
dipl. pravnik — 1. letnik	VII	1
zdravnik	VII	1

VIŠJE ŠOLE		
ing. strojništva	VI	3
ing. elektrotehnike	VI	2

SREDNJE USMERJENO IZOBRAŽEVANJE

Metalurška usmeritev:		
S program — 4-letni	V	20
S program — 3-letni	IV	24

Kovinsko predelovalna usmeritev:		
S program — 3-letni	IV	80

SKR program metalurška ali kovinsko predelovalna usmeritev:		
	II	40

Elektrotehniška usmeritev:		
S program — 4-letni	V	4
S program — 3-letni — 1. letnik	IV	12

Gradbena usmeritev:		
S program — 3-letni (tesar)	IV	4

Kemijska usmeritev:		
S program — 4-letni	V	6
S program — 3-letni	IV	3

Naravoslovno-matematična usmeritev:		
S program — 4-letni — 1. letnik	V	4

Gostinsko-turistična usmeritev:		
S program — 3-letni (1 kuhar, 1 natak)	IV	2

Kandidati zaprosijo za stipendijo s posebnim obrazcem DZS 8.40 »Vloga za uveljavitev socialnovarstvenih pravic«, ki ga dobijo na kadrovskem sektorju Železarne ali kupijo v knjigarni.

Osebnih dohodkov staršev, navedeni v vlogi ali v posebni prilogi, se morajo izračunati za koledarsko leto 1984; višina otroškega dodatka se posebej označi, sicer se meni, da ga kandidat ne prejema.

Na odrezku pokojnine (december 1984) je treba označiti, če je bil kdo od staršev zaposlen v Železarni Jesenice.

Podatkov o osebnem dohodku staršev ni potrebno vpisati učen- cem, ki so se odločili za S ali SKR program kovinsko-predelovalne usmeritve.

Overjene prepise oz. fotokopije zadnjega šolskega spričevala oz. potrdila višješolske ali visokošolske organizacije združenega dela o opravljenih izpitih in potrdila o vpisu v šolo, brez katerih so vloge ne- popolne in jih ne moremo obravnavati, kandidati predložijo naknadno, vendar najkasneje do 30. junija 1985.

Prijave bo sprejemal kadrovski sektor Železarne Jesenice do 31. maja 1985.

KONSTITUANTNA SEJA DELAVSKEGA SVETA

V četrtek, 16. maja je bila v TOZD Jeklovlek konstituantna seja delavskega sveta. Sejo je odprl dosednji predsednik Janez Židan. Delavski svet je za delovnega predsednika izvolil Marijana Stojana.

Delegati so obravnavali poročilo volilne komisije, ki ga je podal predsednik Marijan Bizjak. Ugotovljeno je bilo, da so bile volitve uspešne, nepravilnosti ni bilo, rezultati pa so bili objavljeni na oglasni deski.

Delavski svet je obravnaval poročilo predsednika o delu samoupravnih organov v preteklem mandatu in nanj ni imel pripomb.

Delegati so na predlog sindikalnega odbora in koordinacijske komisije za predsednika v naslednjem mandatnem obdobju izvolili Marijana Stojana, za njegovo namestnico pa Danico Udir.

Novoizvoljeni predsednik delavskega sveta se je vsem prisotnim zahvalil za zaupano nalogo. Poudaril je, kako pomembno in zahtevno nalogo opravlja delavski svet na področju samoupravljanja in gospodarjenja, zato je nujno, da se delegati se redno udeležujejo, ker bodo le na ta način lahko uspešno sodelovali in poročali o delu delavskega sveta na svojih samoupravnih delovnih skupinah.

Sindikalni odbor je v sodelovanju s koordinacijsko komisijo predlagal člane v odbor za delovna razmerja, odbor za gospodarstvo in komisijo za ugotavljanje škode.

Pregledali so sklepe 24. redne seje in ugotovili, da delavski svet še vedno ni dobil odgovora strokovne službe o fizičnem odpisu internih reklamacij, kljub posredovanju centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje.

Delavski svet zahteva rebalans izplačila na vrednost iz leta 1984.

Delavski svet je obravnaval odgovor CPSI na delegatska vprašanja, ki so bila postavljena na 24. seji in sicer, da se sejnine s 1. majem povisajo s 100 na 200 dinarjev. Sejnine se izplačujejo delavcem, ki so na sejah v prostem času.

Delavski svet je bil seznanjen s predlogom povišanja gotovinskega izplačila na 10.000 dinarjev.

Delavski svet je ugotovil, da so usmeritve za delo in sistemu delitve po delu obravnavale vse samoupravne delovne skupine in nanje niso imele pripomb.

Obravnavali so poslovno poročilo temeljne in delovne organizacije za prvo tromesečje in ugotovili, da so ga obravnavale vse samoupravne delovne skupine in nanj niso imele bistvenih pripomb razen reklamacij. »Za« poslovno poročilo je glasovalo 111 delavcev od 143 zaposlenih v TOZD, proti in vzdržal se ni nihče.

Delavski svet je dal soglasje, da se sredstva sklada skupne porabe, ki se začasno uporabljajo v poslovne namene obrestujejo po splošni obrestni meri. Obračunane obresti pomenijo prihodek sklada skupne porabe.

Delavski svet je obravnaval delegatski vprašnji samoupravnih delovnih skupin in brusilnice in adjuštaže, ki pa sta bili že posredovani vodju TOZD Remontne delavnice in zahtevajo odgovor v zakonskem roku.

Sprejeli so sklep, naj se uredijo sanitarije za moške.

Predsednik samoupravne delavske kontrole je poudaril, naj se konkretnije menimo o posameznih zadolžitvah in o neposredni odgovornosti.

Delavski svet je obravnaval in potrdil predlog sprememb in dopolnitve samoupravnega sporazuma o združitvi v Temeljno banko Gorenjske Kranj in statuta Ljubljanske banke, Temeljne banke Gorenjske Kranj, obravnaval je predlog za deficitarnost del in nalog, ki ga je pripravil kadrovski sektor v sodelovanju z vodstvom TOZD Jeklovlek.

Delegati se s predlogom niso strinjali in predlagajo, naj ga najprej obravnavajo samoupravne delovne skupine, nato pa odbor za delovna razmerja.

Delavski svet je za delegata v sklad skupnih rezerv gospodarstva v občini Jesenice imenoval Antona Klemenca, za njegovo namestnico pa Miro BENEDIČIČ.

ET

KONSTITUANTNA SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

V torek, 21. maja, so se na konstituantni seji sestali člani odbora samoupravne delavske kontrole Železarne.

Obravnavali so poročilo predsednika odbora o delu v preteklem mandatnem obdobju.

Iz poročila o volitvah delegatov v odbor samoupravne delavske kontrole Železarne so ugotovili, da so bili vsi izvoljeni s potrebno večino glasov v svojih temeljnih organizacijah oziroma delovnih skupnostih, razen v TOZD Jeklovlek, kjer je delegat prejel le 44,3 % glasov. V TOZD Jeklovlek bodo ponovne volitve 12. junija.

Novoizvoljeni člani odbora samoupravne delavske kontrole Železarne so: predsednik Franc TAVČAR iz TOZD Valjarna bluming štekel, namestnik Edo DOLŽAN iz TOZD Valjarna žice in profilov in člani: Stanislav BABIČ iz TOZD Plavž, Jože ZIDAR iz TOZD Valjarna debele pločevine, Vinko SKUMAVEC iz TOZD Hladna valjarna Bela, Severin HLADE iz TOZD Hladna valjarna Jesenice, Janez VILMAN iz TOZD Žičarna, Smajo MEHMEDOVIČ iz TOZD Profilarna, Anton PETERKA iz TOZD Vratni podboji, Lado KRAJNIK iz TOZD Jeklovlek, Jože STRUNA iz TOZD Elektrode, Ljubomir PETROVSKI iz TOZD Žebeljarna, Bogomir SVETINA iz TOZD Strojne delavnice, Anton KONIČ iz TOZD Remontne delavnice, Pavel KOKALJ iz TOZD Vzdrževanje, Dušan Novkovič iz TOZD Energetika, Valentin ROZMAN iz TOZD Transport, Marin LAH iz delovne skupnosti KO-FI, Oto PESTOTNIK iz delovne skupnosti KSI, Jakob ROZMAN iz

delovne skupnosti ETN, Janez BOHINC iz TOZD Družbena prehrana in Andrej SALČNIK iz TOZD Monter Dravograd.

Pri pregledu izvrševanja sklepov prejšnje seje odbora so ugotovili, da so vsi uresničeni, razen sklepov, vezanih na kadrovsko problematiko, ki se izvajajo.

Seznani so se s poslovnimi rezultati v prvem tromesečju in ugotovili, da poročilo ni ustrezno sestavljeno za poprejšnjo obravnavo, podatki pa so pomanjkljivi in ne omogočajo celovitega vpogleda v posamezne dele poslovanja.

Obravnavali so zahtevek Božidarja Lakote za uvedbo disciplinskega postopka proti poslovnemu odboru in zvezi z informacijo o prostovoljnem delu, katere sestavni del je bil tudi »sramotilni spisec« delavcev, članov kolektiva, ki se niso udeležili prostovoljnega dela. Člani odbora pobude za uvedbo disciplinskega postopka niso sprejeli, tov. Lakotu pa se bo posredoval pisni odgovor.

Postavljena so bila tudi tri delegatska vprašanja (člani odbora iz TOZD Valjarna debele pločevine, TOZD Jeklovleka in TOZD Energetika). Članoma odbora iz TOZD Valjarna debele pločevine in TOZD Energetika je bil odgovor dan že na seji, članu odbora iz TOZD Jeklovleka pa bo odgovor podan na naslednji seji odbora.

CPSI — D. B.

TOZD Remontne delavnice

PRVA SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja pri delavskem svetu TOZD Remontne delavnice Dolfi Jeršin je v torek, 21. maja, sklical prvo redno sejo. Pri pregledu izvajanja sklepov prejšnje seje so ugotovili, da dva sklepa nista izvedena.

Obravnavali so kadrovske spremembe, in sicer so v delovno razmerje sprejeli dva delavca za opravljanje del 4. električarja za žerjave in 2. ključavničarja, na predlog vodij oddelkov pa so bili premeščeni štirje delavci na naloge delovodja žerjavnega oddelka, 2. instalater, 1. pleksar in 2. klepar.

Obravnavali so šest vlog za spremembo v delovno razmerje, od katerih so tri ugodno rešili, dve bodo obravnavali na naslednji seji, eno pa so zavrnili.

Ugodili so vlogi žerjavovodkinje v oddelku ključavničarjev za prekinitev delovnega razmerja v skrajšanem odpovednem roku, vendar mora pred tem poravnati vse obveznosti do Železarne.

Obravnavali so vloge gorske reševalne službe Rateče ter za udeležbo na tečaju iz letne tehnike reševanja v gorah odobrili dva in izredno plačane odsotnosti delavcu iz oddelka ključavničarjev.

Ugodno so rešili tudi vlogo oddelka za družbeni standard ter delavcem ERD in RTA v skladu s 137. členom pravilnika o delovnih razmerjih odobrili po sedem dni izredno plačane odsotnosti za zdravljenje v Sklepih toplicah.

Za nastop na zveznem šahovskem finalu za pokal maršala Tita so delavcu RTA odobrili pet dni izredno plačane odsotnosti, s tem, da šahovsko društvo Murka osebni dohodek refundira.

Obravnavali so vlogo DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice ter na predlog oddelka za družbeni standard in vodstva GRD delavcem gradbeno remontnih delavnic odobrili po pet dni izredno plačane odsotnosti za sodelovanje na likovni koloniji SOZD Slovenske železarne.

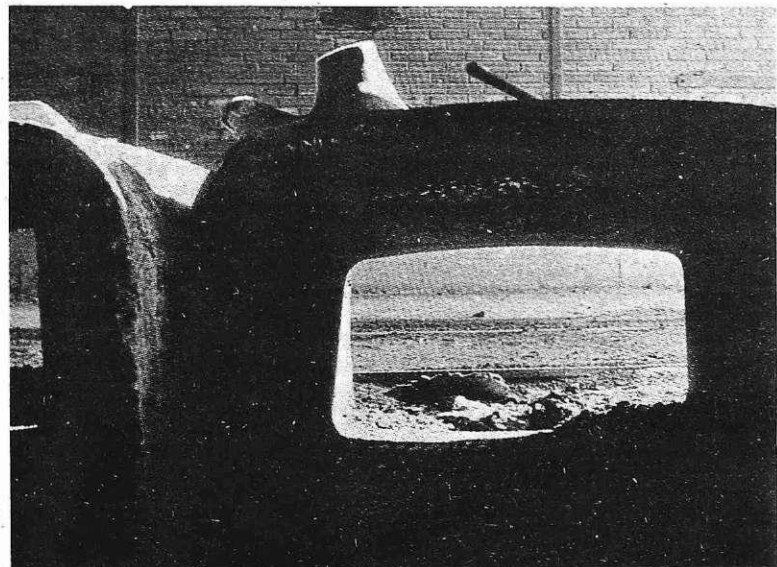
Na predlog vodstva GRD so sprejeli sklep, da se v Železarni objavi naslednja prosta dela in naloge: 1. in 3. tesar, 1., 2. in 3. mizar ter več delavcev za priučitev tesarskega poklica.

Odobrili so vlogi delavca za opravljanje dela izveza rednega delovnega časa, pod pogojem, da zaradi tega ne bo moteno redno delo v Železarni.

Potrdili so predlog, da pletenje žičnih vrvi pogodbeno izvedeta sodelavca žerjavnega oddelka, montažo žerjava 120,5 kN x 26 m v TOZD Valjarna bluming štekel pa delavci montažnega, žerjavnega in elektrožerjavnega oddelka.

Na predlog vodij obratov so sprejeli potrebe po delavcih za počitniško delo.

ZK

»Ekran« (foto I. Kučina)

PREGLED SESTANKOV SDS

Zaradi pomanjkanja prostora je v prejšnji številki izpadel povzetek iz zapisnika SDS lužilnica in adjuštaža Javornik (TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL), s katerim zato pričenjamo današnji »pregled«.

SDS lužilnica in adjuštaža na Javorniku pa se pod razno pritožujeta, da »dohodek v TOZD ni enakomerno oziroma pravično razdeljen«. Zdi se jim, da se ne upoštevajo rezultati njihovega dela in da jih vodstvo TOZD »zapostavlja«. Zato je »delovna skupina ogorčena in izgublja vso voljo do dela«, zahteva pa tudi, »da se ugotovi dejansko stanje in dejansko število ljudi, ki opravljajo delo«.

Iz TOZD VALJARNA ŽICE smo prejeli zapisnike SDS valjarna žica 1, 2, 3 in 4. SDS valjarna žica 1 (Pogačnik) ugotavlja v zvezi s proizvodnjo v zadnjih mesecih, da je porasla proizvodnja IIIa žice ter da so tudi nekateri drugi pokazatelji slabši. Zato menijo, da je treba nameniti več pozornosti montaži valjarskega pribora ter povečati nadzor med valjanjem. Ostale tri SDS pa se pritožujejo predvsem zaradi pomanjkanja delavcev. SDS valjarna žica 3, na primer, piše: »SDS ugotavlja, da veliko pomanjkanje delavcev na večini izmen zelo vpliva na proizvodnjo. Tako stanje pa je tudi vprašljivo za varno delo zaposlenih. Zato SDS zahteva od odgovornih (obratovodstva ali poslovnega odbora DO) odgovor, kaj se bo ukrenilo glede tega. SDS valjarna žica 4 ocenjuje, da je glavni vzrok naraščanja nekurantne proizvodnje (IIa in IIIa žice ter Ø 52) ter valjarskih zastojev zastarelo in iztrošeno postrojenje ter (»v enaki meri«) pomanjkanje delavcev v proizvodnji«.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA BELA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD + odprma, lužilnica in priprava vložka 1, 2 in 3, žarilnica 1, 2, 3 in 4, adjuštaža in strojna adjuštaža 1, 2 in 3 ter valjarna 1, 2 in 4. Na sestanku SDS vodstvo TOZD + odprma so imeli posamezniki določene kritične pripombe o usmeritvah za delo na sistemu delitve po delu. Na primer, da do večine pripomb prihaja zaradi nezadovoljstva nad ocenitvijo lastnih delovnih nalog, da je potrebno izdelati bolj natančna ter enaka navodila na nivoju celotne DO, s katerimi bi »rešili« najnižje OD, da se nezaupanje kaže tudi v službah ipd. SDS lužilnica in priprava vložka 1 se pritožuje, da še ni dobila odgovorov na vprašanja s prejšnjega sestanka SDS. Pod razno pa opozarja na vedno slabše delovne pogoje v hali C in vprašuje, kako se bo ta problem odpravil. Od vodstva TOZD zahteva tudi odgovor o koriščenju in izvrševanju ur enega izmed sodelavcev. Izredno slabo je tudi stanje kopalnic in umivalnic. Predlagala pa je tudi, naj bi bili sestanki SDS v prihodnje v dopoldanskem času, da bi se jih lahko udeležil tudi vodja proizvodnje ali oddelka, ter 100 % premijo za žerjavovodja. Podobne pri-

pombe ima tudi SDS lužilnica in priprava vložka 2. Pritožujejo se nad slabo ventilacijo v hali, zahtevajo pa tudi, da se delavcem CBL omogoči umivanje s toplo vodo na liniji. Z odgovorom o koriščenju ur enega izmed sodelavcev ni zadovoljna (»Kaj je s 114 urami?«), prav tako pa tudi ne s tem, da se že od decembra ne objavlja »procentov« na oglasni deski. Opozarjajo tudi, da streha nad CBL pušča. Odgovorov na vprašanja s prejšnjega sestanka ni dobila tudi SDS lužilnica in priprava vložka 3, ki pod razno zastavlja celo vrsto vprašanj: »Zakaj žerjavovodje nimajo 100 % premije? Zakaj so bile premije kljub dobremu delu v aprilu slabe? Zakaj se ne popravi grupa za polnilca Fe-oksida (5. kategorija)? Zakaj se slabo čistijo garderobe in kopalnice? Zakaj se ne odpre srednja kopalnica itd.?« Zahtevajo, da se popravi faktor norme za lužilno linijo, z 0,90 na 100 %. SDS žarilnica 1 v zvezi s poslovanjem v prvem četrtletju vprašuje, katero leto bomo začeli izvajati naše programe tako, kot jih planiramo, pa tudi, zakaj se programi ne izpolnjujejo in kdo je za to odgovoren. Pod razno opozarja, da v veliki kopalnici puščajo odtočne cevi in predlagajo, naj se uvede v kopalnicah redna kontrola vzdrževanja (moti jih, da morajo na vsakem sestanku govoriti o istih problemih). Moti jih tudi transport, ki poteka skozi obrat, saj prah (in izpušni plini) ne škoduje le strojem temveč tudi njim. SDS žarilnica 2 se strinja s predlogom, da se sejnine povečajo s 100 na 200 din, hkrati pa se vprašuje, zakaj se doslej sejnine niso redno izplačevale, pa tudi ne vsem udeležencem sestankov v prostem času. Zahtevala je tudi, naj bi 15. v mesecu izplačevali po 10.000 din gotovine in ne več le po 4000. Delavci na SAN so na sestanku SDS žarilnica 3 zahtevali odgovor na vprašanje, kdo je naročil nove klešče. Opozarjajo tudi na nekatere druge probleme, med drugim tudi na to, da je treba v garderobi in kopalnicah popraviti pipe in tuše. SDS žarilnica 4 predlaga, naj se postavke na SAN zavaruje tako, »da ne bo moglo potegniti notranjega konca kolobarja v ventilator postavke«. SDS adjuštaža 1 in strojna adjuštaža 1 opozarjata, da zaradi velikega prometa skozi obrat prihaja do precejšnjega onesnaženja zraka ter da so topli obroki na popoldanski in nočni dnini zelo slabi. SDS adjuštaža in strojna adjuštaža 2 sta samokritično obravnavali kvaliteto problematiko. Ugotavljajo, da lahko sami precej izboljšajo kvaliteto končnih izdelkov oziroma razrezov. Hkrati pa poudarjajo, da morajo tudi predhodni oddelki nameniti veliko več pozornosti pravilnemu označevanju napak na karticah (v valjarni, na primer, pisanje debeline, površinskih napak in odebelitev, v žarilnici pa površinske napake, prekinjeno lakiranje ipd.). Vodstvu TOZD so predlagali, naj uvede preventivne preglede higienskih prostorov (kopalnic in sanitarij) in sprotno odstranjevanje napak. Takšni pregledi naj bi bili vsak teden ali pa vsaj vsakih štirinajst dni. SDS adjuštaža in strojna adjuštaža 3 vprašujeta, »kje so odgovori na vprašanja, ki so jih postavili na prejšnjem sestanku (glede prodaje elektromotorja)?« V zvezi s poslovnim poročilom vprašuje, zakaj je pri čistem dohodku za osebne dohodeke realizirano samo 89 %, za poslovni sklad pa 301,1 %. Zanima jo, zakaj so nekatera vrata za zasilni izhod zavarjena, opozarja pa tudi, da je na vratih žen-

ske garderobe polomljena ključavnica ter da bojler za toplo vodo v adjuštaži ne dela. SDS valjarna 1 v zvezi s sejinami vprašuje, zakaj se le-te doslej niso izplačevale, ko pa so bila določena sredstva na voljo. Pod razno pa opozarja na problematiko označevanja dimenzije materiala ter garderob (lijaki, obešalniki v kopalnici, klopi v garderobi). Vprašujejo tudi, kaj je z maskami za člane CZ. SDS valjarna 2 meni v zvezi s kvaliteto problematiko, da bi se morala na vseh strojih in linijah izvajati strožja kontrola, ne samo na tistih, kjer lahko kaka napaka poškoduje stroj. Na drugih linijah, kjer takšna napaka nima nobenega vpliva, se zanjo, kot meni SDS, sploh ne zmenijo. Opozarjajo tudi, da je v mali garderobi odtrgan umivalnik ter da naj se popravi, dokler je še cel. SDS valjarna 4 med drugim opozarja na vprašanje kadra na ZRM. Vse štiri izmene delajo le s tremi valjavci. Valjavci opozarjajo, da se bliža čas dopustov, da je priučevalna doba novih delavcev precej dolga in da zato lahko pride pri valjanju do resnejših problemov, posebej se glede kvalitete, ki že sedaj predstavlja resen problem.

Iz TOZD ŽIČARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, žičarna I-1, I-2, I-3, II-2 in II-3, patentirnica 1, 2 in 3, pocinkovalnica, votličarna in adjuštaža. SDS žičarna I-3 ugotavlja, da je bilo izvršenih le del sklepov s prejšnjega sestanka. Nameščene so bile škarje za rezanje žice za vezavo, niso pa bili realizirani ukrepi za zmanjšanje reklamacij, pa tudi popravilo žerjavnih prog in preskrba s primernimi vpenjalnimi čeljustmi ni bila izvršena. Ker je kvaliteta problematika v Železarni pereča, kaže izpostaviti stališče te SDS v celoti: »Iz poročila o kvalitetni problematiki za mesec marec in april je razvidno, da je to področje, kjer kljub mnogim ukrepom ne najdemo prave rešitve za izboljšanje sedanjega stanja. SDS je mislenja, da je edina pozitivna rešitev tega problema kontrola vsakega kolobarja, ki naj bi ga opravili delavci na žičarskih strojih pred vlečenjem in po vlečenju. S tem bi se izognili zamešnjavam kvalitet, dimenzijskih odstopanj in slabi površini žice. Za opravljanje teh nalog pa bo verjetno potrebno na nek ustrezen način dodatno usposobiti delavce, ki delajo na žičarskih strojih in v patentirnici.« SDS patentirnica 1 v zvezi z usmeritvami za delo na sistemu delitve po delu med drugim izraža bojazn, da se razlika med njimi in delavci z višjimi postavkami ne bi povečala. SDS patentirnica 3 omenja, da vprašanj in odgovorov z zadnjega sestanka SDS niso prejeli. SDS pocinkovalnica ocenjuje, da bo v naslednjih mesecih težje doseči takšne poslovne rezultate kot v prvem tromesečju, ker se bo povečala odsotnost. Ugotavlja tudi, da je zmanjševanje stalaža v TOZD zaskrbljujoče. »Če nam bo stalaž še naprej tak, padal«, pravijo, »bomo le s težavo uresničili zastavljene cilje.« SDS votličarna v zvezi z »usmeritvami« meni, da je treba delavcem »javno dati take podatke, da bodo vsem razumljivi« ter da je treba doseči čimvečjo usklajenost med posameznimi TOZD. SDS adjuštaža pa zahteva, da se delavce pred novim referendumom seznani s primerjalnimi obračuni OD po stari in novi metodi.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

UČENCI CSUI NA OBRAMBEM DNEVU

11. maja smo se dijaki CSUI obrambno usposabljali na vsakoletnem obrambnem dnevu, ki je potekal v okviru proslave ob 40. obletnici osvoboditve Jugoslavije in zmage nad fašizmom.

Sivo majsko jutro se nam ni tisti dan nič kaj prijazno nasmihalo, še celo težke deževne kaplje so si včasih drznile »stopiti« na dan. Toda na zborna mesta smo učenci vendarle odšli.

Učenci prvih letnikov so se udeležili orientacijskega pohoda, ki se je pričel na strelišču pod Mežaklo. Nato so se vzpeli v pobočje Mežakle v smeri Petelin. Po približno petnajstih minutah hoje so prispeli do gozdne poti, po kateri so nadaljevali hojo v smeri zahod. Štirje kilometri poti učencem niso delali težav, čeprav se jim je drobno kamenje kotilo pod nogami in jim »mešalo« korake. Cilj pohoda je bil pri Žvagnovem mostu, pri katerem so učenci sešeli točke, ki so bile rezultat znanja na šestih kontrolnih točkah. Že pred startom so dijaki reševali test SLO in DS ter streljali z zračno puško, na poti pa jih je čakalo še poznavanje in razstavljanje puške M-48, orientacija v naravi, test iz prve pomoči in met bombe, ki je bil prav res nekaj izredno zanimivega, saj učenci bomb še nikoli niso metali. Poleg pravilnih odgovorov se je točkval tudi čas pohoda, ki je bil omejen na eno uro in 45 minut. Na orientacijskem pohodu je sodelovalo 29 ekip s po desetimi učenci, ki so se ob koncu razvrstili takole: 1. — 1. A

razred 346 točk, 2. — 1. B razred 330 točk, 3. — 1. ekipa 1. N. razreda 310 točk, 4. — 3. ekipa 1. N. razreda 294 točk in 5. — 1. D razred 291 točk.

Kaj pa dijaki drugih letnikov? Tudi ti so imeli pester program. Posamezni razredi so se zbrali na spodnji postaji na Hrušici in se pod vodstvom mentorja odpravili na enoinpolurni pohod proti Mojstrani proti strelišču na Mlačah, kjer so jih čakale 1 m² velike, črno-bele tarče, ki so kar vabile dobre strelce, da z izstrelki iz puške M-48 prekinjejo njihovo »črno belino«. Učencem niso bile mar težke dežne kaplje, ki so jih močile; pritiskali so puško k licu in niso mislili na nič drugega kot na to, kako blizu črne pike bodo izstrelili svoje naboje. Vsak dijak je dobil tri poskusne naboje, nato pa še pet pravih nabojev, nabojev v konkurenci,

kakor pravimo. Medtem ko je ena skupina streljala, se je druga pripravljala na to nalogo z merjenjem in izstreljevanjem šolskih nabojev, tretja pa z opazovanjem streljanja. Čeprav so nekateri učenci streljali prvič, se tega niso prav nič ustrašili, ampak so natančno in prav nič obotavljajoče pošiljali izstrelke v tarčo. Rezultati so bili odlični, saj so učenci povprečno izstrelili štiri naboje od petih prav blizu črne pike. To pa na razdalji sto metrov prav gotovo ni slabo!

Učenci tretjih in četrth letnikov so si ogledali tehnični zbor v kranjski kasarni, kjer jim je bila predstavljena tudi sodobna oborožitev in oprema JLA.

Smoter tega obrambnega dne je bil utrjevanje spoznanja v prvem in drugem letniku usmerjenega izobraževanja, prav tako pa tudi spoznavanje novega na tem področju.

Irina Vauhnik,
2. N. CSUI Jesenice

HALLO, BREMEN!

»Hallo! Wie geht's?«
»Sehr gut... prima, O.K., v redu... Kako ste potovali? Daj, pomagaj mi povedati, da smo jih težko čakali. Kako se že reče...«
No, takole mešano, malo nemško, malo slovensko, malo angleško, pa

še kaka francoska beseda se je prikradla vmes, smo se pozdravili s skupino bremenskih srednješolcev, ko so v ponedeljek, 13. maja, pripotovali v Jugoslavijo. Že vrsto let vsako pomlad letujejo na Šobcu, s krajšimi izleti spoznavajo Slovenijo in se vedno ustavijo tudi na naši šoli. In tako se je iz športnih srečanj ter prijateljskih pomenkov rodila zamisel, da jim vrnemo obisk. Preteklega oktobra je skupina učencev družboslovno-jezikovne in zdravstvene usmeritve, ki se učijo nemški jezik, teden dni preživela na njihovih domovih. Prav zaradi tega smo jih letos pričakovali še z večjim veseljem, saj smo se jim hoteli oddolžiti za njihovo gostoljubnost. Iskali smo znane obraze, se veselo pozdravljali in spoznavali nove. Začetna zadrega je v hipu splahnela.

Naš 3. a je razred jezikoslovcev, nekateri smo bili lani v Bremnu, zato smo dobili nalogo, da večji del njihovega obiska preživimo z njimi in jim pokažemo bližnjo ter daljno okolico.

Letos je pripotovala skupina mladih fizikov pod vodstvom dveh profesorjev in uboga predstavnika fantovske manjšine v našem razredu: sta bila kar malo razočarana, ko med njimi nista opazila niti enega svetlega dekliškega pogleda. Ko sta ugotovila, da so fantje »prima družba«, sta se s tem hitro sprijaznila, osemnajststerici deklet pa so ob pogledu na pisano fantovsko družino zažarele oči. Pa sedaj šalo na stran, čeprav smeha in veselega zbadanja med njihovim obiskom ni nikoli zmanjkalo.

Naša prva naloga je bila, da jih odpeljemo v Vrbo in jim predstavimo življenje in delo največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna. V pesnikovi rojstni hiši smo jim recitali nekaj njegovih pesmi v slovenskem in nemškem jeziku, popoldne pa smo zaključili s prigrizkom in sproščenim klepetom.

Spremljali smo jih ob ogledu Železarne, nato so del popoldneva preživeli z nami pri pouku. Skupaj smo se udeležili mladinske prireditve v Podmežakli, še več zabave in plesa pa smo poiskali v disku na Bledu. Na Šobcu so nam pripravili piknik, kjer smo se pomerili v košarki in nogometu. Tudi tokrat smo jim dokazali, da v metu na koš proti nam nimajo nobenih možnosti, v nogometu pa smo se častno borili in kljub temu, da smo morali ekipo »okrepiti« tudi z dekleti, izgubili le z 2:1.

Pripravili smo izlete v Postojno in Piran. Predstavili smo jim kraje, mimo katerih smo se peljali, v njihovem jeziku. Zelo so bili navdušeni nad lepoto Postojnske jame in tudi nad Piranom, kjer smo se povzpeli na zvonik, si ogledali akvarij in se ustavili ob Tartinijevem spomeniku v središču mesta.

V šoli jim je pevski zbor zapel nekaj pesmi, nato smo jim razkazali mesto Jesenice. V Kosovi graščini jih je sprejel in toplo pozdravil predsednik skupščine občine Franc Brelih. Načrtovani obisk Vitranca in Zelenice je zaradi slabega vremena žal odpadel.

Dnevi njihovega bivanja pri nas so se kar prehitro iztekli. Še stisk rok, izmenjava naslovov in besede: »Nasvidenje oktobra v Bremnu« in že so ostali le še prijetni spomini. Veliko vprašanje sedaj tli v vseh nas: bomo dobili možnost, da v prihodnjem šolskem letu spet odpotujemo v Nemčijo? To bi nam kot jezikoslovcem nadvse koristilo in nam bilo najbrž najboljša praksa.

Andreja Ilenič, 3. a
druž.-jez. CSUI

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

PREHRANA V IZJEMNIH POGOJIH

Nenehno prenašajo bube na sonce, pa od tam zopet v mravljišče, odvisno od tega, kje je temperatura ugodnejša za razvoj zaroda. Prav njihovo skrb za zarod v sili obrnemo sedaj v prid. Bube nabiramo na dva preprosta načina.

V škatlo iz kartona izrežemo pri dnu majhne odprtine. Škatlo pokrijemo in postavimo na prostor, kjer pripeka sonce. Okrog škatle natrosimo del mravljišča. Mravlje v »strahu« pred sončno pripeko znosijo bube v škatlo.

Drugi način: okrog večjega mravljišča, ki ga ogreva sonce, skoplamo plitek jarek in ga pokrijemo z vejicami. Mravljišče rahlo razkopljemo. »Skrbne« mravlje hitro prenesejo bube v pokriti jarek. Na oba opisana načina brez posebnega truda zberemo v kratkem času dovolj »mravljinčjih jajc«. Nabrane bube operemo in prepražimo. Njihov okus spominja na ocvirke.

Plazilci

Ime so dobili zaradi svojega načina premikanja — plazjenja. Med plazilce prištevamo kuščarje, ki imajo dva para nog. Kače, pri katerih so noge povsem zakrnele, in želve, ki pa so pri nas tako redke, da o njih ne bomo posebej govorili. Teh živali se večina boji in izogiba, kaj se, da bi jih jedla. Toda meso plazilcev je za nekatera plemena prava poslastica. Tudi vsi naši plazilci so užitni in povsem primerni za hrano v izjemnih razmerah.

Analize kažejo, da vsebuje njihovo meso visok odstotek beljakovin. Plazilci se najraje zadržujejo na toplih in primerno vlažnih tleh. V toplih dneh so spretni in hitri, v hladnejšem vremenu pa postanejo počasnejši. To moramo upoštevati tudi tedaj, kadar želimo plazilca ujeti.

Kuščarji

Kuščarje lovimo na tri načine:

- z roko,
- z zanko, ki jo obesimo na dolgo palico in jo nato pazljivo natakamo kuščarju čez glavo,
- s trnkom, na katerega smo natakili živo žuželko.

Zelenec je naš največji in najlepši kuščar. Odrasel doseže do 40 cm dolžine. Samci so pretežno zelene do rumeno zelene barve, le glava je olivno zelena ali rjavkasta. Samica je nekoliko manjša, rjavkaste barve z rumenimi ali s svetlimi vzdolžnimi progami. Najraje se zadržuje ob robu polj ali poti v gostem grmovju.

PREŽIHOVANJE

23. in 24. maja smo na Jesenicah na osnovni šoli Prežihov Voranc pripravili srečanje z učenci vseh šol v Sloveniji, ki nosijo isto ime. Že prej smo se dogovorili, kdo bo povabil kakšnega učenca na svoj dom. Komaj smo čakali ta dan, imeli pa smo tudi nekaj priprav. Srečanje naj bi potekalo v prijetnem vzdušju, ob ogledu našega mesta, gledališke predstave in športnih tekmovanjih.

V četrtek popoldne smo težko pričakovali naše goste. Sprejeli smo jih pred šolo. Vrnili so se z izleta po Gornjesavski dolini. Ogledali so si tudi Radovno in Bled. Vsi so bili zelo zadovoljni. Videli so mnogo novega in zanimivega. Po kratkem kulturnem programu, ki smo ga sestavili vsi učenci — gostitelji in gostje v gledališču Tone Čufar, smo goste peljali na svoje domove. Bili so že malo utrujeni, zato so že težko čakali, da spoznajo svoje gostitelje. Sestro sva dobila dve petošolki, Barbaro iz Ljubljane in Simono iz Maribora. Že med potjo domov smo se pogovarjali o naših krajih, šolah in življenju. Izvedele sva mnogo zanimivega, saj se je naš klepet zavlekel pozno v noč.

Drugi dan smo se ob 9. uri zbrali pred našo osnovno šolo na športnih tekmovanjih. Kar prehitro je minil čas in že so se naši gostje poslovili. Zaželeli smo jim srečno pot in odpeljali so se vsak na svoj konec Slovenije.

Srečanje učencev šol z imenom Prežihov Voranca je bilo prijetno in zato si želimo še podobnega sodelovanja.

Barbara iz Ljubljane mi je povedala: Iz našega razreda sem se udeležila srečanja samo jaz. Na prežihovanje so lahko odšli učenci, ki so pred štirinajstimi dnevi sprejeli kakšnega pionirja iz Maribora, in so tovariški in pridni učenci ter dobri recitatorji. Z nastopom v gledališču

Tone Čufar smo predstavili Ljubljano, Jeseničani pa so nam pripravili izlet v Gornjesavsko dolino. Bilo mi je zelo všeč in vesela sem, da sem spoznala nove prijatelje. Rada bom še prišla na Jesenice.

Simona iz Maribora pa je povedala: Na Jesenice sem odšla z dovoljenjem staršev. Z mano so prišle še druge prijateljice. Vsi smo dobri učenci. Ker smo imeli na Jesenicah nastop, smo se morali še pripraviti. Vožnja z vlakom, čeprav malo dolga, je bila prijetna. Ko smo prišli na Jesenice, so nam pripravili izlet do slapa Peričnik, pod Severno steno Triglavu in na Bled. Ta izlet mi je bil zelo všeč, saj si rada ogledujem gore. Jesenice so mi bile všeč, predvsem po gostoljubnosti Jeseničanov. Na Jesenice bom mogoče še kdaj prišla.

Alenka

IZ OO ZSMS TOZD JEKLOVLEK

V soboto, 18. maja, so mladinci TOZD Jeklovlek imeli lokalno delovno akcijo. Ob 7. uri so se zbrali pri glavnem vratarju na Koroški Beli. Urejali so okolico TOZD in prostore v TOZD ter zbirali odpadno železo. Akcije se je udeležilo 11 mladih, ki so zbrali 21.000 kg starega železa.

Drago Vuković

USPOSABLJANJE MLADINCEV IN MLADINK — PROSTOVOLJCEV TERITORIALCEV

Pomemben del aktivnosti Zveze socialistične mladine Slovenije je prav gotovo tudi na področju SLO in DS. Da bi v to področje vključili čim več mladih in jih tudi usposobili za delo v SLO in DS in prikazali ta naš koncept, že nekaj let organiziramo usposabljanje mladih in prostovoljnih enotah teritorialne obrambe.

Do sedaj je to usposabljanje potekalo v obliki taborjenja na Bohnjski Beli za vse mlade iz gorenjske regije. Letos smo se odločili, da vsaka občina organizira svoje lastno usposabljanje. Tako bomo letos v sodelovanju občinskega štaba TO in OK ZSMS Jesenice organizirali usposabljanje na Mežakli, in sicer od 30. avgusta do 3. septembra.

Kdo je lahko prostovoljec v enotah teritorialne obrambe?

Mladinka ali mladinec, ki je končal (a) 1. letnik srednjega usmerjenega izobraževanja in še ni odslužil (a) vojaškega roka!

Vse informacije o programu usposabljanja dobite na OK ZSMS Jesenice, Titova 86 (81-598) in na občinskem štabu za teritorialno obrambo, Titova 9 (82-060).

Javite se v čim večjem številu, kajti na tem usposabljanju lahko spoznate marsikaj novega in doživite marsikaj zanimivega.

Torej nasvidenje na Mežakli!

OBČINSKO PIONIRSKO FOTO TEKMOVANJE

Foto klub Andrej Prešern z Jesenic in šolsko kulturno društvo Josip Vandot na osnovni šoli Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora organizirata občinsko pionirsko tekmovanje v fotografiranju. Tekmovanje bo v soboto, 8. junija, ob deveti uri na osnovni šoli Jeseniško-bohinjskega odreda v Kranjski gori.

Vsaka šola ali klub jeseniške občine lahko pošlje na tekmovanje eno ekipo, ki jo sestavljata dva tekmovalca. Tekmovalca fotografirata s fotoaparatom »leica format« in posnameta vsak svoj film. Pri fotografiranju pa lahko uporabljata vse fotografske pripomočke od raznih objektivov do bliskavice. Čas fotografiranja je tri ure. Ekipa bo fotografirala predvidene objekte in ljudi od Rateč do Gozd Martuljka, naredila pa bo poljubne posnetke. Ekipo bo spremljal vodil — učencec.

V šolski temnici bosta tekmovalca film razvila v razvijalni dozi, ki jo prineseta s seboj. Vsak tekmovalec bo izdelal dve kontaktni kopiji svojega celotnega filma. Ena kopija ostane učencec.

ne šoli gostiteljici, drugo odnese tekmovalce s seboj. Vsak tekmovalec bo opravil tudi pismeni test iz fotografije. Vsebinske kontaktne kopije in pismeni test bo ocenil ing. Vitomir Pretnar, član foto kluba Andrej Prešern Jesenice. Najboljši tekmovalci bodo prejeli praktične nagrade in priznanja. Fotografski material za tekmovanje bo pripravljen v šolski temnici, tekmovalec mora na tekmovanje prineseti le fotoaparat in razvijalno dozo.

Šole naj svoje ekipe prijavijo do 4. junija na tajništvo osnovne šole Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora.

A. Kerštan

OB KONCERTU POZAVNISTA DOMNA JERAŠE

V petek, 24. maja, se nam je v Mladinskem klubu na Jesenicah s solo koncertom predstavil mladi jeseniški pozavnist Domen Jeraša.

Pester enourni program so sestavljala dela avtorjev iz različnih obdobij glasbene zgodovine. Od Händla, Webra, Saint Seensa do Štuhca in Serokega. Ob koncu nam je Jeraša zaigral še lastno skladbo, obogateno z improvizacijo.

Igranje mladega umetnika se odlikuje po čistem, prodornem in polnem zvoku, kar je prišlo še posebej do izraza pri »Sherzimu« J. Štuhca in pri »Second Movement« Kazimierza Serokega. Izredno zanimiv je bil nekonvencionalni pristop do sodobnejših del, ki jih je Jeraša dodatno intuitivno obarval s trianglom in

dromljico. Sposobnost za improviziranje, ritmične preobrate in zvočne nianse pa nam je pokazal v svoji lastni skladbi. Po meditativnem uvodu s panovo piščaljo in prelivanju različnih glasbenih tem je Jeraša šegavo zaključil svoj nastop s tradicionalnim jazzom.

Čeprav pozavniški solo koncerti niso vsakdanja stvar in je bil izvajalec domačin, je bil obisk koncerta slab. Mar je za to kriva slaba reklama ali pa tiči vzrok v popolni nezanimivosti jeseniške mladinske srenje za koncerte s tovrstno glasbo?

Boštjan Soklič

VABILO BRIGADIRJEM

Obveščamo vse brigadirje stalne MDB Železar, da bo v soboto, 1. junija, in nedeljo, 2. junija, v Trebežu lokalna mladinska delovna akcija.

Zbor vseh brigadirjev je oba dneva ob 7. uri pred Turistom na Javorniku.

Vabljeni!

Brigadirski Z-D-R-A-V-O!

POČITNIŠKO DELO

Vse učence in študente, ki želijo med počitnicami zaslužiti, obveščamo, da bo tudi letos organizirano delo v proizvodnih in storitvenih TOZD Železarne Jesenice. Glede na predhodno obvestilo, da se bo delo opravljalo le preko Mladinskega servisa, sprostimo naslednje:

- delo bo potekalo preko Mladinskega servisa ali pa kot zaposlitev za določen čas. Če se boste odločili za prvo možnost (Mladinski servis), si pridobite večji zaslužek, medtem ko po drugi možnosti pridobite ob rednem plačilu tudi delovno dobo,
- delo bo potekalo neprekinjeno najmanj en mesec,
- sprejemni postopek bo organiziran 1. in 8. junija od 6. ure naprej na kadrovskem sektorju,
- vsi moški, stari nad 18 let, se lahko vključijo v sprejemni postopek tudi vsak torek ob 6. uri na kadrovskem sektorju.

PRENOVLJENI DOM V CRIKVENICI PRIČAKUJE ŽELEZARJE

V četrtek, 23. maja, so v Crikvenici dokončali preureditev našega po-
čitniškega doma. Novosti bodo veseli vsi železarji, ki radi letujejo v Crikve-
nici.

Vse se je začelo pred dvema leto-
ma, sta nam povedala Romana Bra-
dič, vodja TOZD Družbena prehra-
na, in Božo Pančur, vodja oddelka
za družbeni standard. Vzrok pa je bil
sanitarni inšpektor. Dom je že star,
zato je bila njegova kuhinja nepri-
merna, ni imel prostorov za hladilni-
co, skladišča, ni imel sanitarij za
osebje doma. Zato je inšpektor od
Železarne zahteval, da preuredi ku-
hinjo v roku enega leta. Najprej smo
res nameravali preurediti le kuhi-
njo, toda zaradi velikih potreb po do-
datnih prostorih smo se raje odločili
za gradnjo prizidka.

Prizidek je zgrajen ob domu in je
prvotno stavbo prijetna celota. V
prizidku je velika sodobna in okusno
opremljena jedilnica, v kateri bo 24
miz za štiri osebe in šest miz za
osem oseb. Ob jedilnici sta recepcija
in bife s prijetnim prostorom, kjer se
bodo železarji lahko zadrževali ob
slabem vremenu ali v miru in pogo-
voru s prijatelji popili kavico, pivo
... Nikomur ne bo več treba na
skrivalj kuhati kave v sobi, ne nositi
na letovanje lastnega kuharstva, saj
bodo v preurejeni kuhinji radi ustre-
gli tudi drobnim željam gostov. Mize
in stoli iz stare jedilnice bodo odle-
tos naprej stali na terasi pred jedil-
nico, na razpolago gostom za počit-
ek, klepet, igre. Hrane zunaj letos
še ne bodo stregli, ker je za to osebja
v domu premalo.

Z novim prizidkom smo dobili tudi
prostore za hladilnico, potrebna
skladišča, postajo za plin in skupne
sanitarije za goste. V stari jedilnici
pa so uredili prostore za osebje, ki
jih ti do sedaj sploh niso imeli. Delo
in bivanje v domu jim bodo tako
olajšale lastne garderobe in sanitari-
je. Zaradi novih prostorov bo letos v
domu zaposlena ena čistilka več.

Prizidek je gradilo podjetje Za-
natoprema Rijeka iz Crikvenice, naš
sektor novogradenj pa je gradnjo
vse mesece skrbno spremljal. Z izva-
jalcem del je bilo precej težav, pre-
den se je resno lotil dela, zato je rok
za gradnjo sicer prekoračen, dela pa
so opravljena dovolj kvalitetno. Pri
pregledu ob prevzemu objekta in-
špektorji niso odkrili nepravilnosti,
čeprav so izredno strogi in dosledni.
Zahtevali so le, da se prestavi plin-

ska napeljava, zato bo plin priklju-
čen šele čez kak teden. Seznam
drobnih napak, ki so jih ob prevze-
mu odkrili naši delavci, pa bo sektor
novogradenj posredoval izvajalcu
del z zahtevo, da jih čimprej odpravi.

Predračun za adaptacijo je predvi-
del vsoto 20 milijonov din. Končne-
ga izračuna vrednosti prizidka še ni-
mamo, vendar so bila dela toliko ob-
sežnejša, kot smo na začetku predvi-
dela, da bo ta vsota preokročena. De-
nar za obnovo doma smo dali vsi že-
lezarji, zato je prav, da se tega vsak,
ki bo bival v domu, neprestano zave-
da. Škoda je našega denarja samo
za leto dni! Vsi radi bivamo v prijet-
nem okolju, obnove pa bodo vedno
dražje. Zato naj se vsak gost potru-
di, da bo drugo leto spet lahko preživel
svoj dopust v lepo ohranjenih pro-
storih.

Prizidek je grajen tako, da bo mo-
goče na njem dograditi še sobe.
Zmogljivosti kuhinje so namreč
mного večje od prenočitvenih zmo-
gljivosti doma, zato železarji že leta
spijo tudi v privatnih sobah, kar pa

je seveda znatno dražje. Na leto Že-
lezarna za te sobe plača dva do tri
milijone din, ne glede na to, ali so za-
sedene ali ne. Postelja v privatni so-
bi stane na dan 650 din, to je toliko
kot celotna oskrba železarja v domu.
Tudi zanimanje za letovanje v Cri-
kvenici je vedno večje. Lani so bile
kapacitete še nezasedene, letos pa
že v predsezoni ni več prostih poste-
lje. Pozna se, da je letovanje v domu
mного cenejše od privatnega letova-
nja. Crikvenica je tudi tako blizu, da
tudi vedno večji stroški prevoza niso
tako huda ovira. Zato bo o nadalj-
njem povečanju zmogljivosti doma
vsekakor potrebno razmišljati.

Ob domu je zgrajena tudi shram-
ba za športno opremo, ki so jo do se-
daj gostje shranjevali po sobah in
balkonih in s tem povzročali škodo.
Shramba sicer še ni dokončana, ker-
so inšpektorji gradnjo ustavili, saj je
v načrtu nismo predvideli. Vendar se
bo tudi to uredilo v nekaj tednih, da
bo zadovoljstvo gostov na letovanju
še večje.

Del miz in stolov iz stare jedilnice
so prepeljali v Biograd. Tako bo vsa
ka hišica dobila svojo mizo in nekaj
stolov, kar bo vsekakor povečalo do-
mačnost tudi v Biogradu, ki letos si-
cer ni bil deležen večjih vzdrževal-
nih posegov, odpravili pa so drobne
nepravilnosti in poškodbe, ki so na-
stale v lanskem sezoni.

CM

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Člani izvršnega odbora osnovne
organizacije sindikata TOZD Valjar-
na debele pločevine so na 12. redni
seji, ki je bila v torek, 7. maja, razpo-
redili prijavljene delavce za letova-
nje, predlagali predsednike in njiho-
ve namestnike odborov delavskega
sveta v novem mandatu, sodelavcu
odobrili denarno pomoč in določili
članice odbora, da pripravita predlo-
ge za izlet.

Spregovorili so tudi o remontu v
TOZD. Ker je bilo opravljenih pre-
več nadur, bodo drugič morali delo
na remontu boljše organizirati, da do
takega nesorazmerja ur ne bo več
prišlo.

TOZD ŽEBLJARNA

Tudi člani izvršnega odbora osno-
vne organizacije sindikata TOZD Že-
bljarna so na 11. redni seji, ki je bila
v petek, 10. maja, predlagali pred-
sednika in njegovega namestnika za
delavski svet in predsednika delov-
nega predsedstva konstituantne seje
delavskega sveta.

Pregledali in ocenili so delo odo-
ra samoupravne delavske kontrole,
ki se je sestajal po potrebi, udelež-
vali pa so se tudi sestankov odbora
samoupravne delavske kontrole Že-
lezarne.

Dvema sodelavkama bodo omogo-
čili letovanje njunih otrok v Novigradu.
Izvršnemu odboru konference
sindikata Železarne so predlagali,
naj bi na nivoju Železarne omogočili
letovanje socialno ogroženih otrok
naših delavcev v Novigradu.

TOZD PROFILARNA

Sedma seja izvršnega odbora os-
novne organizacije sindikata TOZD
Profilarna je bila 15. maja.

Razpravljali so o združitvi TOZD
Profilarna in Vratni podboji. Niso se
mogli opredeliti, kako bodo reagirali
na združitve ostali člani kolektiva.
Člani odbora so menili, da bi bili
združeni mnogo močnejši, velike ko-
risti pa bi imeli predvsem od skup-
nega razvojnega oddelka, ki bi omo-
gočil nadaljnji napredek in bi proiz-
vodnji narekoval takšne izdelke, ki
bi bili ekonomsko uspešni.

Na Poljanah bodo 25. maja pripra-
vili prijateljsko srečanje s piknikom.
Kritično so spregovorili o neakti-
vnosti odbora samoupravne delavske
kontrole in tudi ostalih delegatov.
Dolžnost članov izvršnega odbora je
tudi ta, da vzpodbujajo delegate k
aktivnemu delovanju.

Za konstituantno sejo delavskega
sveta TOZD so predlagali kandidate
za predsednika in namestnika samo-
upravnih organov in za delegate ob-
činskega rezervnega sklada.

OBVESTILO

Objavljamo razpored plačilnih dni za oddih v počitniških domovih
Železarne Jesenice:

BIOGRAD NA MORU

termin

11.—21. junija
21. junija—1. julija
1.—11. julija
11.—21. julija
21.—31. julija
31. julija—10. avgusta
10.—20. avgusta
20.—30. avgusta
30. avgusta—9. septembra
9.—19. septembra

plačilni dnevi

5., 6. in 7. junij
15., 17. in 18. junij
26., 27. in 28. junij
2., 3. in 5. julij
17., 18. in 19. julij
25., 26. in 29. julij
5., 6. in 7. avgust
14., 15. in 16. avgust
23., 26. in 27. avgust
4., 5. in 6. september

CRIKVENICA

5.—15. junija
15.—25. junija
25. junija—5. julija
5.—15. julija
15.—25. julija
25. julija—4. avgusta
4.—14. avgusta
14.—24. avgusta
24. avgusta—3. septembra
3.—13. septembra

30., 31. maj in 1. junij
10., 11. in 12. junij
19., 20. in 21. junij
1., 2. in 3. julij
10., 11. in 12. julij
17., 18. in 19. julij
31. julij ter 1. in 2. avgust
7., 8. in 9. avgust
19., 20. in 21. avgust
28., 29. in 30. avgust

Opozarjamo, da upoštevate navedene dneve! Če prijavitelci ne bi
vplačali stroškov za oddih v plačilnih dnevih, bomo mesta oddali dru-
gim proslcem.

Na podlagi 5. člena odloka o priznanju občine Jesenice (Ur. vest-
nik Gorenjske št. 18-156/78) odbor za izbor nagrajencev in podelitev
priznanj občine Jesenice

RAZPISUJE OBČINSKO PRIZNANJE 1. AVGUST ZA LETO 1985

Občinsko priznanje 1. avgust se podeli:

1. Zaslužnim delavcem ali skupinam delavcev za večletno uspe-
šno delo v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skup-
nostih, družbenopolitičnih organizacijah, društvih ter drugih organiza-
cijah in skupnostih v interesu skupnosti in družbe; ali za izjemno
pomembna družbeno koristna dejanja in naloge na kateremkoli pod-
ročju delovanja ter za aktivno družbenopolitično in samoupravno
udejstvovanje, ki prispeva k napredku pri uveljavljanju socialistične-
ga samoupravljanja,

2. organizacijam združenega dela, delovnim in drugim skupno-
stim, družbenim in drugim organizacijam ter društvom za:

— izjemne rezultate v gospodarjenju in uresničevanju samoupra-
vljanja, ki so prispevali in prispevajo k razvoju in napredku občine,
— uspehe, dosežene v dograjevanju samoupravljanja oziroma sa-
moupravnega sistema v neposrednem izražanju splošnih in dolgoro-
čnih interesov s pravilno usmeritvijo v politiki oblikovanja in delitve
dohodka in spoštovanja načela nagrajevanja po delu,
— delo, opravljeno na področju družbenih in drugih dejavnosti,
prežeto z znanstvenim marksističnim pogledom na svet in vsakodne-
vno usmerjeno k izgradnji socialistične samoupravne družbe,
— uspešno oblikovanje izjemnih organizacijskih oblik samo-
upravnega organiziranja in samoupravnega urejanja družbenih odno-
sov ter učinkovito izvajanje načrtovanih nalog.

Predloge za podelitev priznanj lahko dajo organizacije združene-
ga dela, krajevne skupnosti, družbenopolitične organizacije, samo-
upravne interesne skupnosti, društva in družbene organizacije, delo-
vne in druge skupnosti.

Obrazloženi predlogi morajo biti predloženi Skupščini občine Je-
senice — odboru za izbor nagrajencev in podelitev priznanj občine, do
30. junija 1985. V predlogu morajo biti navedeni tudi osebni podatki o
predlaganem kandidatu.

Odbor za izbor nagrajencev in
podelitev priznanj občine Jesenice

INFORMATIVNI FUŽINAR

NOVA STROJA V RAVENSKEM JEKLOVLEKU

Ravenski železarji so kupili nova
stroja za svoj TOZD Jeklovlek. Prvi
je navijalna naprava za peč z zaščit-
no atmosfero, ki bo omogočila 50 %
večjo proizvodnjo žice kot stara na-
vijalna naprava. Novi stroj omogoča
reguliranje vsake posamezne žice z
istostopenjskim motorjem, ki brez-
stopenjsko povečuje ali znižuje hi-

trost. Tako je mogoče istočasno ter-
mično obdelovati različne dimenzije
žic. Višja produktivnost stroja bo
omogočila večjo proizvodnjo žice, ki
je na domačem in tujem trgu zelo
iskana.

Nov je tudi vlečni žičarski stroj za
dimenzije od 0,25 do 0,8 mm. Na
njem že nekaj časa preizkušajo teh-
nologijo vlečenja. Na dimenziji
0,5 mm daje stroj TOZD Jeklovlek
štiri do petkrat več žice, predvsem
visoko legirane in prokronske, in
predstavlja za TOZD zelo veliko pri-
dobitev.

(Informativni fužinar, št. 5,
maj 1985)

NEKAJ O KREDITIH

V letu 1984 so tuje zahodne banke odložile Jugoslaviji nekatere obvez-
nosti po najetih kreditih, ki so zapadle v letu 1984. Med končnimi
najemniki teh kreditov je tudi Železarna Jesenice.

Ljubljanska banka — Združena
banka je skupaj z drugimi jugoslo-
vanskimi bankami kot solidarnimi
dolžniki in Narodno banko Jugosla-
vije kot garantom sklenila 16. maja
1984 z določenimi tujimi komercial-
nimi bankami sporazum o najetju
kreditov za refinanciranje obrovov
glavnice po srednjeročnih in dolgoro-
čnih tujih kreditih, najetih pred le-
tom 1983, ki so zapadli v plačilo v le-
tu 1984.

Združena banka je pogodbene ob-
veznosti prenesla na temeljne ban-
ke, le te pa jih s pogodbnimi prenaša-
jo na končne najemnike oziroma ko-
ristnike osnovnega kredita. Prenos
teh obveznosti z ravni federacije do
ravnih končnih porabnikov kreditov
terja nekaj časa, zato se sklepajo po-
godbne s TOZD v Železarni Jesenice
za obveznosti, odložene v letu 1984,
še letos.

Kot je znano, je bilo v letu 1983 z
Mednarodnim monetarnim skladom
in zahodnimi komercialnimi banka-
mi doseženo soglasje o tem, da na-
stopa federacija kot dolžnik in kredo-
tojemalec napram kreditodajalcem
iz tujine. V našem notranjem siste-
mu dolžništva se potem obveznosti
prenašajo od federacije preko bank
na končne koristnike kredita.

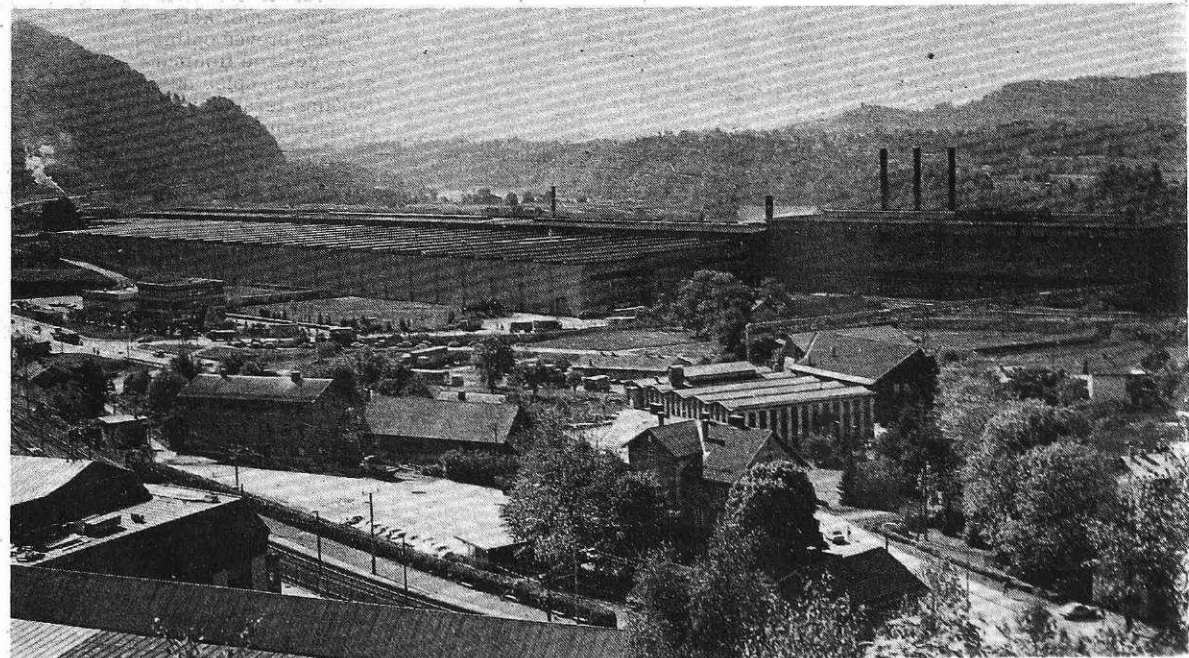
Refinanciranje kreditov, ki je bilo
doseženo na dogovorih med pred-
stavniki federacije in predstavniki
tujih bank, zajema tudi nekaj kredo-
tov, ki smo jih v Železarni Jesenice
porabili za financiranje naložb v
zadnjih letih. Refinanciranje obvez-
nosti iz posameznega leta pomeni,
da so kreditodajalci za velikost glav-
nice, ki zapade v plačilo v določenem
časovnem obdobju, odobrili nov kredo-
tit z novimi pogoji. Za kreditodajalca
to pomeni, da mu v določenem časov-
nem obdobju (navadno je to eno
leto ali pa pol leta), v katerem bi si-
cer zapadli v plačilo dva ali en obrok
kredita, obroka glavnice ni treba
plačati, plača samo obrok obresti in

nekatere stroške kredita, kot je do-
govorjeno v osnovni pogodbi. Obroki
glavnice, ki jih kreditodajalcu ni
treba plačati, so predmet refinanci-
ranja, oziroma drugače povedano, za
znesek teh neplačanih obrovov glav-
nice je odobren nov kredit, ki se od-
plačuje v nekaj prihodnjih letih. To-
rej bistvo refinanciranja obveznosti
iz naslova glavnice kredita je, da bo-
mo obroke glavnice, ki bi jih morali
sicer plačati v letu 1984, odplačali v
manjših obrokih v nekaj naslednjih
letih (na primer v 4 do 5 letih). To po-
meni preložitve obveznosti iz leta
1984 na prihodnja leta. Opozoriti je
treba, da pa je obresti in stroške kre-
dita treba plačati v rednih obrokih,
obresti torej niso preložene. Nepla-
čani obroki glavnice iz leta 1984
predstavljajo nov kredit po obrestni
meri, ki je dogovorjena med MMF in
predstavniki federacije, in stroški
kredita, ki so relativno večji, kot so
pri osnovnem kreditu, oziroma je
teh stroškov več vrst (poleg stroš-
kov, ki so običajni pri najemanju
tujih kreditov, so še stroški, ki so po-
sledica izvedenega postopka refi-
nanciranja).

V generalnem kreditnem sporazu-
mu je predvideno, da se posamezni
tuji kreditorji lahko odločijo za eno
od naslednjih vrst obrestnih mer:

- londonsko medbančno ob-
restno mero (libro),
- fiksno obrestno mero,
- frankfurtsko medbančno tržno
obrestno mero,
- obrestno mero za prvotne doma-
će komitente (prime note) ali
njej odgovarjajočo obrestno mero.

Vsaka od naštetih obrestnih mer
se poveča še za maržo, poleg tega
je treba plačati še facility fee (provizija
za organizacijo kredita) in agency
fee (agencijska provizija), vse tri vr-
ste provizije v višini, ki je običajna
na svetovnem trgu kapitala. Poleg
teh stroškov so še drugi stroški zara-
di postopka refinanciranja. Te stro-
ške zaračunavajo finančne in druge
institucije, ki so sodelovale pri refi-
nanciranju jugoslovanskih obvezno-
sti. Odplačilo je praviloma predvide-
no v sedmih polletnih obrokih.

Panorama (foto I. Kučina)

NAČRT INTERNE BANKE SLOVENSКИH ŽELEZARN ZA LETO 1985

PROGRAM SAMOUPRAVNIH AKTIVNOSTI

Slovenske Železarnе so nam poslane v obravnavo NAČRT INTERNE BANKE SOZD za leto 1985. O njem sta razpravljala poslovni odbor Interne banke in poslovodni svet Slovenskih železarn. Nanj nista imela bistvenih pripomb. Načrt morajo obravnavati tudi vse članice Interne banke SOZD SŽ, da ga bo izbor Interne banke SŽ po obravnavi v temeljnih organizacijah lahko sprejel.

V prvem delu — A — je predstavljen usklajen finančni načrt vseh članic Interne banke, v drugem delu — B — pa načrt skupnega finančnega poslovanja, ki se izvaja v okviru Interne banke.

Finančni načrt je sestavljen na podlagi načrtov članic Interne banke, ki so jih posamezne članice pripravile na podlagi gospodarskih načrtov in je torej z njimi usklajen.

Podatki iz načrtov članic so navedeni v tabelah A — 2, A — 7 in A — 8, podatki iz načrta Interne banke pa v tabelah B — 1 in B — 2.

Načrt naj obravnavajo delavski sveti članic Interne banke (vse temeljne organizacije) do 11. junija.

A. FINANČNI NAČRTI ČLANIC INTERNE BANKE

Najbolj pomembne finančne podatke smo zbrali in uredili v eni sami tabeli, ki ima naslov »Sintetični

podatki o finančnih tokovih«. Vse ostale tabele to tabelo zgolj podrobneje razčlenjujejo in pojasnjujejo.

Zato si oglejmo glavne značilnosti finančnega poslovanja, ki iz nje izhajajo in jih v tem letu predvidevamo:

Tabela A 2

SINTETIČNI PODATKI O FINANČNIH TOKOVIH — NAČRT ZA LETO 1985

		v mio din																	
Zap. št.	Opis	Ž. Jesenice načrt	IND	Ž. Ravne načrt	IND	Ž. Štore načrt	IND	Veriga načrt	IND	Plamen načrt	IND	Tovil načrt	IND	Žična načrt	IND	MI načrt	IND	SOZD načrt	IND
1.	CELOTNI PRIHODEK	80.201	166	62.753	173	47.896	159	8.353	156	2.621	170	1.103	184	2.842	146	232	131	206.001	166
2.	MATERIALNI STROŠKI	65.084	171	50.776	180	39.488	163	6.264	188	1.799	181	539	188	2.296	157	63	119	166.310	173
3.	DRUŽBENI PROIZVOD (1—2)	15.116	143	11.977	149	8.408	142	2.089	103	822	148	564	181	546	114	169	137	39.691	142
4.	a) dohodek	10.469	140	9.607	148	6.917	137	1.675	95	573	140	469	188	478	115	141	135	30.329	139
	b) amortizacija	4.647	150	2.370	152	1.491	177	414	164	249	174	95	153	68	110	28	148	9.362	156
	KONČNA POTROŠNJA	10.172	131	8.152	141	5.600	125	1.410	86	518	125	330	134	467	121	113	135	27.162	129
5.	a) OD + SP	5.299	156	5.071	163	3.097	153	999	145	367	152	230	152	305	137	100	139	15.468	157
	b) obveznosti iz dohodka	4.372	110	2.735	116	2.471	108	366	41	132	86	91	103	144	115	113	108	10.324	104
	c) infrastruktura	501	142	346	120	432	85	45	71	19	101	129	126	18	50	—	—	1.370	108
6.	AKUMULACIJA	5.115	169	3.794	189	2.480	135	716	133	338	213	219	235	72	78	56	140	12.791	165
7.	a) iz dohodka	4.944	175	3.825	169	2.408	221	679	174	304	216	233	361	79	85	56	142	12.529	183
	b) ostala	171	84	—	13	72	—	+37	25	+34	187	—	—	—	—	—	26	262	29
	MATERIALNE NALOŽBE	13.006	268	4.550	154	2.793	182	501	89	236	134	70	55	334	—	40	186	21.609	210
8.	a) osnovna sredstva	13.063	396	2.621	155	2.361	234	537	199	226	189	70	181	334	698	38	228	19.249	297
	— neto inv. (6a-3b)	+8.415	—	+251	179	+870	519	+123	—	—24	136	—25	107	+266	—	10	—	+9.887	—
	b) povečanje zalog	—440	—	—112	103	455	109	46	16	10	23	—	—	—	—	2	45	1.185	44
	c) tečajne razlike, zgube	383	54	817	432	—23	—	—2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.173	103
	NETO PRIHRADEK, DOLG (5-6)-(8-9)	-7.391	435	-756	80	-213	—	+135	—	+102	—	+149	—	-262	—	+16	87	-8.819	348
Prirast fin. naložb in zadolžitve																			
9.	FINANČNE NALOŽBE	2.279	118	1.405	282	678	165	374	317	139	218	176	456	61	66	16	85	5.128	163
10.	a) dolgoročne	2.279	118	1.405	282	678	—	200	169	116	182	71	184	61	—	6	41	4.817	177
	b) kratkoročne	—	—	—	—	—	—	174	—	23	—	105	—	—	—	10	284	311	72
	ZADOLŽITVE	10.170	272	2.161	149	990	139	238	102	37	45	27	37	323	—	—	—	13.946	222
11.	a) dolg. — dinarske	8.065	289	2.007	130	1.062	165	122	218	16	112	27	—	281	—	—	—	11.580	230
	b) dolg. — devizne	1.444	64	682	91	152	216	116	88	21	44	—	—	-5	—	—	—	2.410	74
	c) kratkoročne	661	—	-529	63	-244	—	—	—	—	—	—	—	47	—	—	—	-44	—

OPOMBA: Indeksi pomenijo primerjavo z letom 1984; iz podatkov je izločen vpliv inflacije na sredstva;

1. Družbeni proizvod inustvarjena akumulacija

Nominalno naj bi družbeni proizvod porasel glede na lansko leto za 42 %, kar je precej manj od pričakovane rasti celotnega prihodka. Sredstva za osebne dohodke in skupno porabo bi se povečala za 57 %, obveznosti iz dohodka pa bistveno počasneje. Predvsem zaradi počasnejše rasti slednjih bi se znatno povečala bruto akumulacija. Glede na lansko leto naj bi bila večja za 65 %. Njena skupna vrednost naj bi znašala 12.529 mio din, od česar bi 9.362 mio din odpadlo na amortizacijo, ostalo pa na akumulacijo iz dohodka.

Družbeni proizvod načrtujemo precej smelo. Manj glede njegove višine, pač pa predvsem glede njegove potrošnje. V načrtu je predvideno relativno močno znižanje obveznosti iz dohodka, zato naj bi se povečali osebni dohodki in tudi akumulacija. Ta pričakovanja pa niso najbolj prepričljiva.

2. Investicije in njihovo financiranje

Za leto 1985 načrtujemo veliko investicijsko porabo. Znašala naj bi kar 19.248 mio din. To je nominalno skoraj trikrat toliko, kot je znašala lani, in enkrat več, kot naj bi znašala obračunana amortizacija. V tej zvezi naj bi spomnimo, da smo v SŽ v preteklih desetih letih investirali v poprečju nekaj manj, kot smo obračunali amortizacije.

Največ bo investirala Železarna Jesenice, približno 68 % skupne načrtovane potrošnje odpade nanjo predvsem za gradnjo nove jeklatne na Jesenicah.

Pretežni del sredstev je namenjenih za naložbe, ki so že v teku in imajo tudi sicer prednostni značaj (črna metalurgija, namenska proizvodnja). Novi večji naložbi naj bi letos začeli le dve: rekonstrukcija livarne 2 v Železarni Štore in naložba v proizvodnji krogličnih ležajev v Žični.

Pri financiranju naložb se v poprečju predvidevajo naslednji viri: sredstva SŽ 39 %, potrošniki jekla in izvajalci investicij 14 %, krediti domačih bank 32 % in tuji krediti 15 %. Vsi ti viri niso povsem zanesljivi. Problemi utegnejo nastati predvsem pri bančnih kreditih ter sredstvih potrošnikov jekla. Veliko problemov finančne narave bo pri naložbah povzročila tudi izjemno visoka inflacija.

Pretekla izkušnja nas uči, da smo vsa leta naložbe načrtovali dokaj pogumno, potem pa smo pri njihovem izvajanju močno zaostali. To pot se skoraj ne bi moglo v večjem obsegu ponoviti, predvsem zato ne, ker so skoraj vse naložbe, ki bodo angažirale največ sredstev, že v polnem teku.

3. Povečanje zalog

Zadnji dve leti nam zaloge v SŽ zelo hitro naraščajo. Tudi za leto

1985 predvidevamo, da bodo porasle, in sicer predvsem v zvezi z namensko proizvodnjo. Zaloge, ki jih angažira vsa ostala proizvodnja, naj bi v poprečju ostale nespremenjene, ali pa se bodo celo nekoliko znižale (Železarna Jesenice). Vprašanje je, če se nam bodo ta pričakovanja uresničila, podobno, kot se nam niso pretekla leta. Zato bi morali problematiki zalog posvetiti več pozornosti.

4. Finančne naložbe in odplačila kreditov

Vsako leto porabimo v SŽ več akumulacije za naložbe izven svojega poslovanja in za odplačilo anuitet. Tako naj bi letos samo za financiranje gospodarske infrastrukture in nerazvitih področij prispevali kar 2.033 mio din. Za druge naložbe izven SŽ (naložbe v surovinsko oskrbo, naložbe v banke in podobno) naj bi namenili nadaljnjih 1.677 mio din. Za odplačilo anuitet bo šlo 2.686 mio din. Če te zneske seštejemo, dobimo 6.397 mio din, kar je približno 70 % amortizacije.

5. Spremembe v neto zadolženosti

Predvsem zaradi velike investicijske potrošnje se bo neto zadolženost SŽ letos zelo povečala, po načrtu kar za 8.818 mio din. Večina (90 %) tega zneska odpade na Železarno Jesenice. Tudi v ostalih dveh železarnah bo neto dolg nekoliko porasel, vendar ne bistveno. Večina predelovalcev (izjema je Žična) pa načrtuje zmanjšanje neto dolga.

Spremembe v neto zadolženosti so pomembne, še posebno v tem času, ko imamo opraviti z visokimi obrestnimi merami. Zato je treba vedeti, da bomo v SŽ zaradi sedanjega zadolževanja v naslednjih letih imeli vedno večje probleme finančne narave, še predvsem s stroški financiranja.

Ne gre prezreti, da se bomo v SŽ poleg dodatne neto zadolženosti, ki je posledica povečanih materialnih naložb, tudi letos srečali s problemi povečanja dolgov zaradi inflacije. Zelo hitra revalorizacija deviznih dolgov nas namreč (preko sprememb deviznih tečajev) potiska v vedno večjo zunanjo finančno odvisnost. Ta problem je še posebno pereč v Železarni Jesenice.

6. Likvidnost

Zaradi velikih naložb bi bilo normalno, če bi se nam likvidnost letos opazneje poslabšala. Finančni načrti pa te spremembe ne napovedujejo. Razmeroma dobro likvidnost naj bi nam pomagala tudi v naprej ohraniti predvsem naslednja dejavnika:

1. bistveno povečana akumulacija, ki naj bi jo letos ustvarili v poslovanju;

2. obsežna dodatna dolgoročna sredstva, ki naj bi jih pridobili pri domačih bankah, od potrošnikov jekla, deloma pa tudi v tujini.

Ne bomo smeli biti presenečeni, če se nam taki obeti o dobri likvidnosti

ne bodo uresničili. Pričakovana likvidnost je namreč zasnovana na predpostavkah, ki se kaj lahko izkažejo kot nezanemljive.

7. Omejitve pri uresničevanju finančnih načrtov

Že nekaj let vgrajujemo v svoje načrte veliko optimizma, ki pa se potem pogosto pokaže kot ne povsem utemeljen. Tako smo ravnali tudi letos. Letošnji položaj pa je vendar nekoliko drugačen od prejšnjih. Predvsem lahko z veliko zanesljivostjo predvidimo, da se nam bo investicijska potrošnja tudi stvarno (in ne samo v načrtih) močno povečala. Zanj bo seveda potrebno zagotoviti ustrezne finančne vire. Pri tem pa lahko naletimo na nemajhne težave. Oglejmo si, katere od njih bi morali predvidevati:

— **lastna akumulacija.** Letos naj bi ustvarili razmeroma veliko dodatno akumulacijo iz dohodka. V tem pogledu smo bili lani in predlani izrazito neuspešni. Če naj bi se nam to pot načrti glede akumulacije uresničili, potem bi v našem poslovanju moralo priti do pomembnejših kvalitativnih sprememb v smeri večje učinkovitosti. Vendar si za to premalo prizadevamo;

— **dolgoročne dinarske zadolžitve.** Te načrtujemo zelo optimistično, pri njihovem uresničevanju pa lahko naletimo na ovire tako pri bankah, kakor tudi ko gre za sredstva potrošnikov jekla. Ne smemo prezreti, da se pri združevanju sredstev še vedno srečujemo z resnimi administrativnimi omejitvami;

— **gibanje zalog.** V preteklih dveh letih so nam zaloge angažirale velika dodatna sredstva. Letos tega ne predvidevamo, kar se utegne pokazati kot preveč optimistično;

— **devizno financiranje.** V finančnih načrtih sploh ne računamo z resnejšimi težavami pri deviznem financiranju, čeprav so že v prvih mesecih leta, izredno resne;

— **delovanje inflacije.** Položaj SŽ je žal tak, da nam inflacija predvsem na finančnem področju mnogo bolj škodi kot koristi. To opazimo že nekaj let. S tem dejavnikom pa v načrtih sploh ne računamo, čeprav rastejo na splošno cene letos hitreje, kot so kdajkoli doslej.

Ne glede na navedene pridržke je prav, da načrtujemo pogumno. Nekoliko nerodno je le to, da smo pogosto premalo odločni, ko je treba sprejeti potrebne ukrepe, da se načrte potem tudi uresničimo. Morda bomo to pot uspešnejši. Če ne bomo, nas utegne namreč ravno to pogumno investiranje priversti v najresnejše finančne težave.

B. NAČRT SKUPNEGA FINANČNEGA POSLOVANJA V INTERNI BANKI

Pomembnejše podatke iz načrta Interne banke v ožjem smislu smo

zbrali v dveh tabelah. To sta načrt bilance sredstev ter načrt prihodkov in odhodkov. Širša inačica načrta vključuje še tudi več drugih tabelaričnih prikazov, ki pa v večini le podrobneje razčlenjujejo posamezne

postavke iz načrta bilance sredstev.

Glavne značilnosti načrta finančnega poslovanja, ki ga v SŽ skupaj izvajamo preko Interne banke, so predvsem:

NAČRT BILANCE SREDSTEV INTERNE BANKE ZA LETO 1985

Zap. št.	Opis	31. 12. 1984	31. 12. 1985	IND
AKTIVA				
1.	Osnovna sredstva	99.390	145.464	146
2.	Dolgoročne finančne naložbe	6.592.040	12.182.124	185
	a) skupne naložbe v SŽ	3.977.039	7.555.482	190
	b) skupne naložbe izven SŽ	1.488.800	2.798.188	188
	c) dolgoročni krediti in ostalo	1.126.201	1.828.454	162
3.	Kratkoročna sredstva	4.741.194	5.004.528	106
	a) kratkoročni krediti in menice	3.264.511	2.910.438	89
	b) druga kratkoročna sredstva	1.476.683	2.094.090	142
4.	SKUPAJ (1 do 3)	11.432.624	17.332.116	152
PASIVA				
5.	Dolgoročna združena sredstva	7.497.260	12.577.980	168
	a) članice IB — za investicije	3.307.893	5.819.828	176
	b) članice IB — za ostale namene	2.190.439	3.641.824	166
	c) združena sredstva nečlanic	1.998.928	3.116.328	156
6.	Dolgoročni krediti in depoziti	1.041.539	1.177.246	113
	a) članice IB	464.750	318.000	68
	b) banke in zavarovalnice	576.789	859.246	149
7.	Kratkoročni viri	2.839.825	3.576.890	126
	a) kratk. kred. in dep. članice IB	332.286	353.000	106
	b) kratk. kred. in dep. — zunanji	499.181	860.000	172
	c) ostali kratkoročni viri	2.062.358	2.363.890	115
8.	SKUPAJ (5 do 7)	11.432.624	17.332.116	152

1. Skupni obseg poslovanja

Ta naj bi se nominalno precej povečal. Če sodimo po sredstvih, kar za 52 %. Tako naj bi bilo ob koncu leta združenih v Interni banki že preko 17 milijard dinarjev sredstev.

Od naložb naj bi se predvsem povečale dolgoročne naložbe, kar se navezuje na povečano investicijsko aktivnost v delovnih organizacijah. Tudi skupne naložbe izven železarn naj bi se precej povečale, po vrednosti za več kot 1.000 mio din.

Med finančnimi viri Interne banke bodo najbolj porasla dolgoročna združena sredstva. Pri tem ne gre zgolj za sredstva, ki jih združujejo članice, ampak tudi za sredstva zunanjih sovlagateljev. Predvsem so to potrošniki jekla, ki združevanje sredstev za razvoj črne metalurgije (5 % od nakupov jekla) uresničujejo preko Interne banke.

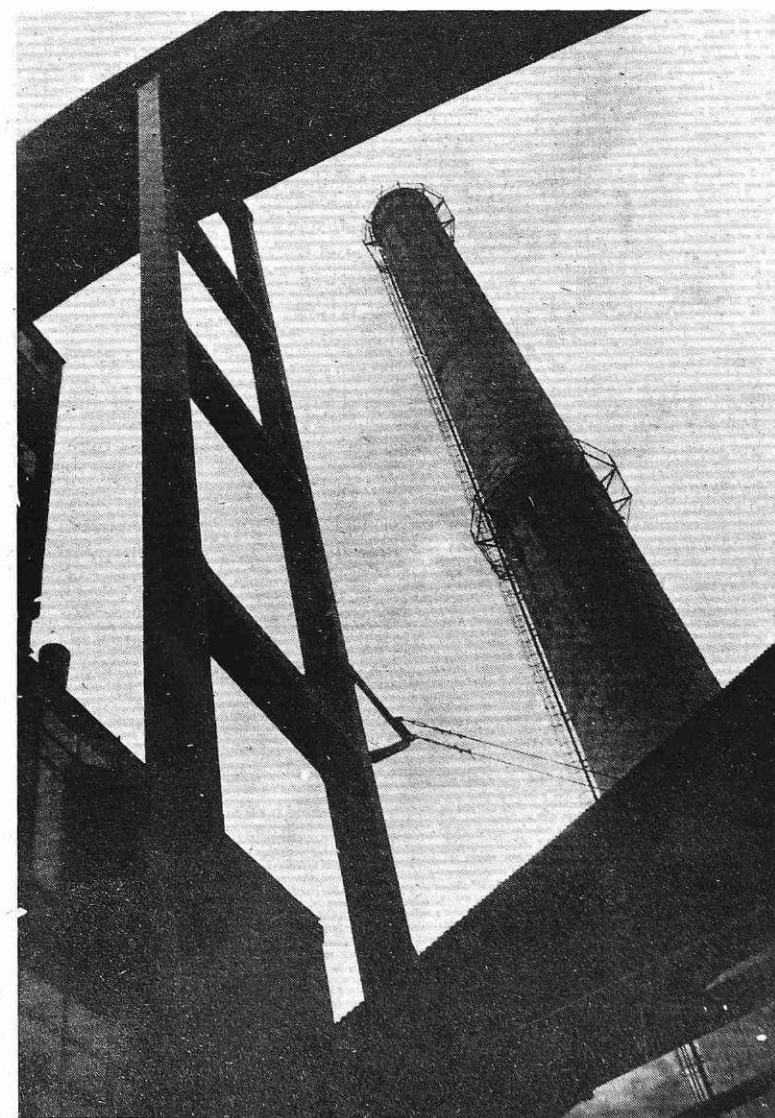
Ko ocenjujemo načrtovane spremembe v sredstvih Interne banke, je treba upoštevati, da je en njihov del čisto inflacijskega porekla. Del sredstev, ki jih v Interni banki združujemo za naložbe, namreč revalorizira-

mo. Kratkoročna sredstva se zadnje čase tudi revalorizira preko obrestne mere. Zato bodo torej dejanske spremembe v sredstvih Interne banke skromnejše od tega, kar kažejo indeksi pričakovane rasti njenih bilančnih postavk.

2. Naložbe

Interna banka bo letos s sredstvi, ki se jih preko nje združuje, sodelovala pri naslednjih večjih naložbah:

— **jeklarna 2 v Železarni Jesenice.** Za to naložbo naj bi letos porabili 1.100 mio din sredstev, ki jih združujejo Interne banke, oziroma se jih zagotavlja v okviru skupnosti za jeklo. Od tega zneska je 840 mio din že pogodbeno dogovorjenih, ostalo (260 mio din) pa predstavljajo dodatna sredstva, ki naj bi se jih že letos zagotovilo za financiranje prekoračitev, ki jih povzroča izjemno visoka inflacija. Za jeklarno 2 naj bi se letos preko Interne banke zagotovilo tudi veliko dodatnih sredstev potrošnikov jekla, in sicer v vrednosti 1.350 mio din;

Iz žabje perspektive (foto I. Kučina)

KORIŠČENJE INVESTICIJSKIH SREDSTEV PO OBJEKTIH — NAČRT ZA LETO 1985

v mio din

Zap. št.	Opis	Skupaj (4-10)	Sredstva SZ			Sovlag. kupcev	Zunanji krediti		
			inv.	IB- sk. nal. kr. vez.	IB-		dom. banke	tuj. kred.	ost. kred.
1.	ŽELEZARNA JESENICE	13.893	4.315	1.100	—	1.343	4.874	2.100	161
	a) Jeklarna 2 — I. faza	10.021	1.884	1.100	—	1.343	3.594	2.100	—
	b) Hidrocentr. Javornik	270	190	—	—	—	80	—	—
	c) fin. deb. ploč. (skupaj)	2.741	1.541	—	—	—	1.200	—	—
	d) ostale investicije	861	700	—	—	—	—	—	161
2.	ŽELEZARNA RAVNE	3.342	707	50	—	573	1.605	394	13
	a) Valjarna III. faza	601	107	50	—	150	100	194	—
	b) nadom. in zamenj.	800	600	—	—	—	—	200	—
	c) fin. deb. ploč.	1.852	—	—	—	347	1.505	—	—
	d) fin. deb. ploč. (namen.)	89	—	—	—	76	—	—	13
3.	ŽELEZARNA ŠTORE	2.361	1.176	168	—	301	215	226	275
	a) pov. kap. za proiz. jek.	930	185	138	—	241	115	—	251
	b) mehan. grobe proge	60	60	—	—	—	—	—	—
	c) pov. kap. za proiz. jek.	30	30	—	—	—	—	—	—
	d) avtom. for. linija	185	45	30	—	60	50	—	—
	e) poslovni računal.	336	110	—	—	—	—	226	—
	f) ured. elektro. sklad.	12	12	—	—	—	—	—	—
	g) proces. računal.	90	90	—	—	—	—	—	—
	h) nabav., mont. žar. peči	28	28	—	—	—	—	—	—
	i) ostalo	690	616	—	—	—	50	—	24
4.	VERIGA LESCE	583	185	50	—	—	30	278	40
	a) oprema TIO 2	21	21	—	—	—	—	—	—
	b) oprema Verige	371	43	50	—	—	—	238	40
	c) Ostale invest.	191	121	—	—	—	30	40	—
5.	PLAMEN KROPA	235	186	—	—	—	—	49	—
	a) oprema iz uvoza	169	120	—	—	—	—	49	—
	b) projekt mikroklim	32	32	—	—	—	—	—	—
	c) ostale invest.	34	34	—	—	—	—	—	—
6.	TOVIL LJUBLJANA	70	70	—	—	—	—	—	—
	a) tekoče zamenjave	70	70	—	—	—	—	—	—
7.	ŽIČNA CELJE	334	95	40	—	149	50	—	—
	a) proizv. krog. ležajev	304	65	40	—	149	50	—	—
	b) zamenj. in nakupi OS	30	30	—	—	—	—	—	—
8.	METAL. INŠT. LJUB.	38	38	—	—	—	—	—	—
	a) visokotlač. peč	26	26	—	—	—	—	—	—
	b) ostala razisk. op.	12	12	—	—	—	—	—	—
9.	SOZD SZ	20.856	6.772	1.408	—	2.366	6.774	3.047	489

Tabela A 7

INVESTICIJE — PO OBJEKTIH — NAČRT ZA LETO 1985

v mio din

Opis	Predračun-ska vrednost	Dejanska poraba		Načrt porabe		
		do 31. 12. 83	v letu 1984	1985	1986	1987
1. ŽELEZARNA JESENICE						
I. Osnovna sredstva	34.719	—	3.332	13.064	15.640	2.683
a) Jeklarna 2 — I. faza	26.835	—	1.376	10.021	13.355	2.083
b) Hidrocentr. Javornik	400	—	130	270	—	—
c) Fin. deb. ploč. (skupaj)	4.878	—	1.266	1.912	1.700	—
d) ostale invest. (skupaj)	2.606	—	560	861	585	600
II. Obratna sredstva	2.300	—	471	829	1.000	—
2. ŽELEZARNA RAVNE						
I. Osnovna sredstva	6.104	1.177	1.263	2.621	1.043	—
a) Valjarna III. faza	1.216	—	—	601	615	—
b) nadom. in zamenjave	1.210	—	410	800	—	—
c) Fin. deb. ploč.	3.478	1.177	742	1.131	428	—
d) Fin. deb. ploč. (namen-ska)	200	—	111	89	—	—
II. Obratna sredstva	1.668	46	199	721	602	100
3. ŽELEZARNA ŠTORE						
I. Osnovna sredstva	4.119	—	615	2.361	1.143	—
a) poveč. kapac. za proizv. jekla TOZD Jeklarna	1.855	—	568	930	357	—
b) meh. grobe proge v valj.	60	—	—	60	—	—
c) poveč. kap. za proizv. jekla	35	—	5	30	—	—
d) avtom. form. lin. Liv. II.	900	—	—	185	715	—
e) nakup posl. računal.	336	—	—	336	—	—
f) ured. elektro. sklad.	12	—	—	12	—	—
g) proc. rač. TOZD Jeklarna	161	—	—	90	71	—
h) nab. + mont. žarilne peči	70	—	42	28	—	—
i) ostalo	690	—	—	690	—	—
II. Obratna sredstva	230	—	—	—	230	—
4. VERIGA LESCE						
I. Osnovna sredstva	1.860	39	265	537	477	542
a) oprema TIO 2	164	39	22	21	27	55
b) oprema Verige	930	—	155	325	250	200
c) ostale invest.	766	—	88	191	200	287
II. Obratna sredstva	124	20	8	46	50	—
5. PLAMEN KROPA						
I. Osnovna sredstva	611	14	65	225	180	127
a) oprema iz uvoza	506	—	30	169	180	127
b) projekt mikroklim	57	—	25	32	—	—
c) ostalo	48	14	10	24	—	—
II. Obratna sredstva	15	—	5	10	—	—
6. TOVIL LJUBLJANA						
I. Osnovna sredstva	274	203	—	70	1	—
a) razširitev in modern.	204	201	—	2	1	—
b) tekoče zamenjave	70	2	—	68	—	—
II. Obratna sredstva	15	15	—	—	—	—
7. ŽIČNA CELJE						
I. Osnovna sredstva	1.236	—	—	334	902	—
a) proizv. krog. ležajev	1.206	—	—	304	902	—
b) zamenj. + nakupi OS	30	—	—	30	—	—
II. Obratna sredstva	122	—	—	—	122	—
8. METALURŠKI INŠTITUT LJUBLJANA						
I. Osnovna sredstva	38	—	—	38	—	—
a) visokotlačna peč	26	—	—	26	—	—
b) ostala razisk. opr.	12	—	—	12	—	—
II. Obratna sredstva	—	—	—	—	—	—
9. SOZD SZ — SKUPAJ	53.435	1.514	6.223	20.856	21.390	3.452
I. Osnovna sredstva	48.961	1.433	5.540	19.250	19.386	3.352
II. Obratna sredstva	4.474	81	683	1.606	2.004	100

— modernizacija valjarne v Železarni Ravne. Za to naložbo naj bi članice Interne banke združile 50 mio din sredstev, okoli 180 mio din sredstev pa združujejo potrošniki jekla;

— rekonstrukcija jeklarne v Železarni Štore. Zanj je v načrtu Interne banke rezerviranih 100 mio din sredstev, ki jih združujejo članice. Potrošniki jekla naj bi preko Interne banke zagotovili predvidoma 150 mio din;

— rekonstrukcija livarne 2 v Železarni Štore. V tem primeru gre za novo naložbo, ki se jo pripravlja že več let. Njena predračunska vrednost je ocenjena z zneskom 920 mio din, udeležba Interne banke pri njenem financiranju pa naj bi znašala 50 mio din;

— oprema za rudarske verige — Veriga Lesce. Naložba je vredna 345 mio din. Interna banka pa sodeluje z zneskom 50 mio din;

— proizvodnja krogličnih ležajev — Žična Celje. Gre za nov proizvodni program, ki bo v prvi fazi zahteval okoli 1.200 mio din sredstev. Interna banka naj bi pri njegovem financiranju sodelovala z deležem v višini 30 % predračunske vrednosti; od tega bi bilo treba letos zagotoviti le 40 mio din. Investicija je kapitalno dokaj intenzivna, njeno izvedbo pa otežuje tudi to, da Žična ne more zagotoviti pomembnejših lastnih sredstev. Zato jo bo mogoče izvesti le v primeru, če bo Žični uspelo pridobiti finančno sodelovanje bodočih kupcev, in sicer vsaj v višini 30 % predračunske vrednosti; to bomo upoštevali tudi v Interni banki, ko bomo sprejemali dokončno odločitev o njeni soudeležbi pri financiranju krogličnih ležajev;

— vakuumska peč za žarjenje — Metalurški inštitut. To je po vrednosti manjša naložba (približno 60 mio din). Omenjamo jo bolj zato, ker bo zanjo polovico sredstev zagotovila Republiška raziskovalna skupnost v obliki dotacije. Interna banka pa bo sodelovala z deviznimi sredstvi (70.000 dolarjev), ki naj bi jih zagotovili iz skupnih deviznih likvidnostnih rezerv.

Interna banka bo tudi v letu 1985 posredovala (20. člen) razmeroma velike naložbe sredstev izven SZ, v katere gredo predvsem železarne zaradi njihove lastne surovinske oskrbe. Gre za naložbe v RMK Zenica, v Luko Koper, v Tovarno dušika Ruše in še nekatere druge. Posebej naj omenimo financiranje priprave jeklarskega vložka, pri katerem sodelujeta tudi Dinos in Surovina. Predvideno je namreč, da naj bi se to financiranje v prihodnje izvajalo ob mnogo aktivnejši vlogi Interne banke.

3. Financiranje tekočega poslovanja

Realni obseg sredstev, s katerimi Interna banka sodeluje pri financiranju tekočega poslovanja svojih članic, se bo v letu 1985 nekoliko zmanjšal. Teh sredstev namreč realno ob sedanjih visoki inflaciji ni mogoče povečevati, vsaj ne z viri, ki bi bili za našo proizvodnjo dovolj vabljivi. Dolgoročnih kreditov pri bankah za potrebe tekočega poslovanja skoraj ni mogoče pridobiti, kratkoročna bančna sredstva pa so izredno draga. Zato se moramo v SZ zavedati, da bomo tudi v prihodnje pri fi-

Tabela B 2

NAČRT PRIHODKOV IN ODHODKOV INTERNE BANKE ZA LETO 1985

Zap. št.	Opis	31. 12. 1984	31. 12. 1985	IND
1.	PRIHODKI SKUPAJ	1.471.048.012	2.411.982.000	164
1.1	prihodki od obresti	1.354.439.504	2.256.000.000	167
1.2	udeležba v skupnem dohodku	113.028.332	150.482.000	133
1.3	bančne storitve	3.580.066	5.500.000	154
1.4	drugi prihodki	110	—	—
2.	ODHODKI SKUPAJ	493.380.280	709.346.568	144
2.1	obresti	474.276.748	677.900.000	143
2.2	mat. odhodki in storitve	4.356.877	9.083.190	208
a)	material in storitve	2.908.337	5.040.990	173
b)	dnevnice in nočnine	11.323	27.000	238
c)	izdatki za reprezentanco	176.026	210.000	119
d)	amortizacija	1.134.000	3.060.000	270
e)	stroški prehrane	—	545.000	—
f)	drugi materialni stroški	127.191	200.200	157
2.3	drugi odhodki	1.446.327	2.169.000	150
a)	plač. za banč. storitve	1.171.950	1.758.000	150
b)	plač. promet SDK	62.226	93.000	149
c)	drugi odhodki	212.151	318.000	150
2.4	sred. za delovno skupnost	13.183.664	20.019.378	152
a)	osebni dohodki	10.562.973	15.914.438	151
b)	prispevki in davki	1.557.279	2.413.050	155
c)	druge obvezn. iz dohodka	248.248	349.890	141
d)	za SSP — stanovanjski del	449.010	892.000	199
e)	za SSP — splošni del	400.020	450.000	112
f)	drugi prihodki	33.867	—	—
g)	drugi odhodki	—	—	—
2.5	davki in prispevki	116.664	175.000	150
3.	SKUPNI DOHODEK	977.667.732	1.702.635.432	174
3.1	sklad osnovnih sredstev	45.000.000	50.000.000	111
3.2	rezervni sklad	60.000.000	100.000.000	167
3.3	zdrž. sred. po 27. členu	764.756.841	1.408.953.432	184
3.4	za izplačilo članicam	107.910.891	143.682.000	133
a)	invest. poslov. — sred. A	58.652.688	79.121.000	135
b)	invest. poslov. — sred. B	23.174.796	33.600.000	145
c)	invest. poslov. — 20. člen	4.682.774	11.713.000	250
d)	pogodbeno poslovanje	21.406.633	19.248.000	90

nanciranju svojega tekočega poslovanja vedno bolj odvisni od sredstev, ki jih sami ustvarimo. Precejšnje rezerve pa imamo seveda tudi v boljši ekonomiki uporabe sredstev.

Pri kratkoročnem poslovanju bo Interna banka upoštevala predvsem naslednje:

— zaradi krepitve svoje sposobnosti kratkoročnega kreditiranja, bo Interna banka ekonomsko spodbujala članice, da pri njej združujejo svoja kratkoročna prosta sredstva. Obenem bo v duhu dobrega gospodarjenja skrbela, da v okviru svojega kratkoročnega poslovanja doseže čim večji skupni dohodek, ker je to posredno za sedaj v njenem poslovanju najbolj razvita oblika združevanja sredstev za tekoče poslovanje. Poleg tega bo tudi v tem letu razvijala sodelovanje s temeljnimi bankami, drugimi internimi bankami in drugimi OZD zaradi medsebojne pomoči, pri ohranjanju likvidnosti;

— Interna banka bo z združenimi sredstvi po 27. členu sodelovala pri pokrivanju primanjkljaja trajnih obratnih sredstev, ki ga imajo nekatere članice. Za to bo namenila do 500 mio din. Sredstva bo naložila v obliki dolgoročnih kreditov z rokom vračila do 7 let, pri katerih pa bo skladno s 24. členom samoupravnega sporazuma o združitvi namesto visoke nominalne obrestne mere uporabila sistem revaloriziranega vračanja, sama obrestna mera pa naj bi ne presežala 5 %. Pri revalorizaciji se bo upoštevalo indekse splošne rasti cen, kakor jih objavlja Zavod za statistiko SRS. Kredite naj bi odobrili predvsem naslednjim članicam: Železarni Štore (za Tovarno traktorjev) 100 mio din, Verigi Lesce 100 mio din, Plamenu 50 mio din, Tovilu 40 mio din in Žični 50 mio din;

— s kratkoročnimi sredstvi bo Interna banka svojim članicam pomagala predvsem pri ohranjanju njihove tekoče likvidnosti, z njimi bo financirala komercialne aktivnosti, ki jih v SZ skupno opravljamo, podpirala pa bo tudi izvozne aktivnosti članic.

4. Politika obrestnih mer

Interna banka si bo tudi vnaprej prizadevala za tako politiko obrestnih mer, da samo zadolževanje ne bo moglo v večji meri delovati kot vir trajnega pridobivanja dohodka. Zato se bo obrestna mera prilagajala stopnji inflacije, obenem pa se bo v okviru objektivnih možnosti izogibala ekstremno visokim obrestnim meram, s katerimi se danes v gospodarstvu sicer že srečujemo.

To, da se v obračunskem sistemu sedanje visoke obresti obravnavajo kot dohodkovna kategorija, jemljemo za resno napako, ki na splošno moti učinkovito finančno poslovanje in deluje sočasno tudi inflacijsko. Zato si bomo prizadevali, da se pri naložbah visoke nominalne obrestne mere, če je le mogoče, nadomestijo z revalorizacijo sredstev.

5. Prihodki, odhodki ter skupni dohodek

Prihodki Interne banke bodo letos predvidoma porasli glede na lansko leto za 64 %. Porast je posledica večjega nominalnega obsega naložb, pa tudi višje obrestne mere so precej prispevale; le-te so namreč še v času priprave tega načrta precej višje, kot so bile v poprečju lani.

Tudi odhodki Interne banke bodo precej porasli, vendar počasneje kot prihodki. Zato naj bi bili skupni prihodki Interne banke znatno večji, kot so bili lani.

Tisti del skupnega dohodka, ki se ga neposredno izplača članicam, naj bi porasel za 33 %. Treba pa je omeniti, da gre pri tem za skupni dohodek, ki ga članice dosežejo na podlagi sredstev, ki se sicer pretežno vračajo revalorizirano.

Največ skupnega dohodka ustvarja Interna banka v okviru kratkoročnega poslovanja. Tudi v načrtu za to leto so to dokaj veliki zneski, ki pa so predvsem posledica visokih obrestnih mer, za katere smo že prej ugotavljali, da jih ne bi smeli obravnavati kot kategorijo dohodka. Te obrestne mere namreč predvsem namenečajo izgubo, ki jo finančno naložena sredstva utrpijo zaradi inflacije. Tako bi, na primer, že združena sredstva po 27. členu, ki jih v Interni banki uporabljamo za kratkoročno financiranje (njihova vrednost na začetku letošnjega leta znaša 2.021 mio din) morala v teku leta prinesiti vsaj

utrip sds

HLADNA PREDELAVA 3, JEKLOVLEK

V temeljni organizaciji Jeklovlek imajo velike probleme z zunanjimi reklamacijami, saj te dosegajo tudi do 40 odstotkov prodaje. Na sestankih samoupravnih delovnih skupin večkrat razpravljajo o tem. Trdijo, da je tak obseg reklamacij predvsem posledica neupoštevanja tehnoloških poti v Železarni, zastarelih strojev in orodij. Vodja SDS hladna predelava 3 Marjan Stojan pravi:

»Pri nas pridejo na dan napake iz predhodnih faz, iz jeklarn in žične valjarne. Kljub slabemu vložku zahtevajo od nas prvo kvaliteto. Imamo že precej iztrošene stroje, stare od 15 do 20 let. Nekateri obratujejo noč in dan, zato imamo velike probleme z vzdrževanjem. Le z maksimalnimi napori lahko dosegamo zahtevano kvaliteto izdelkov. Pri nas naj bi reševali vse probleme kvalitete, zato je veliko rizične odpreme in seveda reklamacij. Res je tudi, da vseh napak ne moremo odkriti sami. Z našo kontrolno napravo ne moremo odkrivati lunkeja in zamešnjav, čeprav ves material predhodno iskrimo in ga v adjustaži pregledajo. Dostikrat moramo kar verjeti, da je material v redu.«

Tudi kar zadeva vpliv delovne skupine na odločanje v Železarni v hladni predelavi niso preveč optimistični.

»Zaradi proizvodnih problemov se sestajamo kar sproti, med delom. Kar pa zadeva samoupravne aktivnosti, bi lahko imeli nekaj vpliva, dejansko pa premalo proučimo gradi-

vo. Prebere ga le delovodja in morda še kdo, ostali pa še Železarja ne preberejo. Razen, kar piše o plačah in

Benedikt Bremec (foto B. Grce)

zapisnike s sestankov SDS. Vsakogar zanima le, koliko bo zaslužil, kaj pa je za tem, pa bolj malo. Če bi bili bolj aktivni, bi vsaj kaj prebrali. Tudi za novi sporazum o nagrajevanju se niso kaj prida zanimali, potem pa sploh niso vedeli, za kaj gre. Tudi razprave, razen o točkah, ni bilo nobene. Referendum verjetno ni uspel tudi zato, ker smo o njem glasovali skoraj leto po tistem, ko smo na skupini razpravljali o točkah. Sicer pa je tudi z novim sistemom nagrajevanja tako kot z vsem drugim, naredili smo premije, naredili smo to in ono, pa se je na koncu vse izmaličilo. Čeprav, kolikor spremljam točkovni sistem v drugih delovnih organizacijah, bi bilo najbrž dobro. Zaslužili zato ne bomo nič manj.«

Benedikt Bremec pravi: »Naš vpliv je v tem, da bolje delamo, na kaj drugega pa že ne moremo vplivati. O nagrajevanju odločajo drugi. Za novi sporazum o nagrajevanju ni bilo dovolj časa, čeprav je najbrž boljši, kot sedanji sistem. Delamo že zadosti, samo strojni park je tako iztrošen, da je skorajda nemogoče doseči zahtevano kvaliteto. Pa tudi vložek je zelo slab.«

Še vedno pogosto slišimo očitke, da so delavci premalo informirani o bistvenih stvareh in da tudi Železar še ni tak, kot bi moral biti. Benedikt komentira:

POPRAVEK

V Železarju št. 20 je v prispevku Modelni mizarji pomotoma izpadel del stavka. Namesto: »... ki samo odliče naš model in nima nobene odgovornosti, ... bi moralo biti: »... in nima nobene odgovornosti za dimenzije izdelka ...«.

Uredništvo

»Glavne informacije v Železarju že dobimo. Pač pa se mi ne zdi prav, da ves čas beremo o nekaterih temeljnih organizacijah in o nekaterih ljudeh. Ko pa se človek ponesreči pri delu, ni nikogar, ki bi mu napisal besedo v slovo, čeprav je dal svoje življenje.«

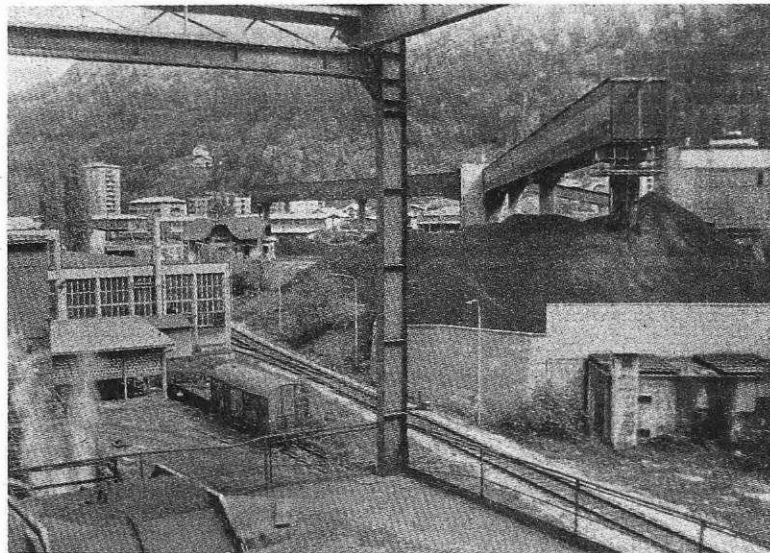
Kaže, da je samoupravljalni optimizem sorazmeren delavčevi lastni aktivnosti, oziroma njegovi udeležnosti v dejavnosti samoupravnih organov. Slobodan Mandić meni:

»Mislim, da imamo kar dovolj vpliva na samoupravno odločanje. Bil sem v raznih odborih in tudi v delavskem svetu in se mi zdi, da se da kar

precej napraviti. Vendar se preveč posvečamo drobnarijam, disciplini in takim stvarim. Težko je ustreči vsakemu delavcu posebej, če pa se večina odloči za kako stvar, potem jo je že mogoče izpeljati. Morali bi le posvetiti več pozornosti odnosu do dela in strojev, saj so sicer odnosi med delavci kar dobri.«

»Še tole napišite«, pravi Marjan ob koncu pogovora, »pri nas imamo velike količine vložka, zato bi nujno potrebovali nov vlečni stroj. S tem bi bistveno zmanjšali stroške proizvodnje in obseg fizičnega dela, povečali pa bi kvaliteto izdelkov.«

Borut Grce

Skladišče koksa (foto I. Kučina)

Računalništvo pri nas

PROJEKT ŠARŽNI KARTON — STATISTIČNA OBDELAVA

(nadaljevanje)

Končni cilj vsakega zajemanja in računalniške obdelave podatkov so uporabljive povratne informacije, ki upravičujejo stroške zajemanja podatkov in njihovo obdelavo.

Poleg osnovnih ciljev pri zajemanju podatkov poteka šarže v projektu šaržni karton, omenjenih v uvodnem delu projekta se je vzporedno s tem izoblikovala na raziskovalnem oddelku ideja o statistični obdelavi podatkov, zajetih v šaržnem kartonu. S pomočjo sodelavca na elektronskem računalnem centru je od ideje do realizacije poteklo zelo malo časa in statistična obdelava podatkov šaržnega kartona je stekla. Pri izdelavi statističnega programa so bili v pomoč statistični paketi ERC, katere na raziskovalnem oddelku pri svojem delu že dalj časa uporabljamo.

Statistična obdelava podatkov poteka šarže je razdeljena na tri dele: — prepis in formiranje nove banke podatkov (program CH800), — izpis željenih podatkov po šaržah in kvalitetah (program CH801), — statistična analiza izbranih podatkov (program CH802).

Opis in način uporabe teh programov.

PROGRAM CH800

Program CH800 je bazični program za izvajanje programa CH801 in CH802. S tem programom zajemamo in formiramo novo banko iz sedanjih bank podatkov šaržnega kartona. Novo banko oblikujemo z elementi, ki smo jih določili kot konstantne in se prepisujejo avtomatično. Ostale elemente pa oblikujemo poljubno. Elementi, ki se prepisujejo kot konstante, so naslednji: številka šarže, kvaliteta, datum, sodelavci pri izdelavi šarže, kemične analize, poraba vseh vrst energije, vsi izračunani tehnološki časi in izpolni. Drugi deli elementov (podatkov), ki jih vnašamo poljubno oziroma odvisno od vrste statistične obdelave, pa oblikujemo na osnovi znane ekranske šifre ali šifre materiala R3. Program prepisuje podatkov in oblikovanje nove banke je potrebno redno vzdrževati, podatki se prepisujejo 2 do 3 krat mesečno ali pa glede na vrsto statistične obdelave, ki je vezana na časovno obdobje.

PROGRAM CH801

Program CH801 še nima praktične uporabe, medtem ko s programom CH801 že dobimo prve praktične uporabne rezultate. S tem programom sortiramo vse željene spremenljivke v odvisnosti od šifre kvalitete jekla. Ta program uporabljamo samostojno ali pa v kombinaciji s

statističnim programom CH802, če ugotovimo določena nenormalna odstopanja spremenljivk, ki jih obdelujemo. Pri neodvisni uporabi tega programa dobimo navadno koncentriran izpis poljubno izbranih podatkov za določeno šifro kvalitete. V tabeli se avtomatično izpiše poleg šifre kvalitete tudi številka peči, številka šarže in datuma izdelave šarže. Pri izvajanju programa CH801 nastopa problem pri izpisu spremenljivk. S startanjem programa se lahko obdeluje le 19 različnih spremenljivk, zato je potrebno pri večji obdelavi spremenljivk program večkrat startati.

PROGRAM CH802

Je univerzalni statistični program, s katerim lahko obdelujemo vse mogoče kombinacije spremenljivk, ki so zajete v novo oblikovani banki podatkov. Osnova tega programa je statistična analiza porazdelitve elementov z vsemi zahtevanimi omejitvami ali brez zahtevanih omejitev.

PRIMER 01 PREGLED OMEJITEV

SPREMENLJIVKA	NAZIV	SPODNJA MEJA	ZGORNJA MEJA
001	ŠTEVILKA ŠARŽE	110000.000	119999.000
002	DATUM ŠARŽE	840101.000	841231.000
003	ŠIFRA KVALITETE	625.000	625.000

PORAZDELITEV SPREMENLJIVKE

INTERVAL		ŠT. PODATKOV	%
DD 16.500	DO 16.500	3	15.7
DD 16.500	DO 16.619	0	0.0
DD 16.619	DO 16.738	1	5.2
DD 16.738	DO 16.857	0	0.0
DD 16.857	DO 16.976	0	0.0
DD 16.976	DO 17.095	2	10.5
DD 17.095	DO 17.214	2	10.5
DD 17.214	DO 17.333	1	5.2
DD 17.333	DO 17.453	5	26.3
DD 17.453	DO 17.572	0	0.0
DD 17.572	DO 17.691	0	0.0
DD 17.691	DO 17.810	1	5.2
DD 17.810	DO 17.929	1	5.2
DD 17.929	DO 18.048	1	5.2
DD 18.048	DO 18.167	0	0.0
DD 18.167	DO 18.287	0	0.0
DD 18.287	DO 18.406	1	5.2
DD 18.406	DO 18.525	1	5.2
DD 18.525	DO 18.644	0	0.0
DD 18.644	DO 18.763	0	0.0
DD 18.763	DO 18.882	0	0.0
DD 18.882	DO 19.001	0	0.0
DD 19.001	DO 19.121	0	0.0
DD 19.121	DO 19.240	0	0.0
DD 19.240	DO 19.359	0	0.0
DD 19.359	DO 19.478	0	0.0
DD 19.478	DO DALJE	0	0.0

SKUPAJ 19

OKUPACIJA JAVORNIKA

Nekega dne so ga res odvedli, uklenjenega, s kočijo in z enim samim stražarjem. Z oken smo mu mahali v slovo in mu celo peli žalostinke.

Med vožnjo tjakaj pa je verjetno prišlo do scenarija, ki ga je kurir potuhtal v nočeh brez sna.

Najbrž je zaprosil za potrebo (malo ali pa ta veliko). Stražar niti slutil ni, da bo v trenutku, ki mu bo odklenil lisice na rokah sledila slika, ki si je niti v sanjah ni zamislil. Kurir je kot ris segel v skornje po pripravljenih samokresih. In oba, kočijaž in stražar, sta morala dvigniti roke. Zelo verjetno je neoborožen kočijaž moral stražarju odvzeti opasac z revolverjem ter brzostrelko in vreči vse skup pred kurirja.

Ker ga do večera ni bilo z Bleda nazaj, smo vsi mislili, da so ga pokončali. Toda ko so Begunje 5. maja osvobodili, sva se srečala in mi je celo zgodbo povedal tako, kot sem jo pravkar jaz.

Nisem mu mogel verjeti, da je tako spretno skrival orožje.

Vse, kar sem spravil skup, je bilo: In te ni nič žulila, pištola?

Ne, je odvrnil, škornji so bili veliki, široki, preveliki zame.

Revolverček sem imel skrit v prstnem delu, ki je bil širok kot kravji gobec. Imel sem ga zavitega v cunjno.

In potem?

Spet mi je moral povedati vse od kraja.

Kaj pa so storiili s stražarjem?

Oh, že kaj, je odvrnil. Ruska fronta, tam pa penk.

Toda preden je prišlo do osvoboditve Begunj, se je nateplo v graščino otrok za cel otroški vrtec. rrišli so od vsepovsod. Najmlajši je sedaj imel enajst let.

Komandant kaznilnice, dr. Lanz, je ukazal, naj za mladoletnike uredi nov, mladinski Belegschaft. V tega smo se potem v eni uri preselili. Bilo nas je tam vseh vrst delinkventov, od mihnerjev do trošacev listkov.

Mladinski Belegschaft je bil mnogoobrazen. Med nami so bili tudi ujeti partizani mladoletniki, in celo, oficir »vedeveja«, ki ga nismo klicali drugače kot VEDEVE. Imel je črno uniformo, oster pogled, iz katerega je brzdilo rezalo sovraštvo do begunjskih zidov.

Iz tega Belegschafta so me izbežali na zadnje sojenje. Niti malo me ni ganilo, ko so mi rekli, da me bodo ustrelili, ko bom star štirinajst let. V meni je tedaj tlela gotovost, da me ne bodo, ker me nimajo za kaj. Vsi okoli mene so naredili več proti Nemcem kot jaz, zakaj naj bi ravno mene ubili.

Zame je bilo slišati to sodbo, kot napaka, ki se bo uredila sama od sebe. Mislim sem: ko bodo gospodje prišli nazaj na Bled, se bodo spomnili, da so se glede mene zmotili. Svoje mnenje sem povedal še ostalim v Belegschaftu, do zadnjega so se strinjali z mano, da je posredi pomota.

Brž smo čez smrtno obsodbo vrgli pozabo, spet peli partizanske pesmi, bili rihtarji, se šli sodišče, šahirali, ubijali uši in trli bele gnide, nestrpno čakajoč osvoboditev.

Prav naše petje je moralo biti tista stvar, ki je nekega dne razbesnela dr. Brandla.

Tako peti, kot smo peli mi, se ni smelo.

Bilo je ravno proti koncu marca. V kaznilnico je že pritekel dih zelenine. In vonj potrebuje črne prsti.

Sveti Peter na gričku tik graščine je bil kakor Blejski otok, njegovo klenkanje je prebujalo v nas upanje. Bili smo zlate volje in smo peli, peli, peli...

Dr. Brandl pa jo je učvril z vrta, ko nas zasliši, naravnost na naš Belegschaft. V rokah je držal kožico od slanice.

Postrjeni v vrsto strmimo v njegov bes. Smo kot kipi.

Pod nos nam maha s kožico.

Stubenführer mu karseda vljudo pojasni, da to ni padlo z našega Belegschafta, da je pod nami še en Belegschaft, potem žandarmerijska pisarna in še dežurna soba povrhu.

Pri nas ni slanice. Naj gospod Kriminalrat vpraša spodaj, niže. Mogoče so jo jedli tam.

Nas Stubenführer je fin, pretkan. In kar je povedal, je bilo tudi res.

Vse je že kazalo, da je presleplil dr. Brandla. Toda gestapovska žival je opazila, da se mu v sebi globoko posmehujemo; zaznala je našo biserno mladost.

Kakor krč ga prešine dvom v Stubenführerjevo zagotovilo, da pri nas ni slanice. In že usmeri pogled na mizične predale. Prime za oprimek, a glej, glej, namesto predala drži v rokah samo njegovo končnico. Notranjščine ni nikjer.

Wo ist der Fach?

Kakor zlakoten zgrabi za naslednjega. Oči se mu še bolj zdebele. Kakor da ga davi vrvi.

Tudi njemu je pri pričji jasno, da smo v bližnji zimi pokurili predale. Imeli smo jih za trske, ker so bila drva, ki smo jih dobili čisto mokra in se brez suhe podlage sploh ne bi vnela.

Seveda je inventar povsod nedotakljiv, tako v hotelu kot v kaznilnici. Vsaka okvara se vračuna v cenik uslug.

Schweine! zarjove dr. Brandl. Drei Tage ohne fressen!

In že se zavrti na svoji svetli peti pološčeni škornjev in oddiiva z Belegschafta.

Globoko smo se zamislili. Tri dni brez jesti ob taki košti, kot je bila v Begunjah leta 1945, je pomenilo izpraskanje vseh notranjih rezerv; to se pravi tudi duše. In prav njo je bilo treba dolgo prositi, kakor golob globico, da bo vzdržala.

Ze to, da pod mrak nismo šli posrkat tisto malo repe, je marsikoga pošteno zmajalo.

A VEDEVE si je kot rešitev izmislil petje.

Derimo se, je ukazal. Hej brigade, Na juriš, Kosce koso brusi... Drli smo se kot obsedeni. Pesmi pa smo odpeli do konca enkrat samkrat in že se odpro vrata Belegschafta. Policist, znan kot Konjska smrt, vstopi z napeto brzostrelko, češ da bo takoj streljal, če le še enkrat samkrat odpremo kljun.

Zavlekli smo se kot ranjenci vsak v svoj kot in molče ponavljali vsak zase: Drei Tage ohne fressen...

Nekaj jih je bilo, ki so imeli ostanke paketov, bodisi kruh, jabolka, kekse, suho sadje. A bili so redki, ki so to imeli.

Naenkrat je zadišal krhelj suhega sadja.

Vsi smo se v mislih oglašili: Daj ga še meni malo!

V mislih, ne na glas.

Srečneži, ki so imeli te ostanke, so dobro vedeli, da jih morajo pojedsti skrivši. Najbolje: ponoči, ko jih drugi ne bomo videli, ne slišali, kako prežvekujejo sladko sadje.

A prav to noč je nekdo mojemu sosedu, zraven katerega sem spal, izmaknil spod zglavja pol hleba črne kruha. Sosed ni začutil prstov, ki so ga okradli. Hlebec je namreč dal med dva čevlja, tako da ga je bilo prav lahko zmakniti, saj mu je glavo držala obutev. Tatu je bilo treba samo seči z dolgo roko po odklinjenem klinu kruha.

Zjutraj je bila tatvina javljena Stubenführerju, mlademu, stasitemu Ljubljancu Rajku.

Po opravljenem Apellu so imeli v mali sobici posvet najožji sodelavci sobnega starešine: VEDEVE in še dva.

Ves čas so klicali posameznike v to sobico in jih zasliševali. Čez čas so prišli na vrsto tudi moji sovaščani, s katerimi sem imel skupni delež pri atentatu. To je bilo jasno znamenje, da beseda teče o meni kot možnem tatu kruha.

Obil mi je srh.

Začel sem se tresti. V sredini lica je brnkjal živec, kakor da nekdo vzbura elastiko.

Ko so se moji šolski tovariši vrnili z zaslišanja pri Stubenführerju, so žareli od zadrege, pogledi pa so me zatajili kot že tolikokrat doslej.

Iz sobice je prišel osebno Rajko in mi pomignil, naj mu sledim.

Za mizo je sedela hierarhija Belegschafta in okradenec. Kot tožilec pa je stopil tudi Lado, soudeleženec pri naši jeseniški zadevi.

Začelo se je naglo sojenje.

Tukaj je partizansko sodišče, je povedal Rajko, ti spiš poleg Francija (okradenega), pravkar smo od tvojih soolcev slišali, da si stari mami vedno rad kaj zmaknil, no, to ti bo povedal tudi Lado. (Ta je le pokimal.) Partizansko sodišče ti daje šanso, je nadaljeval Rajko: da priznaš in da se Franciju opravičiš. Ali pa... deka... če veš, kaj je to.

Vedel sem. Nate vržejo koc, kakor rimski gladiator mrežo, obteženo s svincem, nato pa pristopijo tepitelji in te zmahajo v cunjno. Pa ne za šalo. Ko snamejo s tebe deko, si poln nepopisnih bolečin.

Nič drugega nisem znal narediti, kot poklekni pred to slavno partizansko sodišče, in se kot mama zaklinjati s solzami, da nisem ukradel kruha in ga pojedel, kakor me obtožujejo. Klical sem na pomagaj božji čudež, pa izkapanje oči in oglušitev kot potrdilo, da sem nedolžen.

In jokal, jokal sem zaradi krivice, ki me je zadela.

Vse to je slavno sodišče imelo za igrico.

Saj priznam, sem priznaval, da sem stari mami večkrat sunil pfenige za sladoled, samo tega ne priznam, da sem pojedel ponoči kruh.

Prav, se je oglašil VEDEVE. Še ena možnost je. A prej pojdi malo ven iz sobe.

(nadaljev.)

MRTVI NE LAŽEJO

Ni minil teden, ko je blizu Berčičevega stanovanja počilo in izdajalec je obležal mrtev. Toda, preden je Gorski to storil, je od Wernerja uspel dobiti privolitve. Werner je gladko žrtvoval človeka, ki ga je že izkoristil, Gorski pa si je šele moral zagotoviti in pridobiti zaupanje med partizani.

In s tem ga je pridobil. Pa še kakšnega! Velikokrat ga je tudi zaskrbelo, če bo kdaj naletel na tistega fanta, ki ga je nekaj tednov pred aretacijo opozoril, naj izgine. Da je gestapu prišel v roke neki papir, kjer je zapisano tudi njegovo ime. Da je med tistimi, ki sodelujejo z OF! Tako je rekel tisti fant in izginil.

Gorski je spoznal, da mora popustiti, zato se mu je obraz raztegnil v razumevajoč nasmehek.

»Prav, prav. Domislek je dober. Poskrbi za pravočasna obvestila, da se ne bo kaj zgodilo.«

»Bodi brez skrbi,« je rekel Aleš. »Za vse je poskrbljeno!« Alešev glas je bil miren, tak kot navadno, vendar je Gorski ugibal, če ta človek ne pomeni še kaj več? Hudo je služiti dvema gospodarjema! Upal je, da bodo Nemci opravili brez njega, vendar ga je imel Werner dobro prikrnjeno. Popustil je za ceno življenja, v resnici pa ni bil za Hitlerja. Obžaloval je vnetega Aleša, toda izmakniti se ni mogel. Šlo je za glavo. Če je zaradi svoje že popustil, jo je varoval tudi zdaj. Vsake pa je manj škoda kakor njegove.

Aleš je hodil od zaupnika do zaupnika in jih obveščal o sestanku. Nikomur ni pripovedoval, koliko jih bo prišlo, da jih ne bi po nepotrebem vznemirjal. Že tako so neradi obljubljali. S Filipom se je vtem sešel le enkrat, pri Golobu pa se je moral zadržati dlje, da ga je pripravil, kajti mož je zmaheval nad njegovimi načrti. Čeravno mu je še najbolj zaupal, je bil previden tudi nasproti njemu. Skočil je še k Martini in jo naprosil, naj o sestanku obvesti Filipa. Že nekaj noči po vrsti je Filip spal v novi hiši. Tako je rekla.

»Kdaj pa naj ga? Zdaj? Zvečer ne morem tja, jutri navsezgodaj pa ima opravke. Domov pride šele proti večeru, mi je omenil popoldne.«

»Nič hudega,« je rekel Aleš. »O tem sestanku sva z njim že govorila. Nekaj je prišlo vmes, zato bo jutri namesto pojutrišnjem zvečer. Nič ne bo narobe, če bo malo zamudil.«

Aleš je nato zavlil proti Filipovi hiši. Ni se še odločil, ali bi tvegati in kljub nevarnosti šel kar skozi vas, kajti naokoli je bilo daleč. Rad bi pogledal, če je doma. Če ga pa ne bo, se bo morda to pot ponudila prilžnost, da bo bolje pobrskal po njegovih rečeh.

Že se je nekajkrat prestopil, ko je zaslišal korake. Skril se je v jarek ob poti in prisluhnil. Po šumu korakov je ugotovil, da ne more biti en sam: Slišal je pritrjeno govorico, vendar se toliko različno, da je prestregel nekaj nemških besed. Patulja! Počakal je, da so se koraki malo oddaljili. Dva sta bila in sledil jima je od daleč.

Kam neki sta namenjena. Vedel je, da sta vojaka, kajti v temi je sem in tja poblisnil sij orožja. Kam neki gresta? Za aretacije je bila ura nenavadna, sicer pa je bilo v teh časih vse nenavadno. In da bi le dva hodila tod ponoči? Ne, prav gotovo jih je v bližini še več. Nenadoma je obstal. V bližini Martinine hiše sta se ustavila kot na povelje. V hipu sta mu izginila izpred oči... Ni mu preostalo drugega, kot da se hitro umakne, kajti tako blizu Martine ju ni smel srečati, čeravno bi ju lahko presenetil z brzostrelko. To ga je sprva sicer mikalo, toda potem bi šli po vodi vsi na trti.

Na koncu vasi je računal tudi na zasedo, zato se je plazil kakor maček. Ko je hitel v nasprotno smer, je vsekakor hotel rešiti to uganke. Je bila to zaseda zanj? Je kdo izdal zdaj še Martino in jo bosta nadomada odpeljala ali... Kdo ve. Čutil je, kako se vse zastruje in da se obroč vedno bolj oži. Kako bodo potem speljali jutrišnji sestanek? Ga bodo sploh še lahko? Bo nazadnje ostal v mreži tisti, ki so ga lovili?

Ko je Aleš odšel, je Martina še nekaj časa posedela pri mizi in premišljevala. Aleš ji je naročil, naj gre obvestiti Filipa. Naj gre vseeno ali ne? V tem času ponoči ni bilo varno hoditi na obiske, tudi k bratu ne. Pa vendar, Aleš jo je prosil, zato je bila to njena dolžnost. Odločila se je in šla bo, pa naj se zgodi karkoli.

Počasi se je opravila, ugasnila luč in kakor vedno iz previdnosti pogledala po vasi. Tedaj se ji je zazdelo, da vidi v temi dreves stati še nekaj temnejšega. Pa samo za hip. Ko je še enkrat in bolje pogledala, senc ni bilo več. Pomela si je oči. Morda se ji je tako samo zdelo? Na poti ni bilo nikogar, kot navadno v tem času. Zdaj so jo bile samo še oči in ušesa. Napenjala jih je in tipala skozi mrak. Vse tiho. Ko je prežala skozi vežno lino, se ji je zdelo, kakor bi izpod previdnega koraka odskočil kamenček. Ni si upala niti dihati. Spet je zlezla nazaj v svojo sobo, se zaklenila in oblečena, kakor je bila, legla na posteljo. Kdo vohlja okoli hiše in na koga preži, če ne nanjo in na Aleša! Ne more še biti daleč. Pokalo sicer ni, a vendar... Čeprav je bila oblečena, jo je stresel mraz.

Ostala je doma in Filipa obvestila šele prihodnji dan. Zaklel je, ko mu je povedala, naj gre na sestanek takoj!

Možje so skočili pod Golobov kozolec, ki se je na začetku širil v prijazno lopo. Nihče jih ni nadlegoval, zato so se menili naprej o vsem, kar jih je še vznemirjalo. A kakorkoli se je kdo hotel zavarovati ali se odtegovati nevarnostim, mu Gorski ni popustil.

(nadaljevanje)

IZIGRANA SMRT IN SUŽNOST

(IZBRANI ODLOMKI)

Redovnice so ob prihodu komisije morale takoj izročiti vse ključke. Obsojenke so premestili v pritlične prostore, dvaindvajset redovnic pa je bilo odpuščenih in so morale odpotovati v nekaj dneh. Nemški vojaki so v izpraznjene prostore nanosili slamo, pripeljali pa so tudi kamion dek, nihče pa ni vedel, kaj vse to pomeni, kakšni so njihovi nameni.

Vsa ta dogajanja v Markovem mestu in okolici so meščani sprejemali mirno in tiho, brez posebnih komentarjev. Vendar pa jih je vsak dan vzbujalo kaj novega. Že v prvih dneh zasedbe so se na občinski oglasni deski pojavili lepaki, tiskani v nemščini in slovenščini, na katerih je pisalo, da je treba takoj oddati vse orožje. Kdor orožja in municije ne bo oddal, bo kaznovan s SMRTJO.

Marko je stal pred lepakom in ga večkrat prebral. Ob branju tega grozljivega lepaka sta mu prišli na misel njegova puška in pištola, ki ju je skril doma. Popadel ga je strah pred smrtjo, če ne bi oddal orožja prostovoljno, po drugi strani pa se mu je upiralo, da bi bil tak strahopetec. V Markovi zavesti sta se spopadla strah in pogum — kdo bo močnejši?

Po poti je razmišljal o tem, kam bo skril orožje, da ga pri morebitni preiskavi ne bi dobili Nemci. O tem ne sme vedeti nihče, ne oče, ne mati, niti brat, tako je bolje za vse. Če česa ne veš, ne moreš pokazati, še manj pa priznati. Marko je vedel, da

ni sam, ki bo skril orožje. Prepričan je bil, da bodo tudi Slavko, Rafel in Stane, ki so imeli orožje, ravnali tako kot on, nihče ga ne bo oddal.

Vijak velikega nemškega Reicha je z vso natančnostjo privijal meščane vsak dan bolj. Vedno več zahtev je bilo, vedno več pokorščine so zahtevali Nemci. Tudi nekaj močna gospodstva v Markovem mestu je moral požirati grenke sline ob uvašanju novega nemškega reda.

Pričele so se tudi prve aretacije. Tudi farnega dekana Jaka in njegovega kaplana so Nemci aretirali. Posegli so po ljudih, ki so bili osumljeni, da so nevarni in sovražni Nemcem. Vodili so jih v sodne zapore, nato pa so jih odpeljali v zapore ženske kaznilnice v Begunje. V uradih so pričeli čistiti slovenske uradnike, nekaj so jih pustili, druge odpustili.

Slovenski napisi na kašiputih so se spreminjali v nemške. Prav tako je izšel nalog, da morajo vse trgovine in obrti odstraniti slovenske napise in jih zamenjati z nemškimi. Meščani so se morali zgledati v spodnjih prostorih hotela Grajski dvor, kjer je bila popisna komisija, ki ji je »delila« nemška imena in priimke. Uvedene so bile živilske nakaznice. S tem je bilo tudi konec prostega kupovanja v trgovinah, ni bilo pa konec različnega popisovanja. Meščani so se morali javiti v osnovni šoli, kjer je za mizami sedela komisija, sestavljena iz gestapovcev. Tu so ugotavljali čistost arijske rase, pripadnost stranki in prosladi Jugoslaviji, število članov družine in še kup drugih vprašanj. Vsaka hiša je morala nabaviti nemško zastavo s kljukastim križem in jo obvezno izobešati ob praznikih, ki jih je slavil veliki nemški Reich. Izšel je tudi ukaz, da si morajo nabaviti hišne liste, na katerih so morali biti napisani vsi člani družine. Hišne liste so morale biti žigosane na občinskem uradu in pripet na notranji strani vhodnih vrat. Izšla je tudi zahteva po zatemnitvi vseh oken, zaradi varnosti pred letalskimi napadi. Za neizvrševanje vsega tega so bile predpisane stroge kazni.

Meščani so se navidezno ponižno pokoravali vsem ukazom in zahtevam nemške oblasti, v njih pa se je »kuhalo« marsikaj. Časi brezskrbnega življenja so minili. V gostilnah in kavarnah so se mešali Slovenci, Nemci, civilisti in vojaki. Večji

del meščanov je ob večerih ostajal doma. Žene zaprtih mož so se na tihoma obiskovale med seboj in ugibale, kakšna bo njihova usoda. Tekale so tudi do visokih nemških funkcionarjev in spraševale, zakaj so jim zaprli može, vendar odgovora niso dobile.

Slišale so se tudi govorice o preseljevanju, zato je bila dodatna skrb meščanov nabava kovčkov. Nihče ni vedel, kdaj in koga bodo prišli iskat in ga odpeljali v neznano. Begunjski zapori so se polnili. Tudi Rome so polovili in jih strpali med ostale zapornike. Iskali so španske borce in komuniste, vendar brez večjega uspeha, ker so se komunisti že umaknili v ilegalo. Razpuščena so bila vsa društva in organizacije, strogo je bilo zabranjeno poslušanje tujih radijskih postaj, čeprav so pobrali že vse radioaparate. Nemci so prepovedali vožnje z avtomobili in selitev v druge kraje. Pričela se je tudi zamenjava dinarja v ničvredne okupacijske marke. Zamenjava dinarja je bila legalizirana kraja, saj je bilo za eno marko treba odšteti kar dvajset dinarjev.

Pričel se je tudi redni šolski pouk. Slovenske učiteljice, v kolikor jih niso zaprli, so jih odstavili namestiti pa so nemške učiteljice in učitelje. Izhajati sta pričela časopisa »Karawanken-botte« in »Kärntner Grenzruf«. Nemci so vedeli, kaj delajo in vse jim je šlo kot po maslu. S časopisom »Karawanken-botte« so pričeli sistematično ponemčevati Gorenjsko. Ta časopis je bil pisan polovico v slovenščini, polovico pa v nemščini, do čim pa je bil »Kärntner Grenzruf« v večini pisan v nemščini, le tu in tam je bila kakšna informacija v slovenskem jeziku.

Nemška oblast se je v nekaj mesecih po okupaciji močno utrdila. Njihovi agitatorji so z velikimi lepaki dokazovali, da je bila ta dežela že nekdanja nemška in da so prišli v te kraje kot rešitelji in da teh krajev ne bodo nikoli več zapustili. Meščani so se vsemu temu na tihem smejali, ker so jih Nemci očitno imeli za nevedneže. Navidezno mirno so prenašali vse to, redno opravljali svoja dela v prepričanju, da tako ne more ostati in da rešitev mora priti.

(nadaljevanje)

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je vsa sredstva javnega obveščanja in občinske konference SZDL gorenjskih občin ter občin Domžale, Kamnik in Ljubljana-Šiška seznanila z informacijo o 17. zboru aktivistov OF, zapornikov in borcev Gorenjske. To srečanje, ki ga ob 40-letnici osvoboditve organizira OK SZDL Radovljica, bo v nedeljo, 9. junija, ob 11. uri na Krpinu v Begunjah.

Iz poročila nadzorne komisije CK ZKS o financiranju ZKS v letu 1984 in zaključnem računu CK ZKS za leto 1984 je razvidno, da so bili člani ZKS radovljiške občine pri plačevanju članarine med najbolj vestnimi. Lani je od 1.766 članov ZKS iz radovljiške občine redno plačevalo članarino 1.743, ali 98,7 %. En mesec niso plačevali članarine 14, dva meseca 6 in več mesecev 3 člani.

Na območju krajevne organizacije ZB NOV Begunje deluje aktiv borcev Kokrškega odreda, ki šteje 112 preživelih borcev in bork. Predsednik aktivja je predsednik KO ZB NOV Begunje Rudi Hrovat. Lani je aktiv sodeloval z drugimi gorenjskimi aktivji Kokrškega odreda na devetdnevnem pohodu po poteh odreda, vendar pa je bila udeležba pohodnikov zaradi težke poti pod Karavankami manjša, kot so sprva predvidevali.

Po številu članstva sodi krajevna organizacija ZB NOV Radovljica takoj za blejsko med največje v radovljiški občini. Letos je v njej vključeno 310 borcev, od teh 138 žensk. V rednem delovnem razmerju je 15 članov, četudi je povprečna starost članstva že nad 66 let. V zadnjem letu je v tej krajevni organizaciji umrlo 14 članov in članic.

Vsi trije zbori občinske skupščine Radovljica so na 31. ločenih sejah 8. maja sprejeli odlok o podelitvi domicila parti-zanski enoti Kokrški odred. Listino o domicilu in trak bojni zastavi odreda bodo podelili na 17. zboru aktivistov OF in borcev NOV Gorenjske 9. junija v Begunjah.

Izvršni svet Skupščine občine Radovljica je imenoval sedemčlansko delovno skupino za pripravo in realizacijo investicij v komunalno opremljanje stavbnih zemljišč v občini. Vodi jo predsednik izvršnega sveta Janez Smole. Delovna skupina vodi in usklajuje priprave tehničnih osnov, projektnih dokumentacij, investicijskih programov s finančno konstrukcijo, upravnih dovoljenj in priprav ter izvedb razpisov za dela, odpira in analizira ponudbe.

Na podlagi odločbe skupščine občine Radovljica se bo s 1. julijem začel postopek za redno likvidacijo delovne organizacije Kreda Bled. O tem je dokončno sklenil tudi zbor združene-ga dela na zadnji ločeni seji 8. maja.

Komite za družbeno planiranje in gospodarstvo skupščine občine Radovljica ugotavlja, da so sredstva samoupravnega

sklada za intervencije v kmetijstvu v letu 1984 znatno prispevala k rasti kmetijske proizvodnje, zlasti živinoreje. Prihodki sklada so znašali skupaj 49.809,174 din, prav toliko pa tudi načrtovani odhodki.

Občinski organizaciji zveze socialistične mladine občin Svilažnec in Varaždin, ki imata prijateljske stike z OK ZSMS Radovljica, sta skupaj z mladimi planinci iz sekcije Beljanica Svilažnec in Josip Pančič iz Beograda v počastitev 40-letnice osvoboditve in zmage nad fašizmom priredili 19. maja zaključno prireditev »Pozdrav mladosti«. Povabljeni je bila tudi skupina ZSMS Radovljica. Prireditev je bila v spominskem centru Josip Broz Tito v Beogradu, kjer so pričakali planinsko štafeto »Bratstvo in enotnost«, ki so jo nosili tudi radovljiški mladinci.

Na Bledu so letos ustanovili poseben odbor, ki bo pripravljaj in skrbel za vse prireditve v turistični sezoni od 1. maja do 31. oktobra. Letos načrtujejo namreč kar 250 različnih prireditvev za goste, za kar so namenili 20 milijonov din. Med pomembnejšimi prireditvami velja omeniti jazzovski festival, festival narodnozabavnih melodij in festival otroške popevke »Blejski srček«.

Osrednje proslave Dneva mladosti in vsakoletne slovesnosti jugoslovanske mladine na stadionu JLA v Beogradu se je od 24. do 26. maja udeležilo tudi petdeset mladih iz osnovnih organizacij ZSMS radovljiške občine. Stroške prevoza in bivanja v našem glavnem mestu so krili sami. Lani je bilo na proslavi v Beogradu 35 radovljiških mladincev in mladink.

Na prvi letošnji lokalni delovni akciji, ki jo organizira OK ZSMS Radovljica, so v soboto, 11. maja, sodelovali mladi iz Ekonomske srednje šole Radovljica in vojaki iz Bohinjske Be-le v Bohinju. Nad 70 udeležencev je urejalo pašnik ob Bohinjskem jezeru in postavljalo ograje. Zvečer so jim bohinjski mladinci priredili družabno srečanje s kulturnim programom.

Gradnja novega izobraževalnega centra Intertrade za računalništvo, poleg hotela Grajski dvor v Radovljici, poteka po načrtih. Vse kaže, da bo nared do predvidenega roka, do konca leta 1985. Veliko dela bo še pri urejanju okolice. Popraviti morajo tudi precejšnje poškodbe na cestiščih, položiti nove robnike in urediti grajski park s spomenikom padlim borcem NOB.

Raziskovalna skupnost občine Radovljica je na osnovi razpisa ocenila in nagradila najbolj izvršno izdelane ptičje krmilnice, ki so jih prijavili učenci vseh radovljiških osnovnih šol, razen iz Lipnice. Za najboljše izdelke so prejeli nagrade učenci: Klemen Ažman iz Lesc, Petra Černe iz Radovljice, Roman Cvetek iz Bohinjske Bistrice, Štefan Bakaj iz Gorij in učenci 7. a razreda osnovne šole prof. dr. Josipa Plemlja z Bleda. Jeseni bodo na razstavi inovacij Raziskovalne skupnosti Radovljica te izdelke tudi predstavili.

Na razpis LIP Bled za izdelavo najustreznejših in najbolj oblikovanih lesnih izdelkov se je prijavilo veliko učencev osnovnih šol iz radovljiške občine. Izdelke so prikazali na razstavi v avli Doma Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici. Najboljše izdelke bodo ob dnevu mladosti razstavili v LIP Bled, TOZD Rečica na Bledu. Najbolje ocenjene bodo nagradili.

Strokovnjaki Verige iz Lesc so v sodelovanju z Inštitutom Jožef Štefan iz Ljubljane za kaljenje in spuščanje verig ter se-grevanje surovovcev pri kovanju izdelali posebne naprave, ki so skoraj v celoti iz domačega materiala. S tem bodo petkrat zmanjšali porabo energije, pri kovaškem ogrevanju pa bo po-raba še manjša.

Po programu izvoza bo Elan Begunje letos izvozil v ZDA 160 tisoč parov alpskih smuč. Pogodbo o izvoznih poslih be-gunjska tovarna uresničuje preko svojega zastopnika Elan Monark. V zadnjih nekaj letih, posebno po sarajevski olimpiadi, se je zanimanje za nakup Elanovih smuč po vsem svetu močno povečalo. V ZDA jih prodajo le nekaj manj kot franco-ski Rossignol, ki za zdaj vodi v prodaji smuč na tem tržišču.

Javno tožilstvo Slovenije je poslalo občinski konferenci SZDL Radovljica zbirko 65 leposlovnih slovenskih knjig kot darilo za knjižnico Slovenskemu kulturno športnemu društvu Bled iz Essna, ki deluje pod pokroviteljstvom občine Radovljica. Knjige so oddali našim rojakom v Essnu člani delegacije OK SZDL Radovljica, ki so bili na obisku pri njih za prvomaj-ske praznike.

Predsedstvo republiške konference SZDL Slovenije je odločilo, da bo Mladinski dom v Bohinju, ko bo obnovljen, po-sloval pod imenom Mladinsko izobraževalno središče Bohinj. Za letos so že napovedane mladinske delovne akcije za obnovi-tev in ureditev tega objekta, v katerem bo 113 ležišč, kuhinja z jedilnico, knjižnica, čitalnica, učilnice in upravni prostori. Ce-lotna naložba bo veljala nekaj nad 220 milijonov din.

V prvi polovici maja so na Delavski univerzi v Radovljici uspešno zaključili tri tečaje modnega krojenja in šivanja za okoli 50 tečajnic radovljiške občine. Dva tečaja sta imela pro-gram za prvo, eden pa za drugo stopnjo. Zanimanje žensk za tovrstno praktično uposabljanje je vse večje. Na Delavski uni-verzi obljublajo, da bodo letos priredili še nekaj takšnih te-čajev.

Po predlogu finančnega načrta za program Kulturne skup-nosti Radovljica, ki so ga obravnavali in sprejeli delegati na se-ji skupščine kulturne skupnosti 14. maja, je predvideno, da bo-do delavci in občani iz svojih bruto osebnih dohodkov združili v letu 1985 za kulturo 34.623.000 din. To je za 55 % več, kot je bi-la realizacija prihodkov za kulturo v letu 1984.

Likovna sekcija Kulturnega društva Bled bo tudi v letošnji turistični sezoni od maja do septembra organizirala likovne razstave. Po programu nameravajo pripraviti štiri takšne raz-stave. Prva bo že ta mesec, na njej se bo predstavil akademski slikar Janez Hafner; v juniju bo razstavljal Polde Mihelič, v ju-liju, v času blejske kmečke ohceti, Franc Bergant in v avgustu domačin, adakemski slikar in pedagog Janez Ravnik, ki tudi vodi to likovno sekcijo.

Med šestnajstimi članskimi ekipami na slovenskem mo-štvenem šahovskem festivalu na Bledu je ekipa ŠD Murka Lesce, v sestavi: Osterman, Cuderman, Praznik, Grosar in Že-leznik, osvojila drugo mesto. Članice ŠD Murka pa so bile v svoji skupini manj uspešne in so zasedle tretje mesto. Moški bodo nastopili od 20. do 25. maja v Pulju na finalnem turnirju za pokal maršala Tita.

ZLATA PLAKETA ZA GORJANSKE GODBENIKE

Začetki današnje godbe na pihala iz Gorij segajo več kot sto let nazaj. Uradno je bila ustanovljena leta 1907, vendar ustna izročila govorijo, da so prvi gorjanski godbeniki že igrali pri otvoritvi železnice Ljubljana-Trbiž proti koncu leta 1870.

Prvi kapelnik gorjanske godbe je bil Anton Kocjančič-Mačkov Tonej iz Gorij. Za njim pa so godbo vodili do druge svetovne vojne še: Franc Kunstelj iz Gorij, Janez Solar iz Grabča, Miha Bregant iz Poljšice (Zatrata) in Franc Pikelj, ki je bil učitelj na osnovni šoli v Gorjah.

Med drugo svetovno vojno je odšlo več godbenikov v partizane; sedem se jih ni nikoli več vrnilo. V tem času godba ni delovala. V septembru leta 1944 je vsa glasbila naložil na vprežni voz Gustl Slivnik-Čebularjev iz Spodnjih Gorij in jih pri belem dnevu s konjsko vprego odpeljal v Srednjo Radovno, kjer so jih prevzeli borci Prešernove brigade in jih odnesli preko Pokljuk, Bohinja in Jelovice na Primorsko in jih izročili štabu Prešernove brigade. Tako so nekatere gorjanski borci-godbeniki v sestavi te brigade sredi vojne vihre dobili svoja glasbila. Ta glasbila so odnesli borci iz Srednje Radovne, dan pred požigom Radovne.

Po vojni je Gorjancem nekako le uspelo, da so dobili glasbila nazaj. Vodstvo godbe je prevzel Tomaž Šolar. Leta 1961 je Tomaža zamenjal znani godbenik Julij Sorgo iz Slo-venskega Javornika. Godba je rastla številčno in kakovostno in v letu 1964 so dobili 30 novih glasbil s Če-hoslovaške s pomočjo radovljiške občine.

Leta 1977 se je Julij Sorgo zaradi starosti poslovil od gorjanskih god-benikov. Nagovorili so Alojzija Vel-kavrha, profesorja za pihala in trobi-la na radovljiški glasbeni šoli in po njegovi zasluzi so pred štirimi leti tudi v Gorjah dobili oddelek glasbe-ne šole. Tako je otrokom prihranje-na vožnja v Radovljico, zagotovljen pa je tudi naraščaj za godbo. V tem oddelku je enajst otrok. Godba šteje danes 25 zelo aktivnih članov, sicer pa še več. Najmlajši godbenik je 12-letni Erik Hrast, najstarejši pa 62-letni Franc Poklukar, ki je pri godbi že 36 let. Vaje imajo dvakrat tedensko v gasilskem domu v Gor-

jah, v dvorani, ki so jo sami opremili in uredili s prostovoljnimi delom. Na-stopov imajo letno od 65 do 70. Več-krat so nastopili tudi na kmečki oh-ceti v Ljubljani, igrali pa so tudi

predstavnikom tujih vlad in tudi Ti-tu.

Na tekmovanju slovenskih pihal-nih orkestrov v Krškem so prejeli za prvo mesto zlato plaketo, eno najviš-jih priznanj za tovrstno glasbeno de-javnost. Vsi Gorjanci so ponosni na svoje godbenike in jim želijo še mnogo uspeha.

Jože Ambrožič

STROKOVNA EKSURZIJA KMETIC

TOK Gozdno gospodarstvo Bled je konec maja organiziralo strokovno ekskurzijo kmetic, kooperantk GG Bled in KŽK enota Radovljica, v Radlje na Koroškem.

Predstavniki gozdnega gospodar-stva v Radljah so pripravili strokovni program. Na območju kmetijske zadruga Drava Radlje so kmetice po-leg ostalih zanimivosti obiskale dve usmerjeni kmetiji in drevesnico — vrtnarstvo sadik okrasnega drevja Florina Maribor.

Kmetijska zadruga Drava Radlje je usmerjena pretežno v govedorejo (krave-molznice, plemenske telice, pitanje govedi) in tudi prašičerejo. V kooperaciji s kmeti zredijo 2000 bekonov letno. Dobro imajo organi-ziran odkup mleka tudi od višinskih kmetov in rejo telet pri kmetih kooperantih. Zadruga ima tudi 130 hektarov hmelja.

V vasi Gortina so si kmetice ogle-dale usmerjeno kmetijo družine Ma-zgan, na kateri redijo do deset krav molznic, deset plemenskih telic, ne-kaj bikov in štiri plemenske svinje,

imajo pa tudi sadovnjak in nekaj vi-nograda. Na kmetiji stalno dela le žena, ki ima dva predšolska otoka, mož in njegova sestra pa sta redno zaposlena in delata na kmetiji le po delovnem času.

Drugi obisk je bil na kmetiji z nad-morsko višino 850 metrov na Mlaki ob avstrijski meji (hiša je 200 m od državne meje). Na kmetiji družina Pečnik redi govedi in konja. Dobro ima vpeljan kmečki turizem, zato so udeležence ekskurzije imele kosilo na kmetiji.

Kmetice kooperantke iz radovlj-iške občine so videle veliko zanimive-ga in lahko tudi ugotovile, da je delo in življenje na njihovih kmetijah do-sti lažje, kar jim bo brez dvoma dalo vzpodbudo za nadaljnje delo na nji-hovih kmetijah.

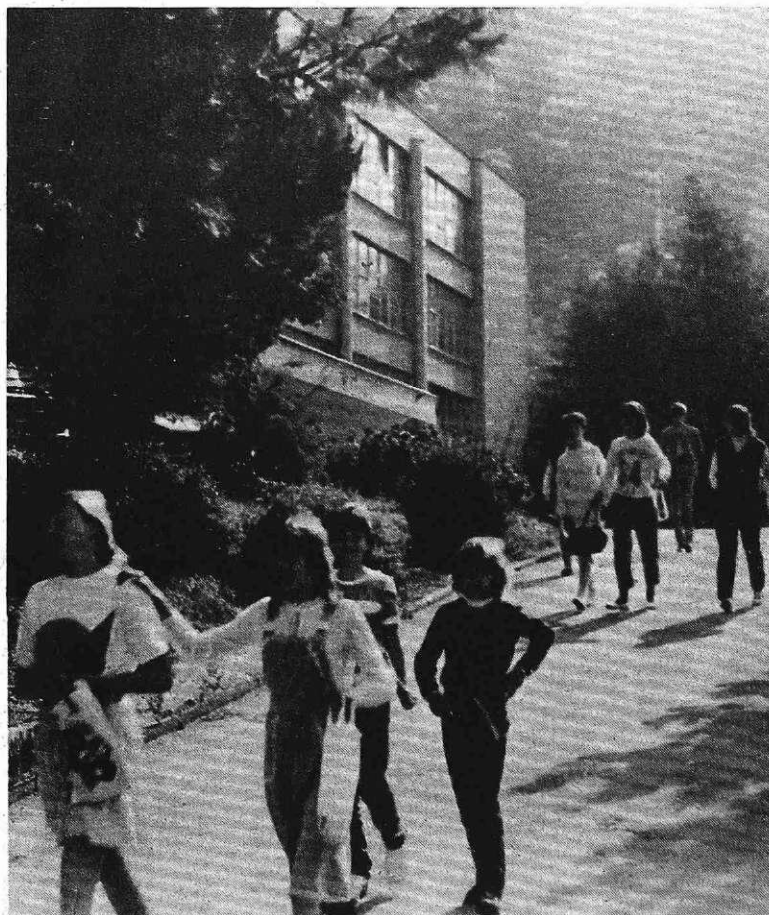
Ciril Rozman

KULTURNI KOLEDAR GORENJSKEGA MUZEJA V KRANJU

V galerijskih prostorih Mestne hiše v Kranju je na ogled razstava olj in gvašev akademskega slikarja Henrika Marchla.

V Avli herojev Skupščine občine Kranj je Gorenjski muzej v Kra-nju pripravil dokumentarno razstavo Gorenjska v letih po osvoboditvi 1945—1950.

V galeriji Nova (Delavski dom) Vinko Hlebs razstavlja ciklus olj-nih podob z biološko tematiko.

Bliža se konec šolskega leta (foto I. Kučina)

AFORIZMI NA TEMO LJUBEZEN

Ljubezen je slepa, zato se dá voditi za rokē.
Človek, ki ljubi, ne pozna sovraštva.
Generali so zaljubljeni v orožje.
Ljubezni ne moreš kupiti.
Srce je metronom najčudovitejše glasbe: Ljubezni.
Moški prinašajo ljubezen na jeziku, ženske pod srcem.
Vsaka ljubezen je enkratna, dokler gori.
Ljubezen je čudovita, dokler še tli.
Ljubezen je velik raj, ko ogenj ljubezni najbolj plamti.
Ko ogenj ljubezni pojenja, zatli grenka nečimrnost.

Tomaž Iskra

JUTRI SEJA PROGRAMSKE KONFERENCE ZKO JESENICE

V zadnji številki Železarja smo obsežneje spregovorili o dejavnosti Zveze kulturnih organizacij Jesenice in njenih članic v letu 1984, danes pa predstavljamo še program in finančni načrt za letošnje leto. O vsem tem bodo, kakor smo že poročali, spregovorili delegati kulturnih društev in organizacij na seji programske konference ZKO Jesenice, ki bo jutri, 31. maja ob 18. uri v spodnjem salonu restavracije Kazina.

Predlog programa dela in prireditvev Zveze kulturnih organizacij izhaja iz srednjeročnega plana, ki se z letošnjim letom zaključuje. Osnovne značilnosti srednjeročnega plana, ki se letos izteka, so bile: ustvarjanje možnosti za kulturno ustvarjalno in poustvarjalno dejavnost delovnih ljudi in občanov, razvijanje in spodbujanje kulturnih potreb in interesov ljudi, preraščanje kulturnih društev in organizacij iz klasičnih in včasih tudi že stereotipnih oblik delovanja v širokem smislu besede, kamor vključujemo tudi kulturo dela, medčloveških odnosov, kulturo jezika in govora, odnos do okolja in naravne in kulturne dediščine in nena zadnje politično kulturo. Ob tem pa je bil poudarek tudi na stalni kvalitetni rasti klasičnih oblik delovanja in njihovem dopolnjevanju s sodobnejšimi oblikami dela.

To so dejansko osnovna izhodišča, na katerih morajo oziroma bi morali sloneti konkretni programi dela kulturnih društev in organizacij, ki prostovoljno na osnovi interesov združujejo delovne ljudi in občane v različne kulturne dejavnosti. To pomeni, da je uresničevanje take usmeritve odvisno od ljudi, ki se eni bolj, drugi manj zavzeto prostovoljno razdajajo kulturi, odvisno od večjega ali manjšega znanja in sposobnosti ljudi in zato so v ljubiteljski kulturi tudi prisotna nihanja tako v dejavnosti, kot v kvaliteti. In zato tudi vedno nekaj odмира in nastaja novo, vendar pa je kulturno gibanje tako močno, da nikdar povsem ne odmere, saj je na našem območju prisotno že stoletje, nasprotno tudi v občini je zaznavno rahlo razširjanje in kvalitetno napredovanje.

Ta komentar avtorja povzeka gradiva za sejo konference ZKO je bil predvsem potreben zaradi posameznih ciničnih arbitrov kulturnega dogajanja in snovanja v jeseniški občini. Dejstvo je, kakor ugotavljajo v ZKO, da je vedno manj pripravljenih ljudi za ustvarjalno delo v kulturnih društvih in organizacijah, kajti to zahteva veliko prostega časa in zelo pestrega dela, od fizičnega do umskega in zato je vedno več »funkcionarskih stolčkov« praznih. Vendar pa se vrtno k prvotni temi.

Program Zveze kulturnih organizacij Jesenice za letošnje leto predvideva tri občinska srečanja in dvanajst področnih srečanj kulturnih skupin, za kar namenja 545.000 din. Ta srečanja pomenijo pregled vsakoletnega napredka posameznih kulturnih dejavnosti, ki se nadaljujejo na republiški ravni, kamor naj bi se po predvidevanjih uvrstile tri skupine iz občine, za kar predvidevajo 85.000 din.

Za sodelovanje s pobratenima občinama — Trbovljami in Valjevom — je namenjenih 720.000 din, zajemajo pa deset medsebojnih gostovanj. Za gostovanje folklorne skupine iz ene od bratskih republik na Jesenicah je predvidenih 100.000 din in pri tem računajo tudi na soudeležbo sindikata, ker so stroški za tako gostovanje znatno večji. Za enajst zamenjalnih kulturnih prireditvev s slovenskimi kulturnimi organizacijami v zamejstvu, načrtujejo 163.000 din, za mednarodno sodelovanje pa so namenili 268.000 din, zajema pa sedem prireditvev. Za vzgojo strokovnih in organizacijskih kadrov so

odvojili 252.000 din, za stimuliranje strokovnih kadrov (zborovodje, režiserji, animatorji) pa 943.000 din.

Za dejavnost dvajsetih kulturnih društev in organizacij je namenjenih 2.417.500 din, letos prvič pa bodo društva in organizacije poleg tega prejele še 1.700.000 din za najemnine, kurjavo, vzdrževanje in druge materialne stroške, kar je bilo v prejšnjih letih vsebovano v sredstvih za redno dejavnost. To je vse, kakor napredek, vendar pa če upoštevamo vpliv inflacije in naraščanja cen, še vedno zelo malo za obsežno dejavnost, ki jo opravlja zveza in njene članice.

Skupaj bo ZKO po pogodbi prejela od Kulturne skupnosti za letošnje leto 7.401.500 din ali 90 % več kot leto poprej, in sicer 5.701.500 din za redno dejavnost ali 50 % več kot leta

1984, ostalo pa, kot že rečeno, odpada na vzdrževanje, najemnine, kurjavo, razsvetljavo in ostale stroške.

Tako kot vsa leta doslej, bodo tudi letos kulturna društva in organizacije morale precej sredstev zagotavljati same z neposredno menjavo dela z organizacijami združenega dela, s kvalitetnejšo kulturno ponudbo (vstopnina) in z drugimi akcijami. Posebnost, ki jo v naši občini premo upoštevamo je dejstvo, da imamo za sosedni dve državi, kjer žive slovenske etnične skupine, in da bi morali znatno bolj poskrbeti za zadovoljevanje kulturnih interesov in potreb neslovenskega prebivalstva v naši občini, ki predstavlja 28,8 % vsega prebivalstva.

O vsem tem, kakor tudi o lastnem delu bodo delegati spregovorili na jutrišnji seji konference ZKO, kjer prav gotovo ne bo manjkalo tudi kritičnih ocen o lastnem delu še posebno, ker se tu in tam preveč pojavlja neke vrste samozadovoljstvo, ki ga bo potrebno preseči v interesu nadaljnjega kvalitetnega napredka.

DEVETO SREČANJE PEVSKIH ZBOROV SOZD SŽ

V soboto, 25. maja, je bilo v Kropi deveto srečanje pevskih zborov SOZD Slovenske železarne, povezano s praznovanjem 90-letnice delovne organizacije Plamen Kropa, članice velike družine slovenskih železarjev.

Po priložnostnih govorih direktorja Plamena Franca Mlakarja, podpredsednika Skupščine občine Radovljica Damjana Hafnerja in nekdanjega komisarja slovenske brigade X. korpusa narodnoosvobodilne vojske, ki je izročil Plamenu, posameznikom in Društvu upokojencev Kropa, zlate plakete za velik prispevek pri obnovi komunikacij v Sloveniji, je spregovoril predsednik Skupščine SR Slovenije Vinko Hafner.

Predsednik je v jedrnatih besedah obudil spomin na obdobje, ko je pred devetdesetimi leti 15 kovačev ustanovilo prvo zadrugo za žebeljarsko obrt in druge izdelke iz železa, začetnico današnjega Plamena, in izjemno težke socialne razmere, ki so spremljale takratni razvoj. Še posebno priznanje je izrekel Kroparjem za njihov velik prispevek v narodnoosvobodilnem boju in socialistični revoluciji. Takrat, je poudaril, se ljudje niso spraševali po strankarski in idejni pripadnosti, temveč so šli skupno v boj za svobodo in za pravičnejšo, humanejšo družbeno ureditev in zato tudi uspeli. V tem boju je Kropa pokazala izjemno enotnost in pripadnost narodnoosvobodilnemu gibanju.

Predsednik je za tem govoril o povojnem razvoju in dejal, da smo bili trideset let med deželami, ki smo v vseh pogledih najbolj napredovali, žal pa nismo šli v korak s svetovnim razvojem tudi v pogledu tehnološkega napredka in znanosti, predvsem pa produktivnosti dela. Pešati je začela proizvodnja in upadati dohodek, kljub temu pa smo hoteli obdržati porabo na prejšnjem nivoju. Temu je sledilo zadolževanje, ki mu je botrovala še inflacija pa zaostrovanje mednarodnih političnih in ekonomskih razmer in tu je naša krivda, da nismo začeli pravočasno ukrepati. Naša skupna krivda je tudi ta, da nismo dovolj energično razvijali samoupravljanja, oblasti delavskega razreda, kot smo to opredelili v ustavi in zakonu o združenem delu. Vinko Hafner se je ob tem vprašal, če je

današnjih 530 Plamenovcev tako povezanih z dohodkom in z zavestjo skupne in svoje lastnine, kot so bili ustanovitelji zadruge pred devetdesetimi leti. Prav na tem področju, na področju razvoja višje stopnje delavskega samoupravljanja, smo premalo naredili in to je naša skupna krivda in pomemben vzrok sedanjih težav.

Sprejeli smo dolgoročni program gospodarske stabilizacije, je nadaljeval predsednik, in v njem opredelili cilje in naloge, ki jih moramo vsi od najpreprostejših do najodgovornejših del in opravil in funkcij resno in odgovorno uresničevati, da bi s tem tudi čim bolj zmanjšali učinek svetovne krize. Lansko leto smo že dosegli nekaj spodbudnih rezultatov, letos pa prvi meseci ne kažejo najbolje. Najbrž je vzrok tudi v tem, kar je ugotovil odgovornar v razvoju kropske zadruge, da se novosti težko sprejemajo in uveljavljajo. Zato bi morali več storiti za to, da bi jeklo, ki ga predelujejo Plamenovi delavci, čim bolj izkoristili in ustvarjali čim več višje kvaliteten izdelkov s čim višjo kvalifikacijsko strukturo delavcev. Bolj moramo izkoristiti naše umske potencialne, da bomo z lažjim delom ustvarjali več vredne izdelke višje kvalitete. Vzporedno s tem pa moramo krepiti tudi naš odnos do skupne lastnine, odgovorno gospodarjenje s stroji, proizvodnjo in denarjem. V tem ima tudi Plamen še velike rezerve in če jih bo kolektiv poiskal in izkoristil, se bosta Plamen in z njim Kropa tudi vnaprej uspešno in srečno razvijala. Znana resnica je, da kdor ustvarjalno in pošteno delo, tudi napreduje in od nas to zahteva tudi razvoj naše družbe, kajti le tako bomo ohranili in nadalje razvijali našo svobodo in neuvrščeno socialistično samoupravno družbo, v tem pa je tudi resnična človekova sreča. Prepričan sem, je zaključil svoj govor predsednik Hafner, da bo Plamen stoletnico praznoval še mnogo bogatejši in srečnejši.

Lep jubilej kolektiva Plamen Kropa je zazkročilo deveto srečanje pevskih zborov, ki neposredno ali posredno delujejo v okviru delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne. Nastopilo je čez 150 pevcev v šestih zborovskih zasedbah, žal pa je tik pred nastopom zaradi nenadne obolenosti pevca moral odstopiti moški vokalni oktet iz Prevalj. Tako so se na srečanju s po tremi pesmimi predstavili: moški pevski zbor KUD Stane Žagar — Plamen Kropa, vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Zirovnica, moški zbor DPD Svoboda Zagrad, mešani pevski zbor Železar Štore, ženski pevski zbor Milko Škoberne DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice in moški pevski zbor Fužinar iz Raven.

Uspešnemu in lepemu nastopu pevskih zborov, ki ga je spremljala popolnoma zasedena dvorana sindikalnega doma v Kropi, je sledilo tovariško srečanje pevcev in številnih gostov, ki so s svojo navzočnostjo počastili lep in visok jubilej Plamena. Kroparji so se izkazali kot pozorni in dobri gostitelji in pevci pokazali tudi nekaj zanimivosti Kroke.

ČE JE ŠEF DVOJČEK (rojen od 21. maja do 21. junija)

Šef, ki je rojen v znamenju dvojčkov, je vsestransko razgledan, spreten, izobražen, človek, ki se v življenju znajde, pa naj se mu primeri karkoli. Veliko mu je do tega, da je njegova vloga pomembna, da uživa ugled in priznanje. Poslušajte torej njegova priporočila in nasvete, uklonite se njegovim zahtevam, nato pa storite tako, kot se zdi vam najboljše in najpametnejše. Šef je namreč danes takšnega, jutri spet drugačnega mnenja, včasih je pikolovski, potem pa spet preveč velikopotezen. Poznati ga morate in vedeti za spremenljivost njegovega razpoloženja, da veste, kako morate govoriti in delati z njim. Rad ima spremembe, rad se giblje, sovraži pa utečeno delo, ki ne pušča prostih rok domiselnosti. Podrobnosti ga dolgočasijo. Vsaka stvar ga zanima le nekaj časa. Za nobeno se ne ogreje, za nobeno si ne vzame dovolj časa. Seveda je živčen, ampak to naj vas ne moti. Pazite le, da se ne navzamete njegovih navad in da ne postanete živčni tudi vi. Njegovo razpoloženje je spremenljivo kakor aprilsko vreme, z nekaj spretnosti in prijaznosti pa si je mogoče zagotoviti njegovo naklonjenost in ga pridobiti za vse, kar se zdi vam pametno in primerno. Vzemite si čas, pogovarjajte se z njim, bodite prijateljski in razumevalni. Vaš šef dvojček je družaben človek, ki uživa, če je med ljudmi in če je središče družbe, pomembnega dogajanja.

M2

V KROPI SO PELI ŽELEZARJI

Ko sem se v soboto, 25. maja, po koncertu vračala domov, sem v sebi skušala urediti vtise in zbrati misli, ki so se mi porodile ta večer. Vem, da mi bo to, kar sem želela napisati, le delno uspelo. Glasba, pesem, je le nenehno gibanje, ki ga z besedo ni mogoče dosledno opisati. Rada bi se tudi dotaknila nekaterih posebnosti, ki z omenjenim koncertom nimajo neposredne povezave, mislim pa, da bom na ta način lahko lažje izrazila, kar mislim in čutim.

Ta večer so peli železarji. To so ljudje žuljavih rok, vtisnila jim jih je kovina. To je trdo delo. Kljub temu pa je njihova pesem nežna, mehka pa tudi odločna in borbeno. Če pogledam programski list, opazim veliko narodnih pesmi. To je pravilno, saj je potrebno tudi s pesmijo pokazati pripadnost svojemu narodu, tako majhnemu, kot je naš. Resnica je namreč, da veliki narodi spoštujejo svojo ljudsko pesem mnogo bolj kot mi Slovenci, ki smo majhen narod, a imamo ljudskega bogastva veliko, vendar ga žal ne znamo dovolj ceniti.

Zato je prav, da se zgledujemo po velikih narodih, ki jim je ljudska pesem svetinja (Nemci, Angleži, Madžari). Čeprav je le enoglasna, jo negujejo v taki meri, da je v svoji prvotni obliki, torej enoglasna, obvezna na vseh pevskih slavnih in tekmovalnih. Tega se torej dirigenti železarskih zborov zavedajo in to upoštevajo. Pripombo bi imela le na to, da je v programu premalo pesmi sodobnih, še živčih skladateljev. Moderna pesem je le naša stvarnost, ki je ne smemo pozabljati in spregledati. Vendar sem se takoj spomnila tudi na to, da so železarji ljudje, ki po napornem delu še vedno najdejo čas za pesem, da se ob pesmi sprostijo, ne pa duševno obremenijo.

Ta večer je bilo šest zborov. Žal je manjkal oktet TKO iz Prevalj, ki na koncertu zaradi obolenosti pevca ni mogel nastopiti. Škoda. Oktet namreč dobro poznam in mislim, da bi nas s svojim programom očaral.

Očarali so me tudi Kroparji. Dirigent Egi Gašperšič je izbral zahtevne pesmi, ki so jih pevci lepo zapeli. Odlikuje jih muzikalnost, obdelana dinamika in predvsem lepo tiho petje, ki ga nekateri zborovski sestavi sploh ne poznajo. Kroparji pojejo iz srca, mogoče se včasih zasluti le utrujenost glasov, ki pa bo prešla, ko bodo v zbor prišli novi, mladi pevci, ki jih vzgajajo v otroškem zboru.

Iz Zirovnice se je predstavil oktet DPD Svoboda France Prešeren. Pevci pojejo skupaj že 24 let. V programu so imeli težke in zahtevne pesmi. Zapeli so jih lepo, čustveno doživeto, a tehnično premalo natančno. Tudi barvno so nekoliko neizenačeni, to pa se da popraviti. Oktet nedvomno

spada med boljše slovenske sestave, četudi ta večer tega niso najbolj prepričano pokazali. S svojimi izurjenimi glasovi se bodo v naslednjem mesecu predstavili tudi na srečanju oktetov v Šentjernej.

Iz Celja in Štor so prišli pevci, ki so peli intonirano dovolj čisto, z nastudirano dinamiko, bilo pa je premalo doživljanja pesmi in gradacije skladb.

Ženski pevski zbor Milko Škoberne z Jesenic se nam je predstavil z zelo zahtevnim programom. Mislim celo, da tak izbor pesmi ne sodi na tak nastop, pač pa bi bile te pesmi posledica v celovečernem nastopu, kjer bi ob dojemljivih narodnih pesmih pomenile izraz zborovega znanja in kvalitete. Pevke namreč tudi same niso do konca držale intenzivnosti in koncentracije, ki jim je ob zadnji pesmi že močno popustila. Vsekakor pa je to dober zbor in dirigent Cimperman bo z njimi še marsikaj pokazal.

Po mojem mnenju so najlepšo in najbolj doživeto pesem zapeli iz Meziške doline. To je zbor Fužinar iz Raven na Koroškem, ki ga vodi Branko Čepin, pesem, ki je tako lepo zazvenela, pa je Maroltova Travnica so žie zaleni. Čeprav ta večer niso pokazali vsega, kar znajo (to trdim zato, ker ta sestav že dolgo poznajo), so nam predstavili nekaj svežega. Morda nosi ta delež ravno dirigent, ki je pesmi oblikoval nekoliko drugače, kot smo jih navajeni. Občudovala sem izredno muzikalnost dirigenta, ki se lepo prenaša na pevce in kaže v njihovem petju. Ugajam mi dirigentov pogum, kajti tudi ta je potreben. Včasih so zborovodje kar premalo soudeleženi pri oživljanju pesmi. Zgodi se, da slišimo zelo dober zbor, z zelo dobro glasovno zasedbo, z izurjenimi glasovi, natančno izdelanim ritmom, odlično agogiko in dinamiko, artikulacijo in dihom, skratka dirigent in zbor sta popolna slika partiture. Vendar pa pesmi manjka življenja. Znakov za takšno oživljanje pa notografija ne pozna. To lahko stori le dirigent, to je njegova glavna naloga umetnika poudarjalca — dirigenta, ki s svojo dopolnilno izpovedjo daje umetniški življenje.

prof. Majda Eržen

MODERNA GLASBA IN MOJI STARŠI

»Mami, učit se grem!« zavpijem, preden zaloputnem vrata sobe. Iz sobe se kmalu zasliši glasna glasba. Nekaj časa uživam ob njej, a je vselej kmalu konec. V sobo prihitim mami:

»Misliš, da si sama v bloku?« se zadržem, da preglasi hrupno glasbo. Le no stegnem roko in ugasnem radio.

»Kaj praviš?«

»Če že poslušas to ropotanje, vsaj ne navijaj radia čisto do konca. Ta škata tako hrešči, ti pa še uživaš ob tem!« se dere. Debelo gledam in komaj dojamem, za kaj gre. Pa kaj jo tako moti, če poslušam radio? Je to mogoče kaj slabega!

»Lahko poslušas, a ne tako na glas, prav?«

»Ja, ja,« naveličano priklimam in komaj čakam, da bo odnesla pete. Nekaj časa sem res poslušala bolj potih, pa to sploh ni zabavno. Še posebno ne, če vrtijo same »dobre komade«. Tega se kmalu naveličam in čez nekaj časa je bil zvok ojačan na tolikšno moč kot prej. Nekaj časa je mami to prenašala, potem pa je brez besed stopila v sobo in odnesla radio. Izraz na njenem obrazu me je opozarjal, naj raje ne odpiram ust. Nisem si upala po radio. Končno se je vrnil ati in menila sem, da je še kaj upanja, da bo radio danes moj.

»Ati,« sem ga priliznjeno pogledala. »Veš kako dobra glasba je danes po radiu? Rada bi snemala, veš, pa... no... Mami ne pusti,« sem končno izdala. Nekaj časa me je gledal, potem pa rekel:

»Prav ima. Le kaj imaš od tega ropotanja? Raje se uči.« Nisem vedela kaj naj rečem. Imelo me je, da bi mu nekaj zabrusila, a sem bila tiho. Šele ko sem jezno zaloputnila vrata sobe, sem zagodrnjala:

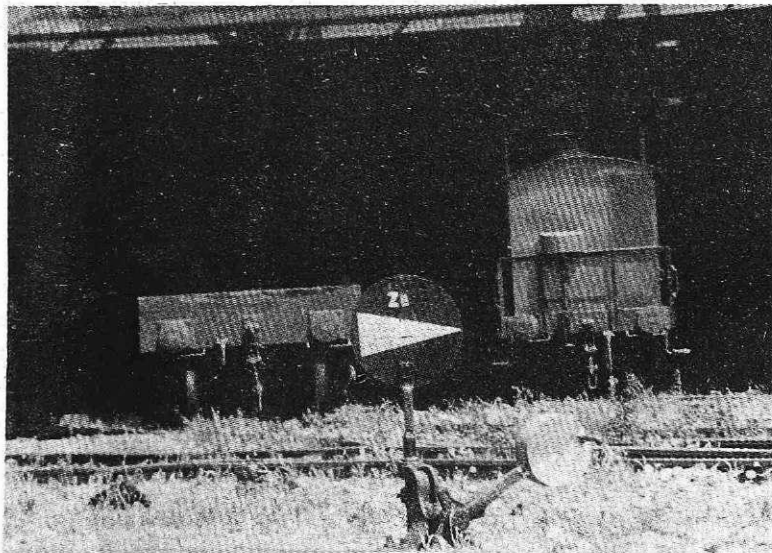
»Kot bi bila žena več kot hčerka!« Je pač tako na tem svetu, da starejši držijo skupaj. Kaj moreš.

Besno sem privlekla iz torbe knjige in zvezke, a komu se ljubi učiti v petek popoldne. Sedela sem za mizo in premišljevala, kako kritičen je svet in kako nesmiselno je življenje. Tedaj pa se je iz kuhinje zaslišala narodnozabavna glasba Avsenikov. Nisem vedela, ali naj se jočem ali smejem, potem pa sem se razjezila.

»Joj, kako mi greste na živce!« sem iztisnila skozi zobe in si zatisnila ušesa.

Saj nimam nič proti Avsenikom. Toda ali mi mami ni malo prej rekla. Da naša »škata« hrešči?

Suzi Adžič, 8. b, novinarski krožek OŠ FSF Lesce

Čakalnica (foto B. Grce)

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Franček RUDOLF: Srečne zvezde prašičev. Roman. Drž. založba Slovenije 1985.

Glavna junakinja tega tu pa tam prav zabavnega teksta se imenuje Lijana. Lijana, ne mogoče Lijljana ali Lijljana: verjetno je to rastlinsko ime v nekakšni zvezi s poklicem Grega Pikca? Lijanin moški je namreč po poklicu gozdar. Razmišljanja o tem poklicu dajejo zgodbi barvo in ton, gozd ostaja vseskozi metafora za veselo potrošniško družbo.

Koliko stvari bi bilo treba v eni sapi razložiti, preden lahko spregovorimo o teh nesrečnih **Srečnih zvezdah**: ko bodo uvodne pripombe izrečene, nam bo morda ostalo prav malo takega, o čemer bi bilo vredno še razpravljati?

Torej, čeprav je naslovna metafora vzeta iz živalskega sveta, je v romanu polno nekežnejše raslinske metaforike. Sicer pa Grega Pikec vozi svoje življenje po dveh tirih: med tednom gozdari in meditira, v soboto in nedeljo pa popiva pri Činkoletu in se »ljubi« z Lijano. Avtor sam večkrat uporabi glogol, ki smo ga pravkar dali v narekovaje: občasno se torej odreka rabi vulgarnejših besed. Lijanina ljubezen do Pikca (in do občasnega partnerja Huberta) je zares zelo podobna sovraštvu, še raje besu. Ali morda brezbrzičnosti? Na to posebnost nas avtor nenehno opozarja, ne sicer čisto eksplicitno, pač pa tako, da skozi vso knjigo na debelo opisuje Lijanino grobo ravnanje s partnerji. Kar zgublja se v premnogi opisih teh ljubezenskih dejanj, ki bi bili lahko čista pornografija, če ne bi bili na svoj način duhoviti.

Kaj je torej tisto, česar se mi ni počeilo v prvem zaletu povedati? Najbrž tole: avtorjeva temeljna duhovna drža je tako vsepovzemajoča, da je nekako ne moreš ločiti od »življenja«, v katerem je pisatelj skupaj s svojimi osebam nenehno in ves navzoč.

Mogoče tista označba, da gre za kritiko ali vsaj za ironizacijo potrošniške družbe, le ni preveč smotrna. Rudolf predvsem rad pretirava in rad se veselo smeje lastnemu pretiravanju. V tem slogu nam opiše premnogo popivanje in tudi premnogo spolnih aktov, se pravi Lijaninih »ljubljenj« z Gregom in Hubertom (slednji — pripovedovalec zgodbe — je sicer filmar.) V teh dejanjih ne le da ni sledu čustev, tudi ni v njih čutnosti, se pravi takih ali drugačnih telesnih občutkov. Pravzaprav je čustev vseeno dosti več kot čutnosti (dražljivosti, užitek): čustva so, namreč, kaj sicer stoji za Lijaninimi že omenjenimi izbruhmi egotizma? Partnerja reagirata na to po svoje, morda kažeta malce začudenja; morda je avtorjeva duhovitost prav v tem, da svoja in sploh moška čustva v glavnem zamožli? Seveda, vse to bi bila lahko ne le pornografija, pač pa celo kič-pornografija, če ne bi bilo zavezano predvsem igri. Igra naj bi bila — tak občutek dobiš iz romana — osnovni imperativ tega življenja. Igra je tisto, kar se dogaja na mestih, kjer se sploh kaj dogaja, se pravi na pločnikih, v lokalih... Še kje? Kajpak tudi v literaturi, ki to igro povzema in se z njo stoprocentno staplja: vse drugo bi bil nemara socrealizem.

Če je treba življenje jemati tako, kakršno se nam pač ponuja (usmerjeno v potrošnjo, v igro in v užitek), potem bi enako veljalo, da je treba tudi vsako knjigo jemati kot to, kar pač hoče biti. In kaj hoče biti ta tekst: igra/užitek ali grobost/pretiravanje?

Ta dvojica parov je v njem vsekar v ravnesju. Seveda: morda je pisec teh vrstic pretirano občutljiv. V tem primeru je dopustna domneva, da je vse tisto, kar se mu zdi grobo in pretirano, tako samo v njegovi živih očeh, medtem ko večina danes živečih (to je po zadnji vojni rojenih) zemljanov čuti drugače. In vendar: vseeno bi rad spregovoril prav o igri in o užitku. Tega dvojega zame ni onkraj pretehtanosti in natančnosti — vsaj če gre za uživanje v igri umetniški prozi. Ne zato, ker so me tega naučili, pač pa iz nešteti izkušenj vem, kaj me pri prozi očara: vedno eno in isto. Namreč, všeč mi je, če je avtor obseden od hotenja, da bi čim bolj natančno, brez robante-nja, hihitanja in zgražanja podal določeno (tako ali drugačno, zunanjo ali notranjo) stvarnost. To misel sem nekoč nekje že bral v malce drugačni obliki: govora je bilo o čutu za mero, ki da je v prozi alfa in omega. Izjeme poznam in jih tu ne bi navedel, zdaj me zanima le, ali sodijo tudi **Srečne zvezde** mednje?

Zavolje mene lahko. Katerokoli izmed poglavij, ki sestavljajo ta roman bi bilo mogoče skrajšati na ob-

seg humoreske. Predstavljam si, da to res ne bi bilo slabo. Ti dialogi med Lijano in Gregom, pa med Hubertom in gozdarkami itd. so res na kubičten način zabavni. Zdi se mi, da avtor z dolžinami in kračinami še ne zna ravnati tako mojstrsko, kot to počne s prehodi, spreminjanjem tem.

In kje se skriva zadnja resnica **Prašičjih zvezd**? Pot do nje vodi nemara mimo opažanja, da nam avtor rad maha pred očmi z nekakšno zastavo. Na njej pa je z velikimi črkami zapisano geslo: mene to ne prizadene. Seveda mu tega ne verjame-

mo, vendar bi mu morali verjeti: če nečesa ne moremo spremeniti, je vendar najbolje, da poskusimo spremeniti svoje lastne zahteve.

Ta modrost je uporabna vsepovsod. Grega Pikca so njegove gozdarske kolegice na seansah pri Činkoletu in drugod zaman poskušale odvrti od zanj fatalne ženske Lijane: usojeno mu je, da jih ne bo ubogal. Tudi avtor pričujočega dela je verjetno v svojih nagnjenjih in estetskih nazorih prav tako trden kot njegov junak.

M. H.

ODLOMEK IZ KNJIGE

Grega Pikec je pojmoval smreke romantično, kot da so kapljice vode, ki pršijo s slapov ali kot da so snežinke, ki se v temni noči vtipavajo na vetrobransko steklo avtomobila.

Kruti poklic ga je seveda prisilil, da je prav on sam in ravno on moral natančno določiti, da drevo pred njim ni bukev, ampak hrast, pa tudi, ali je drevo že trhlo ali pa je še premalo. Pa tudi ali je uporabno ali ni uporabno.

Določanje, kakšno je posamezno drevo v resnici, je bilo zanj nekaj tako osupljivo težavnega, da si ni mogel pomagati: svoj poklic je opravljal strupeno resno, natančno, drobnjarkarsko, zagrizeno. Drevo je spoznalo, kakšno da je, šele če je srečalo Gregorja Pikca.

Takrat je bilo za drevo večinoma že prepozno: Grega ga je določil in s tem obsodil: kmalu se je na istem mestu začelo vzpenjati novo drevo. Že od vsega začetka obsojeno, da čez deset, dvajset ali sto let dočaka svojega Grega Pikca.

Drevesa rasejo vse življenje, rasejo neprestano vsaj tri letne čase, rasejo kar naprej in naprej in kar naprej dvigujejo imena, vrezana z noži v njihovo skorjo. Drevesa pomirjajo s svojo večno mladostjo ali vsaj z večno mladostnostjo. Zato vse kaže, da so drevesa zanesljivejša kot ljudje.

Med drevesi se je Grega izgubil. Od samih dreves ni več videl gozda. Včasih je na tihem zasanjal, da je sam trden in zdrav kot drevo, da neprestano rase, da ga ne zapuša čudovita sposobnost: rasti in rasti. Poganjati sveže sokove vedno naprej in vedno višje...

Sam študij gozdarstva je Gregorja Pikca utrudil. Ob srečanju s tisočimi drevesi se je zavedel, kako nepopolna je njegova podoba. Pri petindvajsetih letih je že zastajala njegova rast, komaj komaj je zbral še toliko moči, da se je potegnil proti stošestindevetdesetemu centimetru, potem ga je višina začela kriviti in vedno večkrat je imel priliko opaziti svoj trebuh, ki mu je kričal: odslej se bom razvijal samo še horizontalno.

Grega Pikec je včasih začutil, da je prava smet v preprišnih gozdnih pokrajinah. »Vladati moram nad gozdovi...« si je šepetal med najgostejšim dežjem smrek. »Ravno jaz, takšna smet...«

Ni se mogel sprijazniti z mislijo, da nekdo, ki sploh ne rase več, vlada noro rastočim zelenim valovom.

Lijana je rada kričala.

Njeni kriki so Gregca vedno znova spomnili na kričanje dreves. Kadar se je to zgodilo, se je nasmehnil: »Drevesa sploh ne kričijo!«

O tem, da drevesa ne kričijo, ni bil nikoli povsem prepričan, čeprav v resnici nikoli ni slišal, da bi kakšno drevo kričalo.

Kadarkoli je Grega pripeljal Lijano v stanovanje pod hribom, je vedno prižgal radio. Radio igra kar naprej in ni ga potrebno menjavati kot plošče.

Velika dnevna soba je bila nabito polna. Dvajset let staro pohištvo, bleščeče lakirano, pravzaprav moderno, vendar obupno zastarelo, je dajalo prostoru vtis sumljivega rav-

novesja: zdaj zdaj se bo vse skupaj podrla, potem pa se bo prizorišče spremenilo v nekaj čisto drugega, nekaj za zdaj še nejasnega.

S stolovi in kavčevi so se vlekle prevlečke, kakršne je izdelovala nekoč Gregčeva mama.

Lijana se je slekla in skakljala je po stanovanju v kratki, zelo čipkasti kombinezi. Zelo zelo prozorni. Zelo zelo umetni, preveč gladki. Sintetični, starinski, zopni kos oblačila ji je bil nujno potreben.

Pod prsmi na trebuščku jo je vezala pentlja, vse je kazalo, da je zapakirana kot bonbonček in to je bilo tisto: to jo je tako zelo veselilo; to, da je bonbonček.

Dotikov ni prenesla. Kaj šele dotikov z mrzlimi rokami.

Grega jo je srečal med omarami in posteljo in ji pritekel naproti in jo stisnil k sebi in ji šepetal: »Ves teden te pogrešam, rastlinica moja, daj, da potipam, imaš še ritko? Imaš še tako trde ostre boke, ti še tako kot pred tednom kukaš iz mehke maščobice, so ti kocišnice še tako svetle in so ti že izginili sledovi zob tik pod rebri? Pokaži zobe, pokaži veke, pokaži levi, pokaži desni ušesček, še čutiš kite med trebuhom in stegni globoko pod kožo? Se ti levi uhelji še tako dobro upogiba? In kako kaj stojiš na podplatih? So še tako rožnati? Še tako zgečkajlivi?«

Med peto in dvignjenim delom stopala je iskal mesto, kjer je Lijana črpala vodo in mineralne snovi iz zemlje. Ozka nevidna pot je grabila iz njenih vitkih nog globoko v zemljo.

Lijana ni nikoli prenesla niti najmanjšega dotika.

Grega pa se je je hotel dotikati.

Lijana je začutila njegov prst na svojem hrbtu in ustrašila se je, da ji poškodeje nežno rastočo skorjo.

Grega jo je lovil prek stolov in čez mizo.

Posebno na mizo je Lijana rada skakala: tako se je počutila višjo. Tudi njene dolge noge je bilo lažje videti.

Grega jo je gledal s tal. Spod roba tanke srajčice so se ji prikazovale temno rjave stranske ustnice in njena svetlo rdeča odprtina se je jezila, razburjala in morda je celo zmerjala na nekakšen živahen nemi način.

Lijana je brčala z vso silo in prav nič ni bilo hudo, če ga je zadela s polakiranimi nohti na nogah naravnost v nos. Nekoč se je spotaknil čez žico električne pečke: skočila je nanj in mu skušala streti rebra.

Ja, skakala je po njem.

Če si je rešil rebra, je bila to zgolj njegova zasluga.

Lijana je rada sedela na Gregcu in ga stiskala z nogama. Moški, spremenjen v udoben nizek sedež, se ji je zdel prikladen, vendar samo, če je miroval.

Grega je užival: kot da se mu gozdovi končno maščujejo in kot da ga je končno pravo drevo preraslo s koreninami.

Lijana je posedala po smešni ukročni živali, živali, ki jo je treba zadušiti. Pa je vseeno nikoli ni mogla zadušiti.

RAZSTAVA V ŠIVČEVI HIŠI

V petek, 24. maja, je bila v Šivčevi hiši v Radovljici s predvajanjem diapozitivov in ob glasbeni spremljavi odprta zanimiva razstava.

Devet mladih ljudi: študentov, absolventov in diplomantov različnih šol in različnih nacionalnosti predstavlja svoja dela v različnih likovnih tehnikah skupaj s ciklusom barvnih fotografij na razstavi v Šivčevi hiši v Radovljici.

Kaj jih druži? Kaj nam želijo z razstavo povedati? Čeprav je ta ali oni v skupini morda povsem slučajen gost, je tak skupinski sestav vendar odraz želje po povezovanju mladih med seboj ne glede na nacionalne in državne okvire, odraz želje po odpiranju v širši človeški prostor, odraz prepričanja, da umetnost ne pozna in ne priznava meja in zaveš, da je skupina močnejša od posameznika.

Splošna gospodarska kriza v svetu, ki ima v našem prostoru svoje značilnosti, postavlja naše mlade likovne ustvarjalce pred hudo preizkušnjo: kako in kje si zagotoviti življenjski prostor za svojo ustvarjalnost, in ali sta njihova ustvarjalnost in življenjska energija zadostni za kljubovanje času in za vztrajanje na izbrani poti.

ATON (Valentin Polanšek) iz Želazne Kaple se provokativno predstavlja samo s poslikanimi paspartujem, ki v živi kontrastni barvitosti odraža slikarjevo vitalnost, značilno za vso njegovo ustvarjalnost, ki hoče biti svobodna in neodvisna od slikarske tradicije.

RUDI BENETIK iz Podjune razstavlja najnovejše čiste risbe s črno kredo na tankem belem papirju, ki so zavestno preproste v detajlu in kompozicijsko skrbno pretehtane. Tudi skrajno preprost motiv podpira poetično razpoloženje v risbi.

DARKO BIRSA v sitotisku in grafiki v zabrisani živalski in antropomorfni motiviki ustvarja likovna dela, katerih »vsebinska« je v pretehtanosti likovnih elementov: črt, ploskev in barv. Diagonalna kompozicija in barvna perspektiva ustvarjajo vtis širne prostorske. Podton njegovih estetsko učinkujočih stvaritev je erotičen.

VLADIMIR LONZARIČ v risbah s črnim tušem na belem papirju z nekaj na lahko potegnjenimi potezami ustvari figuro konja v teku oziroma žival s figuro, ki spominja na duhovite podobe iz televizijskih risank.

MARKO MODIC, absolvent agronomije, se nam predstavlja z barvno fotografijo, ki po likovnih elementih in po izražanju stisk in brezsilnosti sodobnega človeka nedvomno zasluži ime prav umetniške fotografije.

Tako se nam na razstavi predstavljajo iščočji ustvarjalci, katerih sleherni hoče podariti nekaj svojega na svoj osebni način, pa naj bo to v okviru tako imenovane revne umetnosti, primitivne »otroške« izraznosti ali oblikovno izčiščene govornice. Ne borijo se za enotnost sloga, niti

za nadaljevanje likovne tradicije, temveč za avtentičnost likovnega izraza.

Drugo skupino predstavljajo dela, ki so kombinacija barvitih ozadja, ki včasih spominja na zabrisano krajino in vanjo vključene risbe od realistično spoznavne figure do abstraktne arabeske. Kot kri razlita rdeča barva in energičnost potez s tušem ustvarjajo močan vtis, vendar končni učinek bolj spominja na iskane ustreznega izraza kot na do kraja izpeljano likovno rešitev.

MIRKO RAJNAR se v izrazito kolorističnih slikah na papirju poslužuje olja, polikolorja in tempere v kombinaciji s tušem in ustvarja izredno žive vitalne slike, polne veselja in groze obenem. »Naivnost« risbe in barvna zasičenost enako »primitivnih« likov v polikolorju in temperi je v prejem sorazmerju z domišljajsko razgibanostjo, ki ga verjetno poznamo pri otroku v njegovi zgodnji dobi, ko še ne loči realnega sveta od fantazije. Agrovost in spontano otroško razpoloženje slikar se posebej izraža v pastelnih barvah Pijanah straši.

MARIO RIGONI je v Milanu in Benetkah šolani slikar po svojem likovnem izrazu, zasidranem v estetiki, harmoniji in zadržanem koloritu živo nasprotje impulzivnemu Rajnarju. Čeprav znan kot abstraktni ekspresionist, ponovo uvaja v svojih najnovejših, v Radovljici razstavljenih delih, predmet (figuro in krajino) in v prevladujočo sivo barvitost motiva pretehtano vključuje rdečo barvo.

ALBEDWIN RAZZAK iz Iraka se je šolal na ljubljanski Akademiji likovnih umetnosti in se predstavlja z risbo v mešani tehniki kot figuralki, ki ob vsebinski pomembnosti likovnega dela ne zanemara dekorativnega izraza, ki ga verjetno črpa iz svoje nacionalne kulture. Slikarski in risarski elementi se v sliki združujejo v ubrano celoto.

KLEMEN RODMAN, študent arhitekture, vendar z izrazito željo po slikarskem izražanju, nam s svojimi, z barvnimi tuši narejenimi risbami zanimivo in inventivno predstavi vojaško življenje. Kratke, ravne, oglate in cikcakaste poteze s črnim tušem skoraj v celoti pokrivajo ploškev papirja in ustvarjajo vtis teže in trdote, ki jo znaki in črti v rdeči barvi še stopnjujejo. Bela in roza barva omiljujeta brezizhodnost črnih tonov. Vojakov obraz je risan v treh barvah z enako oglatimi linijami in liki. Figuro razberemo šele, ko se pogledimo v risbo in jo izluščimo iz različno črtkanih polj.

Razstava bo odprta do 12. junija vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure. Katalog in plakate za to razstavo so naredili razstavljalci sami.

Maruša Avguštin

PREGOVORI, DOMISLICE IN REKI V ŠALJIVI PREOBLEKI

Z juriši na lastno senco je zasenčil prihodnost.

Nekega dne te ozemljijo: in postaneš streljivo družbe.

Z vsemi smo se lepo dogovorili: koliko bomo napredni, koliko nazadnjaški, do kam bomo mislili, kaj govorili in pisali, kje molili, kdaj in s kom spali... Samo z neumestnostjo ne pridemo nikamor: vsak omejen delček njene neskončnosti je neskončnost!

Tvoje ljubiteljsko življenje ima vsak dan manj skupnega s profesionalnim bivanjem izbrancev.

Za filozofa je pedagoški fenomen: ko vsestransko nerazvita (p) osebnost vzgaja ljudi v vsestransko razvite osebnosti, lep paradoks, če že ne dialektika...

Sodeč po izkušnjah: je univerzalen bedak strokovnjak — za bedaštvo?

Prah zvezd je pelod smrti.

Benjamin Gracer

Na otvoritvi razstave likovne ustvarjalnosti učencev osnovnih šol jese-niške občine, ki so jo odprli v razstavnem salonu DOLIK v petek, 24. maja, je v kulturnem programu nastopilo sedem gojencev Glasbene šole Jesenice: Zala Korošec-Noč, Vanja Kramar, Mojca Žvokelj in Urška Iskra so zaigrale po eno skladbo na pianino, Adam Šarič, Domen Marinič in Janez Suhan pa so nastopili s harmoniko. Učita jih Ivanka Trnko in Lojze Jeram.

Ivanka Trnko in direktor Glasbene šole prof. Janko Pribošič, ki sta spremljala nastopajoče, sta povedala, da bodo ob koncu šolskega leta vsi go-jenci pripravili v gledališču Tone Čufar dva javna nastopa. Prvi bo 31. maja ob 18. uri, drugi pa 5. junija ob 19. uri.

B. B.

SLIKARSKA KOLONIJA SOZD SŽ V PLANINI POD GOLICO

V ponedeljek, 27. maja, se je v Planini pod Golico pričela letošnja slikarska kolonija SOZD Slovenske železarnice, katere se udeležujejo 18 slikarjev iz delovnih organizacij: Železarnice Ravne, Železarnice Štore, Tovila Ljubljana, Verige Lesce in Železarnice Jesenice. Letošnji organizator kolonije je komisija za kulturo pri konferenci osnovnih organizacij zveze sindikatov Železarnice Jesenice.

Komisija za kulturo je skrbno pripravila letošnji program kolonije, ki poleg slikanja v naravi oziroma na območju pod Golico in Rožco, vsebuje tudi dve predavanji o varstvu kulturne in naravne dediščine in o najpomembnejših kulturnih spomenikih Gorenjske. Predavatelja, mag. etnologije Janez Bogataj in dr. Cene Avguštin, bosta svoja predavanja obogatila tudi z barvnimi diapozitivi. Mentorstvo v koloniji je komisija zaupala akad. slikarju Jaku Torkarju, organizacijsko vodstvo pa Jožu Varlu.

Vsi udeleženci slikarske kolonije bodo morali v dogovorjenem roku organizatorju dostaviti po tri slike za skupinsko razstavo, od katerih ena ostane last SOZD Slovenske železarnice.

ŠTIRIDESET LET ODDAJE RADIA LJUBLJANA »ŠE POMNITE, TOVARIŠI«

V preteklih štirih desetletjih je radijska oddaja prispevala pomemben delež slovenskemu zgodovinopisju na njej lasten način in opozarjala na nujnost nepretrganega prenašanja človeških, patriotskih, revolucionarnih, borbenih in moralnih vrednot, ki jim je dalo poseben pečat prav revolucionarno obdobje, narodnoosvobodilna borba in socialistična revolucija.

Prvi zameški radijske oddaje »Še pomnite tovariši«, so bili že v oddaji »Na braniku domovine«, ki je bila kmalu po osvoboditvi posvečena pripadnikom enot KNOJ in oficirjem JLA. Govorila je o njihovem življenju in delu, dobršen del teh oddaj pa je bil namenjen spominom na pravkar previharjena leta NOB in revolucije. Predvajali so tudi posebno glasbo po njihovih željah. Vendar so že v letih 1950–1951 zaradi družbenih razmer opustili tovrstne oddaje oziroma spremenili naslov. Vodstvo radija in družbenopolitičnih organizacij je menilo, da je treba negovati in razvijati tematiko iz bogate zakladnice tradicij NOB in revolucionarnih izročil.

V teh letih sta Polde Majdič in Radko Polič zasnovala oddajo z naslovom »Še pomnite, tovariši«, katere naslov sta povzela iz obširne partizanske literature. Oddaje so trajale od 10 do 15 minut, največkrat v živo, in sicer tako, da so napovedovalci ali dramski igralci prebrali nek znan tekst iz zgodovinske ali spominske literature NOB. Pred prihodom Ivana Jana na radio Ljubljana je te oddaje urejeval Vlado Habijan. Tik pred odhodom v pokoj je Ivan Jan kolegu Juriju Hollyju v oddaji z istim naslovom pripovedoval: »... da so izbrali mene za to delo, je bilo naključje. Konec leta 1955 sem prišel iz vojske in sem že imel napisanih nekaj spominov iz vojne. Vedno sem rad pisal, zato seri iskal ustrezno delo. Srečal sem se z Janezom Vipotnikom in Vojkom Novakom in po različnih ovinkih in zaslugi obeh prišel na radio Ljubljana. Sprejeli so me z odprtimi rokami, ker so iskali nekoga, ki bi poživljal oddajo s partizansko tematiko. Sprejeli so me Egon Tomc, Radko Polič in Jože Zorn. Ko pa sem jih vprašal za navodila, kajti uredništvu mi ni bilo znano, so mi rekli, naj se najdem sam. Habijan mi je izročil nekaj papirjev, mi pokazal nekaj do tedaj popravljenih rokopisov, da bi vedel, kako se taki reči streže ter mi povedal, da so oddaje vsak torek zvečer in da trajajo po petnajst minut. Moje delo je spremljal uvidelni in izkušeni Jože Zorn, vodja prosvetne redakcije...«

Vsebinsko radijskih oddaj »Še pomnite, tovariši«, so črpali iz treh najpomembnejših virov: v začetnem obdobju sta bila eden osnovnih avtorjevo osebno znanje in življenske izkušnje, pridobljeni v stikih s številnimi revolucionarji, borci, tudi španski, ter partijskimi delavci in aktivisti OF, pa tudi s terenskimi delavci in partizanskimi mamicami. Iz leta v leto je bilo več zgodovinskih knjig in drugih publikacij s tematiko NOB, avtorjeva naloga pa je bila tudi nenehno spremljanje dela in dogajanj v družbenih in družbenopolitičnih organizacijah, med katerimi ima

najpomembnejše mesto borčevska organizacija. Tudi na ta način so se širila spoznanja s področja revolucionarnih izročil ter se prelivala v oddaje »Še pomnite, tovariši«.

S širjenjem kroga sodelujočih je ob nekaterih novih in sodobnejših uredniških in avtorskih prijemih narasčalo tudi število poslušalcev, ki so sleherni teden hoteli slišati kaj novega. Zato so se že leta 1956 v vodstvu radijskih programov odločili podaljšati oddajo s 15 minut na pol ure. Oddaje so bile v zasnovi namenjene predvsem mladim, ki niso doživljali strahot vojne in veličin naše NOB. Uredniku in avtorjem je bilo v pomoč tudi opredeljevanje vsebine po teritorialnem, stvarnem in časovnem načelu. Stvarno področje je obsegalo vsa področja — od borbenih enot, bojev in spopadov ter hajk, preko političnega dela, posameznih specializiranih dejavnosti v partizanski vojski in seveda OF. Tudi na pomembna področja, kot so saniteta, zveze, gospodarstvo, najrazličnejše delavnice, orožarne, denarništvo, obveščevalna dejavnost in varnost niso pozabili.

S teritorialnim načelom nismo iskali vsebine oddaj le po posameznih slovenskih pokrajinah, temveč smo pokrivali tudi druga področja v Jugoslaviji — ne le zato, da bi predstavili boj drugih narodov in narodnosti, temveč tudi zato, da bi opozorili na udeležbo Slovencev v NOB in protifašističnem in revolucionarnem boju na drugih območjih in končno tudi v zamejstvu, pa tudi celo v uporiških enotah drugih narodov v Evropi. To teritorialno načelo se je dopolnjevalo z narodnostnim tudi v nasprotni smeri: na primer, pri obravnavanju uporniškega delovanja in protifašistične borbe drugih narodov na njihovem in na našem ozemlju, bodisi v naših enotah ali kot relativno samostojne ali vsaj nacionalno posebej opredeljene enote.

Gradiva je bilo za 52 oddaj, kolikor se jih zvrsti vsako leto in kolikor se jih je zvrstilo v vseh teh letih, odkar oddajo poznamo pod današnjim naslovom **Še pomnite, tovariši** več kot dovolj. Ta oddaja izpričuje in potrjuje dejstvo, da je naša NOB neizčrpen vir spoznanj in vrednot, ki jih včasih dinamika družbenega valovanja prekrije s tančico dolgočasje. Sredi šestdesetih let so se v javnosti nekajkrat pojavila odklonilna stališča do tovrstnega obravnavanja tematike NOB. Tako je »Tribuna« 1964 objavila »da oddaja mitologizira preteklo, danes neobstoječo družbeno situacijo in da ima funkcijo uspavalnega praška za podežlje...«

Oddajo je bilo treba vsa ta leta po obliki, izpovednosti in profesionalni obdelavi vsebine aktualizirati in jo

sproti prilagajati stopnji družbenega razvoja in zahtevam poslušalstva. Opazen prehod v tej smeri je dosegel novinar Lado Ambrožič — mlajši, ki je ob pomoči Jurija Hollyja v začetku leta 1974 prevzel uredništvanje te oddaje, ko je Ivan Jan odšel v pokoj.

Programsko vodstvo, predvsem pa nekdanji urednik Vojko Novak, je vztrajalo na temeljnih programskih usmeritvah, tako da je oddaja trajala 50 do 55 minut. Ta sprememba je bila uveljavljena sredi oktobra 1973, čas predvajanja pa je dobil svoje stalno mesto v nedeljo dopoldne ob 9,05 na prvem radijskem programu. Ambrožič je oživil oddajo z novo vsebino: v oddajah so sodelovali tudi mladi, skupaj z udeleženci NOB, s katerimi se je avtor pogovarjal, ter s tem presegel nekdanji napovedovalsko-igralski način podajanja vsebine. Oddaje so bile kritičnejše, primerjalne in analitične, sodelovalo pa je razmeroma veliko ljudi, včasih jih je nastopilo tudi 12 v eni oddaji, kar ji je dajalo ob ustrezni glasbi poseben pečat in izrazito dinamičnost.

POMEMBEN DELEŽ V ZGODOVINOPISJU

Uredništvu oddaje Še pomnite, tovariši je po odhodu Ambrožiča v JLA septembra 1974 prevzel izkušenejši novinar, udeleženec NOB, Matija Maležič-Matije. Po vrnitvi Ambrožiča iz JLA in ob sodelovanju novinarja Staneta Škrabarja mlajšega sta skupaj oblikovala oddaje Še pomnite, tovariši. Po Ambrožičevem odhodu v uredništvo notranjepolitičnih in gospodarskih oddaj se je uredništvu Še pomnite, tovariši in SLO pridružil novinar Lojze Štradijot, tako da je od leta 1977 do konca 1981 za te oddaje skrbela danes standardna ekipa: Maležič, Škrabar in in Štradijot.

Ko je proti koncu leta 1981 uredništvo Še pomnite, tovariši okrepil Andrej Pengov-Bitenc, je z novim letom 1982 prevzel uredništvovanje oddaje Še pomnite, tovariši, saj je okrepil širši družbeni vpliv na vsebino in programiranje oddaj. Uredništvo je v teh zadnjih letih doseglo visoko stopnjo usklajenega programiranja oddaj skozi celo leto in primeren porazdeljenost, oziroma uporabo že prej omenjenih konceptualnih elementov.

V zadnjem letu smo, je dejal Bitenc, najpogostejše obravnavano obdobje od 1941. do 1945. leta razširili na revolucionarno obdobje pred oboroženo vstajo, hkrati pa se je uredništvo organizacijsko vključilo v notranjepolitično uredništvo, s čimer so se odprle možnosti medsebojnega programskega vplivanja ter aktualiziranja oddaj Še pomnite, tovariši. Ko v letu jubilejev oddaja Še pomnite, tovariši proslavlja svoj razvoj in pomembne dosežke, ko si je v teh 40 letih utrdila prostor v radijskih programih, s ponosom ugotavljamo, da je pomembno prispevala k slovenskemu zgodovinopisju na njej lasten način in opozarjala na nujnost nepretrganega prenašanja človeških, patriotskih, revolucionarnih, borbenih in moralnih vrednot, ki jim je dalo poseben pečat prav revolucionarno obdobje iz NOB. Zato bi kazalo ta obsejni opus pripraviti in urediti za publiciranje v tiskani obliki.

Uredništvo oddaje je prejelo nagrado vstaje slovenskega naroda, njeni ustvarjalci pa so posebej ponosni na številna priznanja in odmeve poslušalcev, tako »pasivnih«, kakor tudi tistih, ki so sodelovali z njimi. Nadvse veseli so bili strokovnih odmevov, kritik in pohval. Za dobljena priznanja so zaslužni: Ivan Jan, Vlado Habijan, Jurij Holly, Jože Zorn, Lado Ambrožič, Matija Maležič, Staneta Škrabar, Lojze Štradijot in Andrej Pengov-Bitenc.

Prav tako imajo zasluge Janez Vipotnik, Vojko Novak, Egon Tomc, Radko Polič, ki so že po osvoboditvi vztrajali pri poživljalni oddaji s partizansko tematiko.

Svetislav Nikolič

POHOD CIVILNIH INVALIDOV VOJNE

V soboto so civilni invalidi pripravili pohod od Begunj do Slatne, k spomeniku žrtvam vojne, za katerega skrbijo CIV Slovenije oziroma MDCIV Kranj. Pohoda na 3 km dolgi progi v počastitev 40-letnice osvoboditve, dneva mladosti in 15-letnice delovanja društva CIV se je udeležilo 18 članov. Delegacija je pri spomeniku položila venec, potem pa je sledila krajša spominska slovesnost. Pot od begunjskih zaporov do Slatne smo pomenovali »POT CIV IN TOVARIŠTVA!«

Jože Mrovlje

SKUPŠČINA DRUŠTVA INVALIDOV JESENICE

V soboto, 1. junija, bo ob 11. uri letna skupščina DI Jesenice v delavskem domu Julke in Albina Fibernik na Javorniku. Na njej bodo obravnavali in pregledali realizacijo za leto 1984, sprejeli program dela društva in finančni načrt za leto 1985.

Med skupščinami je odbor društva imel štiri seje, na katerih je poleg osnovnega dela razpravljajal in ugotavljal cilje in namen delovanja društva ter uresničevanje programskih usmeritev.

Obravnavali so dejavnosti posebnega socialnega programa (vse dejavnosti) in operativno dejavnost društva (režija).

V posebnem socialnem programu, ki poleg specifične pomoči invalidom zajema tudi informativno dejavnost, ohranjanje zdravja, rekreacijo in šport, kulturne in manifestativne prireditve, interesne aktivnosti ter gospodarske in družbene dejavnosti, so porabili 81,5% vseh sredstev, le 12,5% pa za operativno dejavnost društva.

Zadnja leta je upadla izletniška dejavnost zaradi visokih stroškov prevoza. Poudarek je dan zdraviliškim in klimatskim tedenskim oddihom, kar invalidom še kako koristi. Teh oddihov se je udeležilo 161 udeležencev. Stroške letovanja, izletov, srečanj plačajo udeleženci sami. Samo 7,1% sredstev je bremenilo sredstva društva. Bila so porabljena za spremstvo težjih invalidov. Vseh akcij je bilo 11 s 751 udeleženci.

Društvo skrbi tudi za rekreativno športno dejavnost. Organiziralo je šest tekmovalj, na katerih je nastopilo 284 invalidov.

Del posebne socialno-humane dejavnosti so obiski težjih invalidov na

Odbor Društva invalidov Jesenice

ODGOVOR PREDSEDNIKU KO ZA USKLAJEVANJE PROGRAMOV SOCIALNEGA VARSTVA IN SPLOŠNE ZADEVE

V 20. številki Železjarja je predsednik KO za usklajevanje programov socialnega varstva in splošne zadeve Stane Torkar v svojem članku Delitev sredstev skupnosti socialnega varstva za za humanitarne organizacije na koncu omenil, da sem kot predsednica Društva invalidov pri vsaki delitvi zelo nekritična in da se bom morala sprijazniti s tem, da je vedno manj denarja.

Res se s to delitvijo ne strinjam, ker mi še sedaj ni jasno, po kakšnem ključu se sredstva delijo. Če pogledam letošnjo delitev, lahko takoj ugotovim, da je Društvo invalidov Jesenice upoštevano z najnižjim procentom, to je 1,55% ali 42.000 din, oziroma na vsakega člana 27,90 din.

S takimi sredstvi se res lahko »čara«, gospodariti se pa ne da, če izvajš delovni program v tako obširni obliki, kot ga ima Društvo invalidov Jesenice. Mesto predsednika rade volje prepustim drugemu, najraje Stanetu Torkarju, ki bo z »udarni-

skim delom« znižal stroške in se mu ne bo treba boriti za sredstva, kot se že skoraj 16 let jaz.

Mnenja pa sem, da če je društvo za posebni socialni program uporabilo 81,5% vseh sredstev in komaj 12,5% za operativne izdatke — režijo, je na dlani, da se že sedaj dela v glavnem »udarniško«, ne da bi o tem sami sebi peli hvalnico dobremu gospodarjenju.

Predsednica Društva invalidov Jesenice, Marica Potočnik

ZASTRUPLJENA SOLATA

Po osvoboditvi Begunj in odhodu dveh bataljonov Kokrškega odreda na Koroško je del borcev in oficirjev odreda ostal v Begunjah. V tistih dneh so se jim priključili mnogi prostovoljci, tako da so na novo formirali dva bataljona Kokrškega odreda. Prvi se je nastanil v graščini, drugi v kmetijski šoli v Poljčah, v kateri so bili prej nemški policisti. Komandant novega bataljona v Poljčah je bil Jože Medved, politkomisar pa Martin Prešeren-Božo.

Bilo je menda dan pred osvoboditvijo Radovljice. V Poljčah so sklenili, da si bodo pripravili izdatno večerjo. V partizanih je hrane primanjlovalo, toda občasno je bilo vsega dovolj, posebno mesa, le solate ni bilo nikoli. Zato so si je borci najbolj zaželeli. Aprila in prve dni maja 1945. leta je bilo zelo toplo in na gredeh je že zrasla mlada solata. Kuharice v Poljčah so bile domačinke. Ob razkošni večerji so bili vsi dobro razpoloženi. Čez nekaj ur pa so se vsi zvjivali od bolečin. Kdor bi tiste noči vstopil v tisto stavbo, bi sprva pomislil, da so se ga vsi od veselja obzmajali napili. A ni bilo tako. Pokojni radovljiški zdravnik dr. Anton Slivnik je v spominih zapisal tudi tole:

»Ko so bili vlosavci še v Radovljici, Begunje pa že osvobojene, so mi ponoči pripeljali v ordinacijo komisarja bataljona Martina Prešerna in komandanta novega odreda v Begunjah Borisa Globočnika-Damjana. Oba sta kazala hude znake zastrupitve. Zvečer so v Poljčah priredili za vse borce bataljona in štab bogato večerjo, pojedli pa so predvsem veliko solate, ki so jo zabelili z oljem, ki so ga pustili Nemci. Kmalu je vsem postalo slabo. Najprej sem doma izpral želodca Prešernu in Globočniku ter jima del injekcije za poživitev srca. Posebno s Prešernom je bilo zelo hudo in sem ga komaj rešil. Šele po nekaj injekcijah mu je odleglo. Potem sem se hitro odpeljal v Poljčce, kjer sem vsem štiridesetim partizanom izpraznil želodce. Bolničarji so mi pomagali in prekuhávali vodo za izpiranje. Najbolj slabotne sem poslal z rešilcem v Ljubljano, za druge pa sem organiziral zasilno bolnico z

dvajsetimi posteljami (od Rdečega križa) v osnovni šoli v Radovljici. Tam sem potem zdravil tudi ranjene partizane.«

Obveščevalci so sumili, da je nekdo v olje nasul strup in so zato iskali gestapovskega agenta med novinci. Nikogar niso našli in ne osumili. Martin Prešeren mi je povedal, da so Slivnikovi podatki pravilni, pozabil je le napisati, da sta zastrupljena reševala tudi dr. Šarec in partizanski zdravnik dr. Rado Debevc, vodja partizanske ambulante. Njega (Prešerna) in Globočnika ter še dva zastrupljena je v oklopnim avtomobilom v Radovljico odpeljal komandant bataljona Jože Medved. Prešeren je kuharice opozoril, da ne smejo uporabljati olja, ki je v sodovih v kleti. Čudno se mu je zdelo, da ga Nemci niso zlili ven in da so ga kar pustili. Če bi bilo olje zastrupljeno, ne bi pomagala nobena zdravniška pomoč. Vsaj vsem ne. Olje je bilo staro in ga verjetno tudi Nemci niso več uporabljali za hrano.

Jože Vidic

SPOMINSKA PROSLAVA

V nedeljo, 2. junija, bo v Finžgarjevi rojstni hiši v Doslovcih ob 19. uri spominska proslava ob obletnici pisateljeve smrti. Program bodo izvajali: Linhartov oder iz Radovljice, folklorna skupina in dekliški oktet iz osnovne šole Zabreznica.

TRADICIONALNE OBLIKE SODELOVANJA

Leta 1986 bo srečanje ZRVS Jugoslavije »Bratstvo in enotnost 86« v Sloveniji. Osnovna usmeritev priprav na 16. srečanje bo vsebina srečanja, rezervne vojaške starešine bodo med skupnim bivanjem spoznali čimveč o NOB in socialistični izgradnji krajev, ki jih bodo obiskali ter prizadevanja delovnih ljudi Slovenije za gospodarsko stabilizacijo in graditev socialističnih samoupravnih odnosov.

ZRVS Jugoslavije ima kot družbeno organizacija in frontni del SZDL zelo pomembno nalogo predvsem na področju SLO in DS. V okviru svoje dejavnosti skrbi za idejno-politično in splošno vojaško ter družbenosamozaščitno usposabljanje članstva, sodeluje pri obrambnem in samozaščitnem usposabljanju prebivalstva in v drugih aktivnostih SLO in DS. Njeni člani delujejo tudi pri uresničevanju skupnih nalog na družbenopolitičnem in gospodarskem področju.

Pomembna aktivnost ZRVS je tudi vsakoletno srečanje rezervnih vojaških starešin »Bratstvo in enotnost«. To je množično srečanje starešin, mladine in drugih občanov, in ima delovni in politični značaj. Srečanja prispevajo k utrjevanju bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije, medsebojnemu spoznavanju in izmenjavi delovnih izkušenj ter ustvarjajo življenske stike med udeleženci NOB, mladine, pripadnikov JLA ter drugimi delovnimi ljudmi in občani. RVS se pri tem seznanja s pomembnimi zgodovinskimi dogodki in kulturnimi dosežki.

Prvo srečanje ZRVS »Bratstvo in enotnost« je bilo na Sutjeski leta 1971, kjer se je tudi porodila zamisel, da bi ta shod postal stalna oblika sodelovanja med organizacijami in člani ZRVS Jugoslavije ter delovnimi ljudmi in občani vseh socialističnih republik in pokrajin.

Od takrat so ta srečanja pridobivala delovni značaj in so postala stalna oblika medrepubliškega sodelovanja med organizacijami ZRVS in regijami na področju SLO in DS.

V Sloveniji sta bili do sedaj srečanja ZRVS Jugoslavije leta 1972 in 1978. Na srečanju ZRVS Jugoslavije, ki je bilo od 2. do 4. julija 1978, se je zaključne prireditve v Dobrepolu pri Grosupljem udeležilo 1730 starešin in gostov iz drugih socialističnih republik in avtonomnih pokrajin, 3500 starešin in 45.000 drugih udeležencev iz Slovenije.

LETOŠNJE SREČANJE ZRVS

Petnajsto srečanje organizira Socialistična republika Bosna in Hercegovina. Srečanje bo potekalo v 30. občini in se ga bo udeležilo 1000 starešin iz drugih socialističnih republik in pokrajin. Iz Slovenije sodeluje 70 starešin.

S. Nikolič

OBISK

Društvo upokojencev Jesenice bo v četrtek, 6. junija, sprejelo goste — upokojence pobratene Društva upokojencev Trbovlje. To je že osmo srečanje, ki je izmenično na Jesenicah in v Trbovljah.

Trboveljčane bodo sprejeli jutraj na avtobusni postaji pred Železarno Jesenice.

Ob 11. uri bo kulturna skupina Društva upokojencev Trbovlje pod vodstvom Malovrhove izvedla kulturni program pred hotelom Prisanek v Kranjski gori. V programu bodo sodelovali ženski in moški pevski zbor, tamburaški zbor ter znani ženski tercet.

Društvo upokojencev Jesenice preko Društva upokojencev Kranjska gora vabi krajanke, da se te kulturne prireditve udeležijo v čim večjem številu.

Po končanem programu bodo Trboveljčane popeljali do Tamarja in se vrnili v popoldanskem času v Gozd Martuljek, kjer bodo skupaj preživeli družabno popoldne.

Društvo upokojencev Jesenice

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu juniju bo za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Jesenicah.

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 1. junija, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:
ZIVILA KRANJ, samopostrežna trgovina Center 2, Titova 41, in
DELIKATESA, poslovalnica 5, Tomšičeva 70.

VRTIČKARJI!

Turistično društvo Jesenice obvešča vse, ki so se prijavili, da bi imeli vrtiček na opuščnem smetišču, da pridejo podpisat pogodbo.

TD Jesenice

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

31. maja, franc. barv. komedija **OROŽNIKI IN OROŽNICE** ob 7. in 19. uri, ob 21. uri premiera amer. barv. komedija **KALIFORNIJSKE LUTKE**.

1. junija, amer. barv. komedija **KALIFORNIJSKE LUTKE** ob 17. in 19. uri.

2. junija, premiera hongkonškega barv. akcij. filma **GOSPODAR ZMAJ** ob 17. in 19. uri.

3. junija, nem. barv. erot. komedija **HOTEL LJUBEZNI NA TIROL-SKEM** ob 17. in 19. uri.

4. junija, angl. barv. fant. pust. film **MOONRAKER — OPERACIJA VESOLJE** ob 17. in 19. uri.

5. junija, amer. nem. barv. film **PAST V MONTANI** ob 17. in 19. uri.

6. junija, ZAPRTO!

KINO PLAVŽ

31. maja, nem. barv. erot. komedija **VROČA DEKLETA** ob 18. in 20. uri.

1. junija, hongkonški barv. akcij. film **GOSPODAR ZMAJ** ob 18. in 20. uri.

2. junija, franc. barv. komedija **OROŽNIKI IN OROŽNICE** ob 16. uri, ob 18. in 20. uri amer. barv. komedija **KALIFORNIJSKE LUTKE**.

3. junija, hongkonški barv. akcij. film **POGUMNI ZMAJ** ob 18. in 20. uri.

4. junija, nem. barv. film **LILI MARLEEN** ob 18. in 20. uri.

5. junija, ZAPRTO!

6. junija, jug. barv. erot. film **UNA** ob 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO DOVJE

2. junija, kanad. barv. krim. film **DAN KRVAVEGA VALENTINA** ob 19. uri.

KINO KRANJSKA GORA

31. maja, angl. barv. fant. pust. film **MOONRAKER — OPERACIJA VESOLJE** ob 18. uri.

1. junija, nem. barv. film **LILI MARLEEN** ob 20. uri.

4. junija, jug. barv. erot. film **UNA** ob 20. uri.

RAZSTAVNI SALON DOLIK

Od 25. maja do vključno 5. junija je v razstavnem salonu **DOLIK** DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice na ogled razstava likovne ustvarjalnosti učencev osnovnih šol občine Jesenice.

Razstava je odprta vsak dan, razen nedelj in praznikov in sobot popoldan, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

VABILO

HK Jesenice vabi na svečan zaključek hokejske sezone 1984/85 30. maja ob 18. uri v Gledališču Tone Čufar na Jesenicah. Podelili bodo priznanja in si ogledali gledališko predstavo.

Upravni odbor HK Jesenice

JAVNA LICITACIJA

TVD Partizan Gorje objavlja javno licitacijo za osebni avto — kombi

IMV 1600 SUPER, KR 116-338,

leto izdelave 1972, štev. motorja 16 EB-V-L8542, štev. šasije 310 81. Vozilo je registrirano do 4. novembra 1985. Licitacija bo v torek, 4. junija, ob 17. uri v domu TVD Gorje. Izključna cena je 100.000 din. Ogled kombija je možen eno uro pred začetkom javne licitacije. Varščino v višini 10 % izključne cene je treba plačati pred licitacijo. Vozilo bo prodano po načelu »videl — prevzel«.

Prometni davek v prodajni ceni ni vračunan in ga bo kupec plačal posebej.

PROSLAVA MEDNARODNEGA DNEVA INVALIDOV

Društvo invalidov Jesenice vabi na proslavo mednarodnega dneva invalidov in 40-letnice osvoboditve v soboto, 1. junija, ob 16. uri v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku.

Na proslavi bodo sodelovali: ženski pevski zbor DU Javornik-Koroška Bela pod vodstvom Brede Prašnikar, moški pevski zbor DU Jesenice pod vodstvom prof. Mire Mesarič, pionirska fokalna skupina DPD Svobode Franc Mencinger Javornik-Koroška Bela pod vodstvom Cilke Peternele, recitatorji OŠ Jeseniško-bohinjski odred Kranjska gora in učenka Maja Klazar.

Govornik bo predstavnik KO za varstvo invalidov pri OK SZDL Jesenice.

Vljudno vabimo člane in vse občane na proslavo, po njej pa bo za člane društva zabavni večer »srečanje med seboj« v domu DU Javornik-Koroška Bela.

Odbor Društva invalidov Jesenice

Zahvale

Ob izgubi žene, mame in babice

FRANČIŠKE ŠOBERL

se zahvaljujem vsem, posebno sosedom, za izrečeno sožalje in darovano cvetje.

Zahvaljujem se tudi dr. Ažmanu in njegovim sodelavcem za prizadevanje v zadnjih urah njenega življenja.

Vsi njeni

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, sestre, tete in babice

JULIJANE REKAR

se iskreno zahvaljujem za zdravljenje in nego osebju kirurškega oddelka Bolnice Jesenice in Doma dr. Franceta Berglja. Iskreno se zahvaljujem vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za izražena sožalja in podarjeno cvetje.

Zahvaljujem se pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev, pevcem DU Javornik-Koroška Bela za zapevte žalostinke. Hvala tudi kolektivoma Integrala Jesenice in Kovinarja za podarjena venca.

Se enkrat hvala vsem, ki ste jo spremlili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: hčerka Julka z družino, sinovi Stanko, Peregrin, Janko in Filip z družinami

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za prejeto čestitko ob mojem rojstnem dnevu in jim želim še mnogo delovnih uspehov.

Adolf Mulej, starejši

Svojim najbližjim sodelavcem in ostalim se ob odhodu v pokoj za prejeta darila, njihovo pozornost in prelep večer še enkrat prav lepo zahvaljujem. Obenem jim želim še veliko delovnih uspehov.

Ljubica Sever

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se zahvaljujem za čestitko ob rojstnem dnevu in jim želim še veliko delovnih uspehov.

Alojz Korbar

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Vzdrževanje, posebno pa sodelavkam in sodelavcem Vzdrževanje HVŽ, se iskreno zahvaljujem za prejeta lepa in praktična darila ob življenjskem jubileju.

Janko Fon

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Strojne delavnice se najlepše zahvaljujem za darilo in obisk na domu. Celotnemu kolektivu želim veliko delovnih uspehov in medsebojnega razumevanja.

Bivši sodelavec upokojenec Stanko Krušič

Vodstvu vzdrževanja transportnih sredstev in mojim sodelavcem iz oddelka proga TOZD Transport se iskreno zahvaljujem za darilo, ki sem ga prejel pri odhodu v pokoj.

Franc Knafelj

Konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času bolovanja.

Silvo Škulj

Najlepše se zahvaljujem sodelavcem iz TOZD Žičarna — obrat pocinkovalnica za izkazano pozornost in dragoceno darilo ob mojem nedavnem odhodu v pokoj.

Vsem sodelavcem želim še veliko delovnih uspehov in osebne sreče.

Mirko Žigmund

SREČANJE PLANINSKIH DRUŠTEV

Koordinacijski odbor planinskih društev občine Jesenice vabi člane na srečanje planinskih društev iz domovine iz zamejstva, ki bo v

SOVODNJAH PRI STARI GORICI V NEDELJO, 9. JUNIJA.

Šli bomo z vlakom z Jesenic ob 6,15 jutraj in se vračali zvečer. Do Nove Gorice naj vsak sam kupi povratno vozovnico. Od mejnega prehoda v Gorici bo za avtobusni prevoz poskrbel organizator SPD Stara Gorica. Zaradi povečanja števila vagonov vlaka naj se vsak član prijavi pri svojem matičnem društvu do 5. junija.

Vabljeni!

AMERIŠKA ZVEZNA DRŽAVA

CIRKUSKI UMETNIK

NAŠ NOGOMET. TRENER (VICA)

KRAT PRI ŽIROVNIKI

KAMNIK

NEVICA

REKA A. NENE V ANTIKI

GLADNOST

PEROCI MUT DEŽNIK TE LAHKO BALON

BOLGAR. FASIST. POLITIK (ALEKSANDER)

SEVERNI VETER KIPARSTVO

SPEVNA MELODIJA DEL LJUBICIANE

INDIJSKI PISKER

PRITOK DONAVE V ROMUNSI

PIŠEC HANSSON KAREL ŠTEKELJ

BALERINA STRANIČ

DROG V KOEDLU L. GLASBENIK (BORUT)

VRSTA SKLADBE KOŠARVAR PETROVIČ TRINOTRO TOLUOL

REKA NA ŠKOTSKEH

ŽENSKO TELOVAJ. OROJJE

REKA V SE IN MONGOL. LJUBKOV. M. IHE

KOL SREDI KOPE

JAN IVO

TEKNA ČOLNOV RONALD REAGAN

POKER. NO PIŠMO

VISOK DERKVENI DOSTOJANSTVENI

SESTAVIL: RONNER

SALAMUN TONAJ

NARAVNA SHEMAJE FILMOV TRST

BIV. ČESKI METALEC DISKA (LUBVIK)

DRAG KAMEN

RENIJ

ZGORNJE VINO

100m² 14

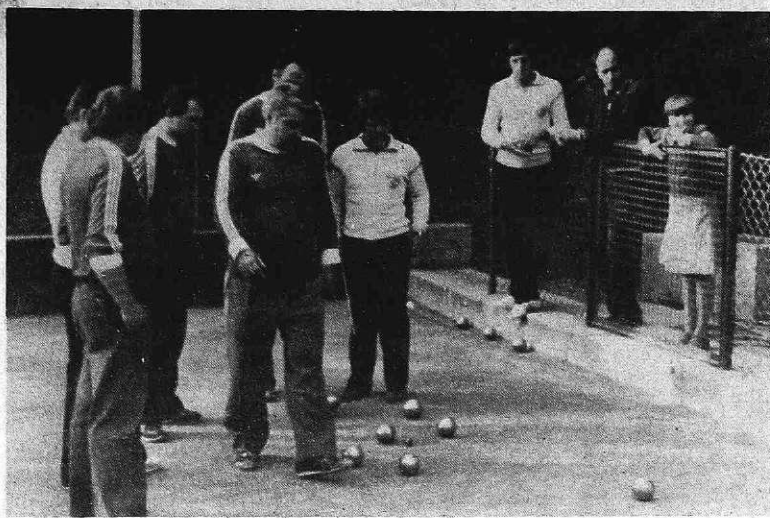
TREŠKA

PTIČ Z NOVE ZE-LANDIJE

JANEZ MENART

MESTO V HRVASKEM PRIMOŽJU

DAN MLADOSTI NA KRESU

V nedeljo na Kresu (foto I. Dolenc)

V nedeljo, 26. maja, sta TVD Partizan Javornik-Koroška Bela in rekreacijski center Kres organizirala športno tekmovanje v počastitev dneva mladosti. V imenu organizatorjev je udeležence pozdravil Karli Bohinc.

REZULTATI:
Namizni tenis: člani: 1. Vinko Babič, 2. Cene Valentar, 3. Dani Omejc; pionirji: 1. Kristjan Žagar, 2. Matija Valentar, 3. Bojan Henček.

Tenis (turnir): 1. Jure Svetina, 2. Rober Babič, 3. Milan Kampič.

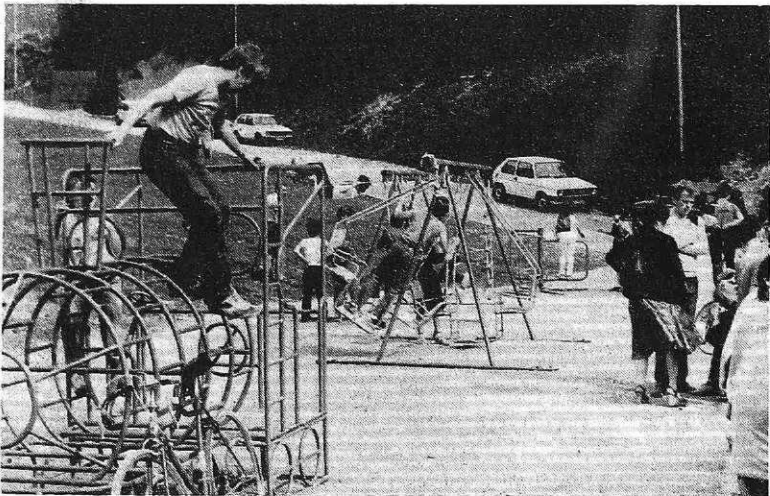
Lokostrelstvo-člani (50 m): 1. Dare Jakopič, 2. Andrej Smolej, 3. Karel Aljančič;

članice: 1. Nevenka Smolej, 2. Tadeja Potočnik, 3. Marina Zupan;
mladinci: 1. Matjaž Aljančič, 2. Robert Škrinjar, 3. Rober Košir;
pionirji: 1. Jure Železnik, 2. Klemen Smolej, 3. Marko Košir.

Balinanje: 1. Alpetour (Radovljica), 2. Radelj Bašelj (Grahovo), 3. Gradis (Jesenice), 4. Zirovnica, 5. Kres, 6. Jesenice.

Organizatorji se zahvaljujejo vsem udeležencem tega srečanja in Lovru Bercetu, predsedniku KS Javornik-Koroška Bela.

Fajfar

V nedeljo na Kresu (foto I. Dolenc)

JESENICE : ŠENTVID (kadinje) 66:56 (34:25)

V tretjem kolu so jeseniške kadinje osvojile dve novi pomembni točki v tekmi proti izredno agresivni ekipi Šentvida iz Ljubljane. Gostje in njihov trener so bili prepričani, da jim zmaga ne more uiti, če bodo ustavili Felčev. To jim kljub agresivni, včasih celo grobi obrambi, ni uspelo.

Domača peterka je v 14. minuti povedla s 24:16, nakar so igralke naredile nekaj napak in gostje so zmanjšale na 28:24. V zadnjih treh minutah so domače igralke z agresivnejšo obrambo prestregle nekaj žog in iz protinapadov povečale razliko na 9 točk.

Začetek drugega polčasa bi bil za Jesenice skoraj usoden. Gostje so v 5. minuti prvič povedle s 35:34, v teh petih minutah pa domača peterka ni dala koša. Gostje so strnile obrambo pod košem, saj so domače igralke večino košev v prvem polčasu dosegle iz prodorov pod koš. Pri taki obrambi se Jeseničanke sprva niso znašle, toda po vodstvu gostij je Felčeva s točnimi meti iz razdalje spremenila potek igre. S temi meti, med katerimi so bile tudi 4 trojke, in z borbenejšo obrambo domače peterke so Jeseničanke visoko povedle z 58:42. V zadnjih minutah so gostje razliko sicer zmanjšale, več pa jim ni uspelo.

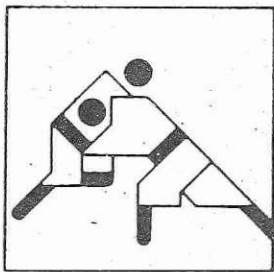
Jesenice: Pogačnik 10, Bešič 6, Strajnar, Ališič, Felc 40 (8:4), Potokar, Stojanovič (1:0), Zrnič 10.

T.

25 osnovnih organizacij ZSMS iz vojne pošte, krajevnih skupnosti, CSUI, delovnih in temeljnih organizacij ter osnovnih šol je marljivo nabiralo točke za skupnega zmagovalca v tekmovanju za pokal meseca mladosti. OO ZSMS so po zanimivih tekmah dosegle naslednji vrstni red: 1. OO ZSMS Gradis — 85 točk, 2.—3. mesto si delita VP Radovljica in KS Javornik-Koroška Bela — 63 točk, sledijo jim: CSUI — 48 točk, Valjarna žice in profilov — 34 točk, KS Hrušica — 29 točk, KS Sava — 28 točk, Klub študentov — 25 točk, aktiv ZSMS Javorniški rovt — 24 točk, Remontne delavnice, Vzdrževanje, Gradbinc — 20 točk, Železniška postaja, Kovinar — 15 točk, Gorenjska oblačila, Izolirka — 11 točk, Jeklovlek, KS Cirila Tavčarja — 10 točk, Vatrostalna — 8 točk in Kovinoservis — 7 točk.

Med ekipami OO ZSMS osnovnih šol, ki so se prav tako pomerile v naštetih panogah, je imela največ uspeha OŠ Prežihov Voranc.

Komisija za organiziranje in preživljanje prostega časa

USPEŠEN NASTOP V LJUBLJANI

V nedeljo, 26. maja, je bilo v Ljubljani vsakoletno tekmovanje v judu v spomin na Zvoneta Runka. Med dvesto judoisti iz vseh slovenskih klubov je bila tudi šestica iz judo sekcije TVD Partizan Jesenice.

Med pionirji je Ivan Herman v kategoriji do 38 kg pokazal največ in prepričljivo zmagal. Blizu temu uspehu sta bila tudi Samo Karahodžič v kategoriji do 42 kg in Slobodan Matarugič v kategoriji do 32 kg, ki sta izgubila v polfinalu in zasedla tretji mesti. Med mladinci je Robert Stražišar v kategoriji do 62 kg klonil šele v finalu in osvojil drugo mesto, Florjan Vidic je bil tretji in Elvir Hadžić peti, oba v kategoriji do 57 kg.

Z nastopom jeseniških judoistov smo lahko zadovoljni. Še enkrat so pokazali, da dobri rezultati iz prejšnjih nastopov niso naključni, ampak plod dobrega dela.

V soboto, 1. junija, bodo na blazine stopili tudi člani judo sekcije TVD Partizan Jesenice. Na kvalifikacijah v Ljubljani si bodo po dolgih letih poskušali priboriti vstop v prvo slovensko ligo, konkurenti pa jim bodo še ekipe Bežigrada, Rač, Slovenj Gradca in Lendave. Držimo pesti in upajmo na najboljšo!

-tok

NAMIZNOTENIŠKE NOVICE

Na republiškem namiznoteniškem selekcijskem turnirju pionirk v Muti je nastopilo 30 igralk iz Slovenije, ločenih v tri skupine po deset. Jeseniška igralka Samarjeva je nastopila v I. skupini in zasedla deseto mesto, Zupančičeva v II. skupini je bila peta.

Pionirji so igrali v Križah na regijskem selekcijskem turnirju. V dveh skupinah je nastopilo po deset pionirjev. V prvi skupini so dosegli jeseniški pionirji naslednja mesta: M. Križnar peto, K. Markez sedmo, Rupnik (Murova) osmo in Rožič deseto mesto. V drugi skupini pa je bil Mikelj drugi, Halilagić (Murova) šesti, Saiger (Murova) osmi in J. Križnar deveti.

Na Jesenicah so igralce pionirke na regijskem selekcijskem turnirju. Od sedmih nastopajočih je bila najboljša Jeseničanka Vanja Klemenec, Elvira Sadiku je zavela tretje mesto.

Člani so ob 40-letnici avstrijske državne pogodbe nastopili v St. Jakobu na Koroškem. V splošni skupini se je najboljši izkazal Jaka Veber, ki je osvojil prvo mesto. V skupini koroških igralcev pa je zmagal Marko Zore.

Na republiškem finalu ŠSD v Gornji Radgoni je gorenjsko regijo zastopalo pet učencev in pet učenek z Jesenic, ki so si pravico do nastopa priborili na regijskem prvenstvu ŠSD. Tekmovanje je bilo zelo zahtevno in kvalitetno, saj so nastopili vsi najboljši pionirji in pionirke iz Slovenije, pa tudi številni mladinci in mladinke, ki pa so še v ŠSD. Od jeseniških igralcev se je najbolj izkazala dvojica Barbara Markez — Mojca Smolej, ki je osvojila 3. do 4. mesto, v igrah posamezno pa je bila od Jeseničanov najuspešnejša Markezeva, ki je osvojila 5. do 8. mesto, čeprav bi od nje pričakovali tudi kaj več. (Š)

SAVA B : JESENICE (pionirke) 36:34 (20:22)

Jeseniske pionirke so v Kranju izgubile v tekmi, polni preobratov. V prvem polčasu so domače igralke povedle z 18:19, nakar so Jeseničanke dosegle 12 košev in dobile prvi polčas.

V drugem polčasu so domače igralke zopet dobro začele in dosegle 14 košev, Jeseničanke pa do 9. minute le tri. V zadnjih petih minutah so jeseniške pionirke izenačile na 34:34, nakar so domačinke dosegle koš iz nemogočega položaja in si zagotovile zmago.

Jesenice: Hadžimuratović 2, Lukanović 3, Potočki, Ališič 4, Springer, Križanič 4, Strajnar 2, Ljušič, Stražišar, Zrnič 18.

T.

V KOŠARKI PRVAK TOZD VZDRŽEVANJE

Na prvenstvu Železarne v košarki je nastopilo enajst ekip. Nekateri ekipe niso tekmovali, čeprav so se prijavile.

REZULTATI:

1. skupina: Jeklarna : HVJ 26:3, Jeklarna : Transport 32:7, HVJ : Transport 22:6.
2. skupina: Plavž : Vzdrževanje 9:31, Žičarna : Vzdrževanje 14:18, Plavž : Žičarna 7:16.

3. skupina: KSI : SD 23:19, SD : HVB 21:13, HVB : KSI 7:19.

4. skupina: ETN : Energetika 21:19.

I. polfinale: Jeklarna : Energetika 15:20, KSI : Žičarna 23:21, Energetika : Žičarna 14:10, Jeklarna : KSI 21:17, KSI : Energetika 13:22, Jeklarna : Žičarna 25:4.

II. polfinale: Vzdrževanje : SD 11:9, ETN : HVJ 18:10, SD : HVJ 17:11, Vzdrževanje : ETN 19:20, ETN : SD 23:18, Vzdrževanje : HVJ 19:17.

FINALE: Energetika : ETN 15:9, Vzdrževanje : Jeklarna 13:20, ETN : Jeklarna 20:13, Energetika : Vzdrževanje 25:26, Vzdrževanje : ETN 18:12, Energetika : Jeklarna 25:15.

Končni vrstni red: 1. Vzdrževanje, 2. Energetika, 3. ETN, 4. Jeklarna, 5. Strojne delavnice, 6. KSI, 7. HVJ, 8. Žičarna, 9. HVB, 10. Plavž, 11. Transport.

J

NAJMLAJŠI TEKMOVALI NA POLIGONU

V petek, 24. maja, so v telovadnici TVD Partizan Jesenice nastopili najmlajši predšolski otroci, ki so se pomerili med seboj v hitrosti in spretnosti na poligonu: tek med palicami, skoki skozi obroče, tek po gredi in prevaj naprej in nazaj.

V boj s štoparico se je podalo osemindvajset deklic in sedemnajst dečkov iz TVD Partizan Jesenice in TVD Partizan Javornik-Koroška Bela. Bili so nekateri bolj, nekateri manj uspešni, vsi pa so se trudili, da bi čimprej dokončali nalogo.

REZULTATI: deklice — 1. Daniela Šmitran (Jes.) 19.9 sek., 2. Monika Gros (Javk.-Kor. Bela) 20.5, 3. Jana Penca 21.1, 4. Tanja Rozman, 21.4 in 5. Sladana Pavlovič, 21.5 (vse Jes.); dečki: 1. Adnan Šupuk 16.1, 2. Emir Turkušić 17.6 (oba Javk.-Kor. Bela), 3. Gašper Polajner 18.8, 4. Sebastijan Oštr 19.2 (oba Jes.) in 5. Matije Košir 19.8 (Javk.-Kor. Bela).

Pet najboljših v vsaki skupini je prejelo diplome, vsi tekmovalci pa značko TRIM kot spomin na svoje prvo tekmovalje.

-tok

POHOD SLOVENSКИH ŽELEZARJEV NA URŠLJO GORO

Letošnji prvi pohod delavcev delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne je izvedla Železarna Ravne na 1696 m visoko Uršljo goro. Zgolj na ključje je bilo, da je bil ta pohod organiziran prav na dan mladosti in smo tako slovenski železarji počastili ta dan spomin na našega ljubljene in nepozabnega revolucionarja, prijatelja železarjev, maršala Tita.

Zaradi dolge poti do izhodišnega mesta pohoda smo se jeseniški pohodniki dogovorili, da bo odhod ob 5. uri z Jesenic. Vendar smo imeli težave že na začetku. Ob 5. uri se je zbralo lepo število pohodnikov pred Čufarjem, vendar je pripeljal samo en avtobus. Drugi je pripeljal šele nekaj minut pred 6. uro. Tako smo imeli eno uro zamude.

Pred Železarno Ravne so nas pričakali ravenski vodniki in smo pot nadaljevali z avtobusom do Ivarčkega jezera. Tu nastaja ob idiličnem jezeru nov rekreacijski center železarjev z Raven. Od tod naprej smo nadaljevali pot peš skozi gozd mimo kmata Jurčka, ki je zadnja in najvišja ležeča domačija na poti proti Uršlji gori. Po lepo speljani poti, imenovni »pot železarjev«, smo prišli do sedla pri križu, kjer smo stopili na pot, ki pripelje do Poštarskega doma pod Plešivcem. Pot pelje skozi temne gozdove, poraščene z macesni. Izstop iz gozda je čudovit. Pot nas je pripeljala na travnato pobočje z apnenčastimi skalami. Vrh se nam je pokazal v vsej svoji lepoti in mikavnosti s čudovitim pogledom na vse strani. Do vrha smo potrebovali 3 ure zmerne in prijetne hoje.

Na vrhu stoji nov povečan planinski dom, ki je zelo privlačna planinska postojanka. Zraven stoji še televizijski stolp, imenovan Plešivec, in 383 let stara gotska cerkev sv. Uršule. Po tej je dobila ime tudi gora.

Nekateri so se ogrevali za ime Plešivec po nekdanji veliki kmetiji Plešivčnik na vzhodni strani gore ali po pleši, ki jo gora nosi, vendar se je med domačini udomačilo ime Gora.

Uršlja gora je svojevrsna lepota med karavanskimi vrhovi. Slovi po izrednem razgledu — vsa bližnja in daljna okolica je kot na dlani. Lepo

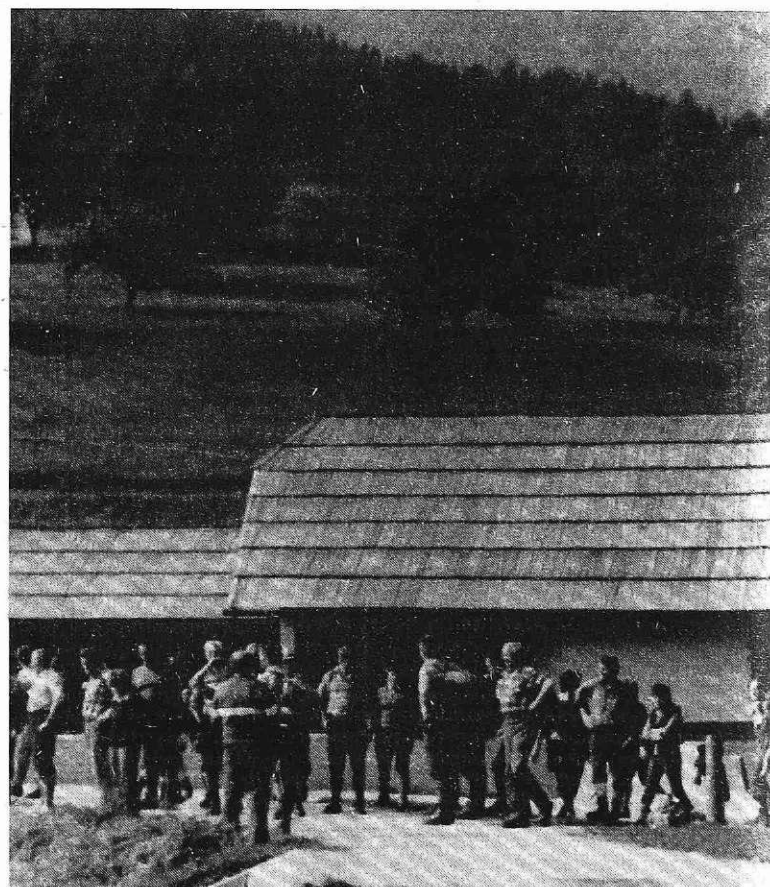

se vidi Pohorje, Kozjak, Smrekovec, Peca, Oljsava, Raduha in cela veriga Kamniških Alp. Ob jasnem dnevu sega pogled do Triglava in skrajnih meja Julijskih Alp, vidijo se tudi obrisi visokih Tur z Grossglocknerjem. Zaradi vsega tega je Uršlja gora ena najbolj obiskanih slovenskih gora.

Na vrhu smo si oddahnili in se okrepčali, organizator pa je poskrbel za topel čaj. Po daljšem počitku smo se spustili proti koči na Naravskih ledinah, kjer smo končali naš železarski planinski pohod, se okrepčali in razvedrili.

Vsi pohodniki so bili izredno zadovoljni in razpoloženi. Zato je dolžnost nas vseh, da tovrstno rekreacijo še bolj razvijamo in spodbujamo, ker je v prid medsebojnemu spoznavanju, povezovanju, tovarštvu, solidarnosti, sproščenosti in zdravju.

Mirko Podlipnik,
predsednik odbora
za org. pohodov v ŽJ

S pohoda železarjev na Uršljo goro (foto I. Dolenc)

OBVESTILO PREJEMNIKOM ŽELEZARJA

V zadnjem času je nemalo pritožb zaradi nerednega prejemanja našega glasila po pošti, kar seveda ni samo naša krivda. Radi pa bi na novo uredili evidenco, saj je mnogo naslovov napačnih, oziroma so ljudje, ki so prejimali Železarja, že umrli. Zato bomo objavili to obvestilo z naročilnico še enkrat. Dovolj je, da naročilnico enkrat čitljivo izpolnite z natančnimi podatki in jo pošljete na naslov: UREDNIŠTVO ŽELEZARJA, ŽELEZARNA JESENICE, in priložite »ZA EVIDENCO«.

Ker je Železar tovarniško glasilo, ga brezplačno prejema na dom LE UPOKOJENI DELAVCI ŽELEZARNE, ZAKONCI POKOJNIH DELAVCEV IN UPOKOJENCI ŽELEZARNE IN DELAVCI ŽELEZARNE, KI SO V JLA. Vsem ostalim Železarja ne bomo več pošiljali.

Hvala za razumevanje in sodelovanje!

Ime in priimek

Ulica

Pošta

USTREZNO OBKROŽI:

— upokojenec Železarne
— zakonec pokojnega delavca Železarne
— delavec Železarne — vojak

KONČANO TEKMOVANJE V POČASTITEV MESECA MLADOSTI

OK ZSMS Jesenice je v sodelovanju z ZTKO Jesenice tudi letos organizirala tradicionalna tekmovanja v počastitev meseca mladosti v namiznem tenisu, šahu, streljanju z zračno puško, odbojki, košarki in malem nogometu.